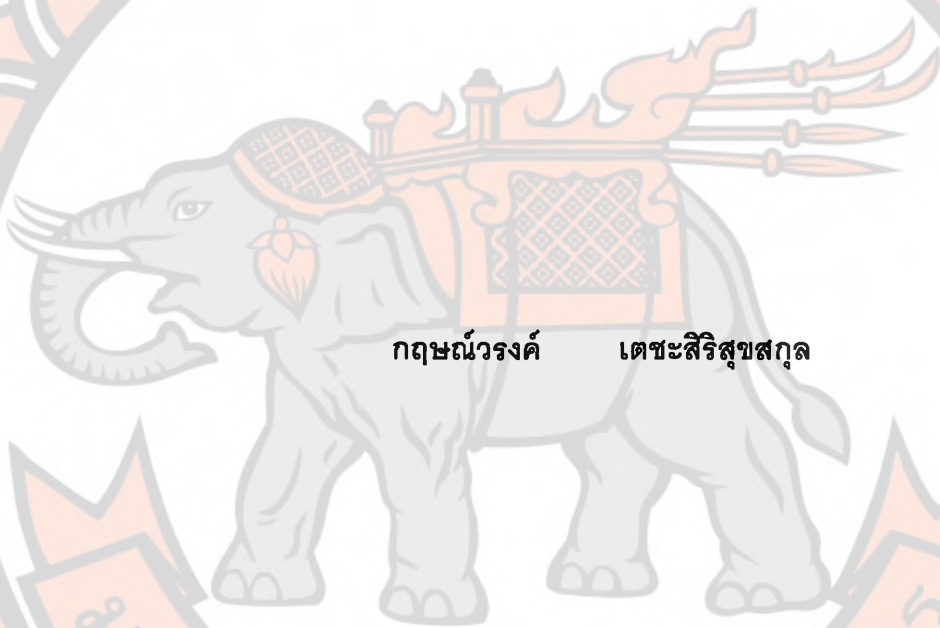

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กฤษณ์วงศ์   เตชะสิริสุขสกุล

มหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
เรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัย
นเรศวร

(ดร.อังคณา อ่อนธานี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินภา กิจเกื้อกุล)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

กรกฎาคม 2560

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร. อังคณา อ่อนธานี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วิเชียร ธำรงโสติสสกุล อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก นางสาวอรชร อินทกุล ครูเชี่ยวชาญ ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ และนางสุพัตรา ธัญชัย ครูชำนาญการพิเศษ ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่กรุณาเสียสละเวลาสำหรับให้คำแนะนำและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้านี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณแม่พรพิริยะ เตชะสิริสุขสกุล และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

กฤษณ์วงศ์

เตชะสิริสุขสกุล

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ผู้ศึกษาค้นคว้า ที่ปรึกษา	กฤษณ์วงศ์ เตชะสิริสุขสกุล ดร. อังคณา อ่อนธานี
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรัตนนคร, 2559
คำสำคัญ	หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม, ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ, เพศศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" 2) พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดย 3.1) เปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" 3.2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" วิธีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" จากผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 10 คน และนักเรียนโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 282 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดย 3.1) เปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" 3.2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนโรงเรียนสันทรายวิทยาคมที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม

“Life Plus+” จำนวน 32 คน ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และบันทึกสะท้อนคิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T (T-Test Dependent Samples) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นสำหรัใช้ในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา คือ 1) สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น และการดูแลสุขภาพทางเพศ 2) สัมพันธภาพระหว่างเพศ ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ 3) การแสดงออกตามวิถีทางเพศ ได้แก่ บทบาททางเพศ และความหลากหลายทางเพศ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ จัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด และด้านการวัดและประเมินผล คือ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2) ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ทำให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) และเอกสารประกอบหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.02)

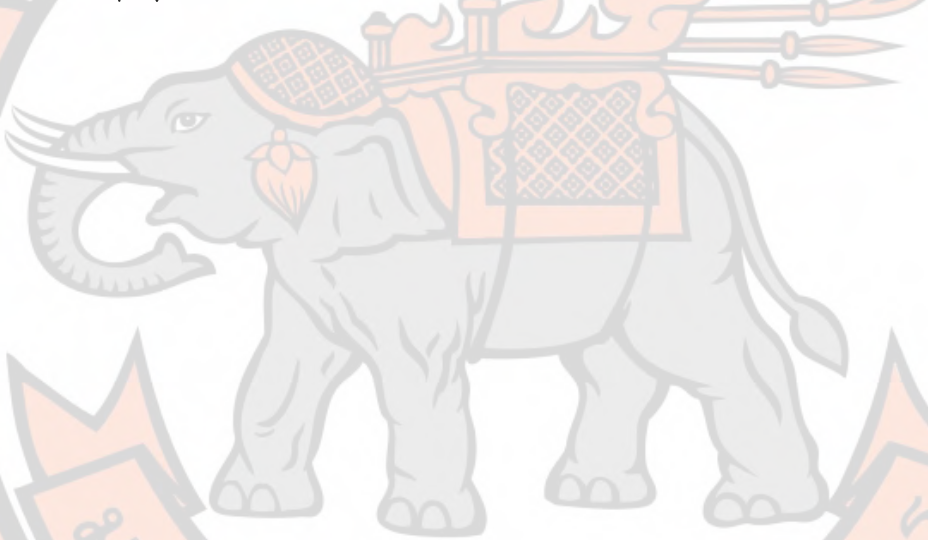
3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

3.1) ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศก่อนและหลังเรียนเท่ากับ 45.63 คะแนน และ 55.41 คะแนน ตามลำดับ โดยคะแนนประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2) ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ผู้เรียนได้รับความรู้ตามหลักสูตรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยการคิดให้รอบคอบมากขึ้น ก่อนจะตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องเพศ และคำนึงถึงผลต่างๆ ที่อาจตามมา หลังจากตัดสินใจในสถานการณ์นั้นๆ

4) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.38)

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Title THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF “LIFE PLUS+” CLUB TO DEVELOP SEXUAL DECISION-MAKING SKILL FOR SECONDARY STUDENTS.

Authors Kritwarong Theychasisuksakul

Advisor Dr. Angkana Onthanee

Academic Paper Independent Study, M.Ed. in Curriculum and Instruction, Naresuan University, 2016

Keywords Curriculum, Sexual Decision Making Skill, Sex Education

ABSTRACT

The purpose of this study were to 1) study the information needed to develop “Life Plus+” Club curriculum. 2) develop “Life Plus+” Club curriculum. 3) experiment “Life Plus+” Club curriculum by 3.1) compare the students' sexual decision-making skill after study with “Life Plus+” Club curriculum. 3.2) study the opinions of students on the application of sexual decision-making skill to their daily lives. And 4) study the students' opinions on their studies by “Life Plus+” Club curriculum. The research procedure comprised 4steps of research and development process. Step 1 was to study the information needed to develop “Life Plus+” Club curriculum from 4 professional persons in sex education, 4 teachers in Health and Physical Education Department, 10 student parents and 282 students at Sansai Wittayakom School. By using a questionnaire and interview. Step 2 was to develop “Life Plus+” Club curriculum by 3 experts examined the suitability of the curriculum and curriculum document. The research instruments were “Life Plus+” Club curriculum, curriculum document and a form to evaluate the appropriateness of “Life Plus+” Club curriculum and curriculum document. The statistics used for analyzing the data were mean and standard deviation. Step 3 was to experiment “Life Plus+” Club curriculum by 3.1) compare the students' sexual decision-making skill after study with “Life Plus+” Club curriculum. 3.2) study the opinions of students on the application of sexual decision-making skill to their daily lives. The samples were 32 students at Sansai Wittayakom School participated in “Life Plus+” Club. The research pattern is “One-Group

Pretest Posttest Design". The research instruments were sexual decision-making skill evaluation form and journal writing. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, t-test dependent sample test and content analysis. Step 4 was to study the students' opinions on their studies by "Life Plus+" Club curriculum. The research instruments was questionnaire. The statistics used for analyzing the data were mean and standard deviation.

The results of this study were as follows:

1) Information needed from 4 groups of informants: professional persons in sex education, teachers in Health and Physical Education Department, student parents, and students provided the information needed to develop curriculum in content is as follows:

1) Sexual health of adolescents: Sexual development and sexual health care; 2) Sexual relationship: Sexual behavior, impact of teen intercourse, avoiding sex without getting ready, management when facing a pregnancy situation that is not ready and the prevention of sexually transmitted diseases, and 3) Sexual expression: gender role and sexual diversity. Teaching activities were to provide the learners with the highest level of participation. And the measurement and evaluation is based on authentic assessment.

2) "Life Plus+" Club curriculum include 1) Background 2) Principles 3) Goals 4) Learning Areas 5) Curriculum Structure 6) Learning Management 7) Learning Media and 8) Learning Assessment whose appropriateness was at the highest level ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00). The curriculum document whose appropriateness was at the highest level ($\bar{x} = 4.98$, S.D. = 0.02).

3) The result of experiment "Life Plus+" Club curriculum. Were as follows:

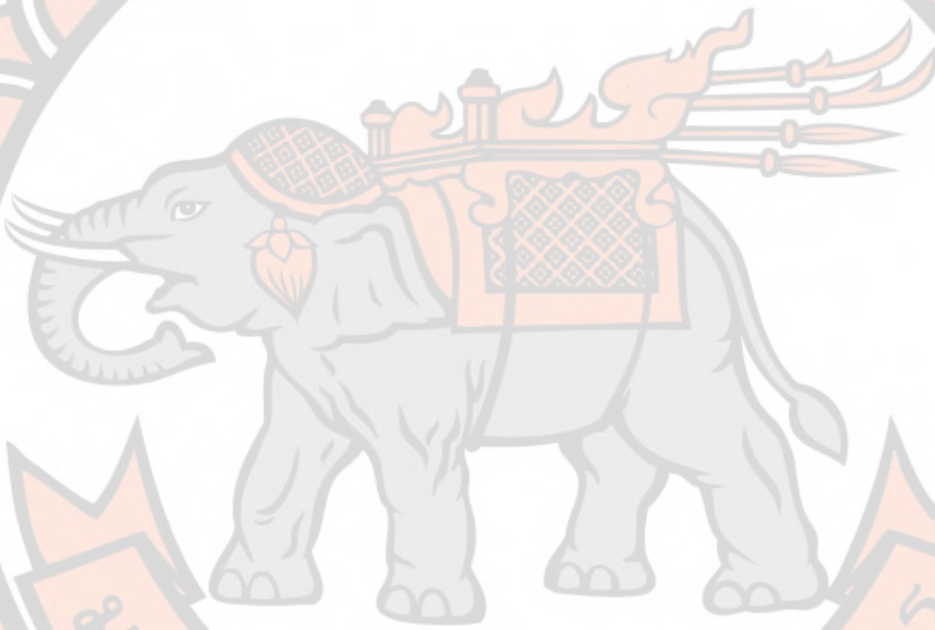
3.1) The students participating in "Life Plus+" Club curriculum had increasing sexual decision-making skill averages; 45.63 and 55.41, respectively. There was statistically higher than the criteria at the .01 level significantly.

3.2) The opinions of students on the application of sexual decision-making skill to their daily lives were they receive the knowledge according to the course, resulting in a change of attitude. And will change their behavior in a better way by thinking more

carefully before making decisions in various sexual situations. And take into account the various results that may follow after the decision in that situation.

4) The students' opinions on their studies by "Life Plus+" Club curriculum were found that overall level of their opinions on their studies by "Life Plus+" Club curriculum was at the highest level ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.38).

มหาวิทยาลัยนเรศวร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร.....	13
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	24
ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	70
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	76
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	81
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	92
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	92
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	103
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	116
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	124
5 บทสรุป.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	130
อภิปรายผลการวิจัย.....	134
ข้อเสนอแนะ.....	140
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	149
ประวัติผู้วิจัย.....	236

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการออกแบบกลุ่มประเภทต่างๆ.....	55
2 แสดงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและลักษณะเฉพาะของ การสอนทักษะ.....	58
3 แสดงขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	64
4 แสดงการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง.....	73
5 แสดงตารางการสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ (Test Blueprint) กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	82
6 แสดงแบบแผนการทดลองแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง การทดลอง.....	86
7 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ด้านเนื้อหา.....	97
8 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	100
9 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ด้านการวัดและประเมินผล.....	101
10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	110
11 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	113
12 แสดงคะแนนทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	116
13 แสดงผลการประเมินทักษะการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดย หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	118
14 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+".....	124

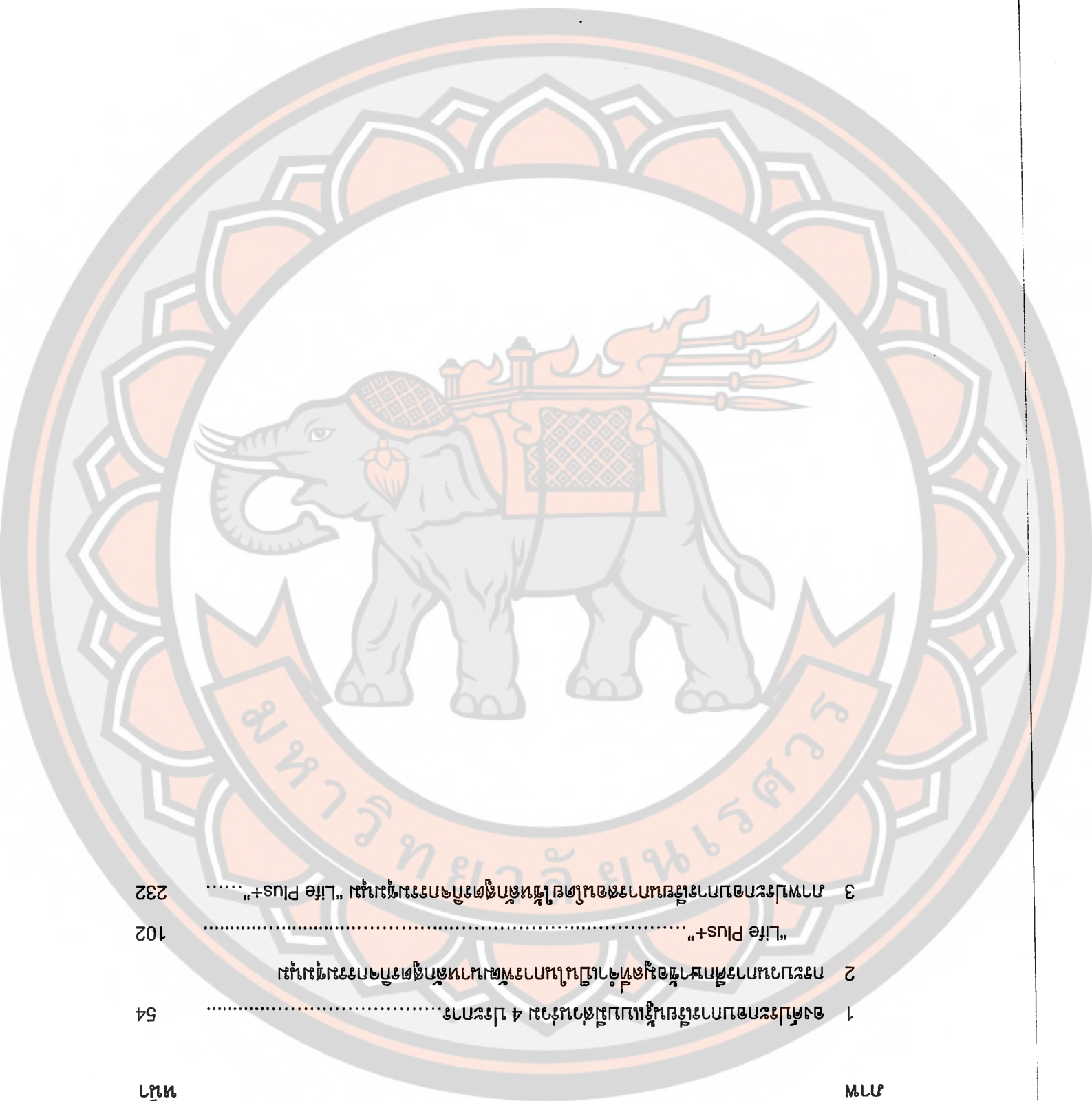

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

15	แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 4 คน.....	157
16	แสดงผลการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 4 คน.....	163
17	แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน.....	167
18	แสดงผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ของนักเรียน.....	179
19	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน.....	213
20	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน.....	215
21	แสดงค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ.....	225
22	แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ.....	226
23	แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”.....	230

3	ภาพประกอบการอธิบายการนอนโดยให้หลักสถิติจากรรรมชนเมือง "Life Plus+"	232
2	กระบวนการศึกษาของโรงเรียนที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษารรรมชนเมือง "Life Plus+"	102
1	องค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 ประการ	54

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

วัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการในด้านต่างๆ เพื่อเจริญเติบโตไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย สติปัญญา รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นได้ ในขณะเดียวกัน วัยรุ่นก็มีจินตนาการดีกว่าวัยที่ผ่านมา อารมณ์จะรุนแรงขึ้น แสดงความรู้สึกร่างกายเปิดเผย เชื่อมมั่นในตนเอง ต้องการตัดสินใจและรับผิดชอบด้วยตัวเอง ต้องการอิสระ กลุ่มเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้การปรับตัวในสังคม การเลือกแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทบาท เลิกเลียนแบบจากบุคคลที่ตนนิยมมาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งการพัฒนาการของวัยรุ่นดังกล่าวนี้ ส่งผลให้วัยรุ่นมีแรงขับเคลื่อนทางเพศสูง มีความสนใจอยากรู้ อยากทดลอง และสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้อย่างสมบูรณ์ (ประจวบ แหลมหลัก และคณะ, 2556, หน้า 3) ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ปัญหาทางเพศที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ดังสถิติที่ผู้วิจัยรวบรวมได้ดังนี้

1. วัยรุ่นไทยมีประสบการณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มเด็กนักเรียนชาย - หญิงใน 24 จังหวัด ปี พ.ศ. 2552 - 2556 ของบุญฤทธิ สุขรัตน์ (2557, หน้า 6) พบว่า จำนวนวัยรุ่นของไทยที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากในอดีต ทั้งเพศหญิงและเพศชาย พบว่า กลุ่มนักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.68 ในปี พ.ศ. 2552 เป็นร้อยละ 5.3 ในปี พ.ศ. 2556 ในขณะที่ในกลุ่มนักเรียนหญิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.8 เป็นร้อยละ 2.8

2. การตั้งครรภ์และคลอดบุตรในวัยรุ่นมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลจากรายงานสถิติสาธารณสุขไทยประจำปี โดย ดร.ภญ.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส (2557, หน้า 24) พบว่า อัตราการคลอดของมารดาอายุ 15 – 19 ปี ณ ปี พ.ศ. 2543 เท่ากับ 31.1 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน และเพิ่มสูงถึง 53.8 ต่อประชากรหญิง 1,000 คนในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึงกว่าร้อยละ 70 โดยถ้าเปรียบเทียบกับข้อมูลอัตราคลอดในวัยรุ่นล่าสุดที่มีการคำนวณของแต่ละประเทศ ประเทศไทยจะอยู่อันดับที่ 107 ของโลก อันดับที่ 15 ของเอเชีย และอันดับที่ 6 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. การยุติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีจำนวนเพิ่มขึ้น องค์การยูนิเซฟ (2558, หน้า 9) ได้รวบรวมข้อมูลการรับเข้ารักษาในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2556 พบว่า มีอัตราการทำแท้งต่อการเกิดมีชีพโดยเฉลี่ย ร้อยละ 4.7 โดยในกลุ่มอายุ 10 – 14 ปี อัตราการทำแท้งสูงสุดโดยเฉลี่ยตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่ร้อยละ 15.3 ทั้งนี้ สูงเป็น 5 เท่าเมื่อเทียบกับอัตราการทำแท้งของกลุ่มอายุ 25 – 29 ปี ซึ่งมีอัตราการทำแท้งต่ำที่สุด

4. วัยรุ่นติดเชื้อจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น โดยนายแพทย์ สุริยเดว ทรีปาตี (2551, บทความออนไลน์, <http://nicfd-mobileunit.com/index.php/enคลังความรู้/11-services-module3>) กล่าวว่า วัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี ราว 60,000 คนที่กำลังติดเชื้อเอดส์ มาจากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยขาดการป้องกันและเป็นสาเหตุการตายของวัยรุ่นในลำดับที่ 2 รองจากอุบัติเหตุ และเรื่องของการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ก็มีอุบัติการณ์มากในวัยรุ่นอายุ 15 - 19 ปี เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นหนองในแท้ (Gonorrhea) หรือหนองในเทียม (C.Trachomatis)

สถานการณ์ปัญหาทางเพศที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพทางเพศของตนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่วัยรุ่นขาดการตัดสินใจที่ดี สอดคล้องกับผลสำรวจพฤติกรรมสุขภาพตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2560, บทความออนไลน์, <http://www.thaihealth.or.th/Content/36902-ห นู น วัย รุ่ น ปรึ บ มู ม อ ง ทา ง เพ ศ .html>) ที่ทำการศึกษาในประเด็นการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กอายุระหว่าง 10-14ปี และสำรวจสภาวะสุขภาพของวัยรุ่นไทยในพื้นที่ 13 จังหวัด พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุสำคัญ 3 ส่วนคือ 1) พฤติกรรมของเด็กเอง ได้แก่ ความอยากรู้อยากลอง มีความรู้เรื่องการคุมกำเนิดที่ผิด ประมาท ไม่ระวังตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ขาดความรู้สึกสำนึกในคุณค่าตนเอง มีการตัดสินใจที่ผิดพลาด 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ส่วนใหญ่เด็กที่มีปัญหาต้องก่อนวัยอันควรจะมีครอบครัวแตกแยก ครอบครัวยากจน ขาดการใส่ใจในการอบรมเลี้ยงดูและการรับฟังและการให้คำแนะนำ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของการเลือกคบเพื่อน อิทธิพลของสื่อที่ไม่เหมาะสม มีสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งมั่วสุมในพื้นที่ ทำให้เป็นจุดรวมตัวและพบเจอกัน

อีกทั้ง พัฒนาการของวัยรุ่นยังเป็นวัยที่ไยประสาทของสมองส่วนหน้าสุด ซึ่งทำหน้าที่ในการพิจารณาและคิดตัดสินใจแก้ปัญหา กำลังจัดระเบียบและขยายตัวเชื่อมโยงกันอย่างมหาศาลในช่วงวัยรุ่นตอนต้น คือ อายุ 12 - 13 ปี ไยประสาทของสมองส่วนนี้ จะเกิดและขยายตัวเป็นจำนวนมากด้วยอิทธิพลของยีน และเป็นเช่นนี้อย่างต่อเนื่องจนถึงช่วงวัยรุ่นตอนปลาย คือ อายุ

20 - 25 ปี วัยรุ่นสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆ ได้มากมาย ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดระเบียบใยประสาทใหม่ที่สมองส่วนหน้า ทำให้เกิดปรากฏการณ์การเรียนรู้ 3 แบบ คือ

1. เนื่องจากใยประสาทของวัยรุ่นจะขยายตัวเชื่อมโยงกันอย่างมหัศจรรย์ แต่เป็นไปอย่างไร้ระเบียบ จึงเกิดลักษณะว่าวุ่นและตัดสินใจไม่เหมาะสม

2. ใยประสาทส่วนไหนที่ไม่ค่อยได้ใช้ก็จะถูกตัดทิ้งไป หากวัยรุ่นไม่ได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาก็จะน้อยลง

3. หากวัยรุ่นได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เช่น ทดลองเรื่องเพศด้วยตนเอง ดื่มสุรา ใช้อาเสพติด และเรียนรู้พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น ขับรถซิ่ง เล่นการพนัน ใยประสาทที่พอกพูนหนาขึ้นจากการเรียนรู้อย่างผิดคคะนองเช่นนี้ จะส่งผลให้เขามีพฤติกรรมที่ผิดต่อไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่

ดังนั้น การเรียนรู้สำคัญที่วัยรุ่นควรได้รับนอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการหรือไอคิว (IQ) ก็คือ ความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต โดยเฉพาะทักษะในการคิดและการตัดสินใจเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นรากฐานของอีคิว (EQ) เพื่อให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีลักษณะของความรู้คู่คุณธรรม (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ, นายแพทย์. มปป, หน้า 3)

ในปัจจุบัน การจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษาในระบบโรงเรียน ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เนื่องจากสภาพการรับรู้เรื่องเพศของเยาวชนมีรูปแบบหลากหลาย ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในครอบครัว โรงเรียน หรือกลุ่มเพื่อนเท่านั้น เด็กและเยาวชนยังสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แบบไม่จำกัด ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้พฤติกรรมทางเพศและสถานะเพศวิถีของแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานภาพและสิ่งแวดล้อมของการดำเนินชีวิต (องค์การแพธ, 2551, หน้า 10) และเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เพศศึกษาจะละเลยไม่ได้ คือ การพัฒนาทักษะ สิ่งที่อยู่กับสิ่งที่ทำได้ ไม่ใช่เรื่องที่เกิดตามกันมาโดยอัตโนมัติ เพศศึกษาจึงต้องจัดให้เยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติในกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตพวกเขา ได้ฝึกคิดคาดการณ์ถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในแต่ละการตัดสินใจ ได้อยู่ในสถานการณ์จำลองที่ทำให้รู้ว่าวิธีการแบบใดที่ตนเองสามารถสร้างทางเลือกให้ตัวเองได้ (องค์การแพธ, 2550, หน้า 14) แต่วิธีการสอนเรื่องเพศในสถานศึกษาส่วนใหญ่ ครูมักใช้การบรรยายตามบทเรียนและให้นักเรียนทำใบงานตอบคำถาม วิธีนี้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียนน้อย ไม่เอื้อให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ (องค์การยูนิเซฟ, 2559, หน้า 31) ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการตัดสินใจในเรื่องเพศ ซึ่งเรื่องเพศในวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นถือได้ว่าสอดคล้องกับธรรมชาติของพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ในหลักสูตรก็ไม่ได้ละเอียดในเรื่องของการสอนเพศศึกษา และได้มีการบรรจุเนื้อหาลงในหลักสูตร โดยเน้นการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจในเรื่องเพศได้ เนื่องจากตัวชี้วัด มาตรฐาน สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนั้น ยังคงเน้นการสอนในส่วนของเนื้อหาความรู้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อตัดสินใจในสถานการณ์ทางเพศในชีวิตประจำวันได้

การตัดสินใจเป็นทักษะสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตที่บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝน เราควรรู้จักตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอนอยู่บนฐานข้อมูลที่เป็นจริงและชัดเจน จึงจะช่วยให้การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด (ธีรวัฒน์ ชัยยุทธธรรม, 2549, หน้า 83) การตัดสินใจที่ดีควรเริ่มต้นด้วยการแสวงหาข้อมูลเปรียบเทียบ หาเหตุผลหลายๆ ด้านมาประกอบไม่ควรตัดสินใจเพราะคนส่วนใหญ่ทำเช่นนั้น หรือตัดสินใจด้วยอารมณ์ การตัดสินใจเรื่องเพศสัมพันธ์ก็เช่นกัน ไม่ใช่สิ่งที่เราควรกระทำตามอย่างกันโดยปราศจากการทบทวนคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ หากเพื่อนของเราหรือคนที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกับเรามีเพศสัมพันธ์กับคนรักก็ไม่จำเป็นที่เราจะต้องตัดสินใจทำตามอย่างเพื่อน เพราะการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นเรื่องของแต่ละคน (ชูมาภรณ์ ฝาชัยภูมิ, 2559, หน้า 10) ในการตัดสินใจใดๆ ก็ตาม ทุกครั้งจะมีผลต่อชีวิตของผู้ตัดสินใจเสมอ การตัดสินใจจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก การตัดสินใจที่ดีที่สุดควรเป็นการตัดสินใจที่รอบคอบ เป็นกระบวนการและมีระบบ โดยการคำนึงถึงผลดีผลเสีย พิจารณาอย่างรัดกุมเพื่อเลือกทางที่เหมาะสม ซึ่งการตัดสินใจที่ดีจะช่วยในการป้องกัน ลดความขัดแย้ง และแก้ปัญหาเรื่องเพศและครอบครัวได้

ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะทำการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ขึ้นมาใหม่ เนื่องจาก ผู้วิจัยต้องการออกแบบจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลขึ้นมาเฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ อีกทั้ง กิจกรรมชุมนุมเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมชุมนุมสามารถจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนอย่างเต็มที่ สามารถ

เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง (สำลี รักสุทธี, 2546, หน้า 8) ทำให้ผู้วิจัยสามารถบูรณาการเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเข้าด้วยกันได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ได้รู้จักตนเอง รู้จักประเมินว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง และรู้จักคำนึงถึงผลดีผลเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง เพราะการตัดสินใจที่ดีจะช่วยในการป้องกัน แก้ปัญหา และลดความขัดแย้งเรื่องเพศและครอบครัวได้ เป็นการช่วยลดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ส่งผลให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศ มีภูมิคุ้มกันชีวิตที่ดี และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น**

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 4 คน
2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 4 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 10 คน
4. นักเรียน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 282 คน
5. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนควรเรียนรู้
2. แนวทางในการจัดการเรียนการสอน
3. แนวทางในการวัดและประเมินผล

ขอบเขตด้านตัวแปร

ข้อมูลที่เป็นที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการตอบแบบสอบถามจากนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. เป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี บัณฑิต ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน
2. เป็นครูผู้สอนสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาที่ใช้สำหรับสร้างหลักสูตรได้มาจากการศึกษา ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรจากขั้นตอนที่ 1

2. ความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรม ชุมนุม “Life Plus+” ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย องค์กรประกอบ คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้าง หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมของหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสุนทรายวิทยาคม ที่สมัครเข้าร่วมใน กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 32 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ที่บูรณาการเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเข้าด้วยกัน โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัย และพัฒนาการ ของผู้เรียน โดยมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น

1.1 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

1.2 การดูแลสุขภาพทางเพศ

2. สัมพันธภาพระหว่างเพศ

2.1 การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย

2.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

2.3 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม

2.4 การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม

2.5 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. การแสดงออกตามวิถีทางเพศ

3.1 บทบาททางเพศ

3.2 ความหลากหลายทางเพศ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" จำนวน 32 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาสาระ
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ออกแบบวางแผนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 ประการ คือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม และเขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักประเมินว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง และรู้จักคำนึงถึงผลดีผลเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเองหากต้องเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในชีวิตประจำวันได้ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง กระบวนการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยบูรณาการเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเข้าด้วยกัน และจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมนุมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง ผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งทำการประเมินเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ดังนี้

3.1 เอกสารหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

3.2 เอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ หมายถึง ความสามารถในการประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่กำหนดขึ้นให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ดังนี้

4.1 สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น คือ ความสามารถของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกดูแลสุขอนามัยทางเพศได้อย่างถูกวิธีและปลอดภัย

4.2 สัมพันธภาพระหว่างเพศ คือ ความสามารถของนักเรียนในการเลือกปฏิบัติตนเพื่อสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตัดสินใจในสถานการณ์ที่ต้องหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม และเลือกวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

4.3 การแสดงออกตามวิถีทางเพศ คือ ความสามารถของนักเรียนในการเลือกปฏิบัติตนในการแสดงออกในวิถีทางเพศตามที่ตนเองให้คุณค่าได้อย่างเหมาะสม และเคารพต่อความแตกต่างในค่านิยมในเรื่องเพศของผู้อื่น

การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน สามารถวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ซึ่งจัดทำขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ประกอบด้วยข้อคำถามเชิงสถานการณ์ทั้งหมด 20 ข้อ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

1 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่ไม่เกิดประโยชน์ หรือมีผลเสียต่อตัวเอง

2 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อสุขภาพ เสียสัมพันธภาพ หรือแสดงเหตุผลโดยอ้างปัจจัยภายนอกตนเอง

3 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่ทำให้เห็นว่าตนเองรู้ถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพ หรือไม่ทำให้เสียสัมพันธภาพ

การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์คะแนนระดับการตัดสินใจเรื่องเพศ ดังนี้

ช่วงคะแนนระหว่าง 19 – 32 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับก่อนกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 33 – 46 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับตามกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 47 – 60 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับเหนือกฎเกณฑ์

5. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ดังนี้

5.1 การนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในประเด็นต่อไปนี 1) สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ 2) ความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ และ 3) การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5.2 การเรียนรู้ในกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ในประเด็นต่อไปนี 1) ด้านเนื้อหาสาระ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม
- 2.6 หลักการของกิจกรรมชุมนุม
- 2.7 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม
- 2.8 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม
- 2.9 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม
- 2.10 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

3. ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

- 3.1 ความหมายของเพศศึกษา
- 3.2 จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา
- 3.3 ขอบเขตเนื้อหาการสอนเพศศึกษา
- 3.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา

- 3.5 ความหมายของการตัดสินใจ
- 3.6 ความหมายของทักษะการตัดสินใจ
- 3.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
- 3.8 องค์ประกอบของการตัดสินใจ
- 3.9 ขั้นตอนของการตัดสินใจ
- 3.10 แนวทางการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ
- 3.11 การตัดสินใจเรื่องเพศ
- 3.12 การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้พยายามให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” เอาไว้อย่างมากมายหลายแง่มุม มีทั้งคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 7) ได้กำหนดนิยามของหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

กาญจนา คุณารักษ์ (2543, หน้า 38) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร คือ โครงการ หรือแผน หรือข้อกำหนด อันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ โดยส่งเสริมให้เอกัตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ในสังคม และในโลกอย่างมีคุณภาพและอย่างมีความสุข

นิตยา สุวรรณศรี (2545, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผน ซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นโดยผู้เรียนและผู้สอน เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการในด้านต่างๆ และบังเกิดผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 8) ได้ให้นิยามศัพท์ของหลักสูตรว่า คือ ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 3) หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแนวทางสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เขามีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวังไว้

ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์ (2558, หน้า 5) หลักสูตร หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน หรือมวลประสบการณ์ และ/หรือกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์

ชวลิต ชูกำแพง (2559, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

ดังนั้น สามารถสรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาตนเองตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างครบถ้วน จึงจะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรเข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านก็ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.1) มีแนวคิดในการจัดหลักสูตรแบบหลักการเหตุผล (The Rational Curriculum) ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบครอบคลุมประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ
2. ประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งต้องจัดให้ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้
3. มวลประสบการณ์ที่ทำให้การเรียนรู้เกิดอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการประเมินผลว่าการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทาบบา (Taba, 1962, p.10) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งความหมายของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหลักสูตร (Objectives) เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรที่จะต้องกำหนดให้แน่นอนก่อน เพราะเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ จุดมุ่งหมายหลักสูตรจะแสดงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนหรือผลผลิตที่จะผ่านหรือสำเร็จหลักสูตร ซึ่งเป็นความคาดหวังของหลักสูตรที่มีต่อผู้เรียน

2. เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน (Subject Matter) เนื้อหาทำหน้าที่เสมือนพาหนะที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาอาจประกอบด้วยวิชาความรู้และประสบการณ์หลายประเภท หลายลักษณะที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ

3. กระบวนการเรียนการสอน (Methods and Organization) เป็นวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนมาช่วยในกระบวนการให้เป็นไปตามลักษณะเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. การวัดและประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและตัวหลักสูตร

โบซอง (Beauchamp, 1981, p.67) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน คือ

1. ขอบข่ายเนื้อหา หมายถึง การกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้
2. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หลังจากที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

3. การวางแผนการใช้หลักสูตร หมายถึง ได้มีการวางแผนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องเป็นผู้คิดค้นกระบวนการเรียนการสอนให้ดีที่สุด

4. การพิจารณาตัดสิน หมายถึง มีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้นั้นๆ

รัตนะ บัวสนธ์ (2552, หน้า 31) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็นสองส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่ 1 ตัวหลักสูตร ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร ทั้งนี้ แต่ละส่วนก็มีลักษณะต่างกัน ดังนี้

1. ตัวหลักสูตร โดยทั่วไปแล้วตัวหลักสูตรจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1.1 ปรัชญาหรือหลักการของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่บ่งบอกถึงความเชื่อเบื้องต้นซึ่งเป็นที่มาของหลักสูตรนั้น หรือความคาดหวังเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีต่อสังคมชุมชนนั้นๆ และข้อกำหนดพื้นฐานของหลักสูตรดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่ระบุถึงความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่หลักสูตรมุ่งหวังให้เกิดขึ้น ภายหลังจากผู้เรียนได้ทำการศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ จบสิ้นแล้ว โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใดๆ ก็ตามมักจะครอบคลุมคุณลักษณะทั้งสามด้านของผู้เรียนที่หลักสูตรต้องการให้เกิดขึ้น คุณลักษณะทั้งสามด้านก็คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และจิตพิสัย (Affective domain) ซึ่งจะมุ่งเน้นด้านใดมากกว่ากันก็ขึ้นอยู่กับเป็นหลักสูตรประเภทใด อาทิ ถ้าเป็นหลักสูตรการกีฬา ก็ควรมุ่งเน้นด้านทักษะพิสัยมากกว่าพุทธิพิสัย ดังนี้เป็นต้น

1.3 เนื้อหาสาระ คือ ส่วนที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ซึ่งอาจกำหนดเป็นกลุ่มสาระ หรือเป็นรายวิชาแบ่งเนื้อหาแยกย่อยตามหัวเรื่องใหญ่หัวเรื่องย่อย และจัดเรียงตามลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปสู่ที่ยากขึ้นตามลำดับ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับช่วงวัยของกลุ่มผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในส่วนนี้จะระบุถึงเทคนิควิธีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้นๆ ได้ง่ายขึ้น หรือระบุถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องการกระทำหรือลงมือปฏิบัติ ในการเรียนเนื้อหาสาระหนึ่งๆ หรือกล่าวง่าย ๆ ว่าส่วนนี้ของหลักสูตรคือส่วนที่ระบุถึงสิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องปฏิบัติ

1.5 การวัดและประเมินการเรียน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาสาระหนึ่งๆ ว่าควรจะใช้วิธีใดหรือเครื่องมือวัดผลแบบใดจึงจะเหมาะสม รวมทั้งแนวทางเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้นๆ อีกด้วย

2. เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นส่วนที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีทิศทาง ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของการสร้างหลักสูตร นอกจากนั้น ยังช่วยให้การใช้หลักสูตรมีความสะดวกยิ่งขึ้น เอกสารประกอบหลักสูตรที่สำคัญและจำเป็นก็ได้แก่ คู่มือครู แผนการใช้หลักสูตร หรือแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

ธำรง บัวศรี (2542, หน้า 8) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร มีดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้านทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จากรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตรที่นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอไว้ อาจจะมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันไปในรายละเอียดอีกเล็กน้อย สามารถสังเคราะห์ได้ว่า หลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระ 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปไม่ได้

1.3 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรโดยพิจารณาแต่ละคำว่า “การพัฒนา” หรือในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกหมายถึง การทำให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น และอีกลักษณะหนึ่งหมายถึง การทำให้เกิดขึ้น โดยเหตุนี้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ความหมายแรกหมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น และอีกความหมายหนึ่งก็คือ เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนเลย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือ การพัฒนาเนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่างๆ การวัดและการประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ (2545, หน้า 11) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น การปรับปรุงดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบบางส่วนหรือส่วนใหญ่ก็ได้ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรยังหมายถึงการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะครอบคลุมตั้งแต่การสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรจึงหมายถึงทั้งการปรับปรุงหลักสูตรเดิม และการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่

ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุดวัฒน์ (2558, หน้า 15) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงกระบวนการทั้งหมดในการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว นับตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การร่างหลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ การกำหนดการวัดและประเมินผล และการดำเนินการใช้หลักสูตร

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558, หน้า 75) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และลักษณะที่สองเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่ใช่หลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การปรับปรุงหลักสูตรจากเดิมที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ 2) การสร้างหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.4 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (Blue Print) ที่ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องเข้าใจถึงรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดต่างประเทศ

1.4.1.1 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler อ้างอิงในชวลิต ชูกำแหง, 2559, หน้า 23)

ไทเลอร์ได้นำเสนอแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ซึ่งก็คือ หลักการและเหตุผลในการพัฒนาหลักสูตร (Tyler Rational) ว่าในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนต้องตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. จัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ
4. ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

หลักการและเหตุผล 4 ประการนี้จะต้องตอบคำถามเรียงกันตามลำดับ ดังนั้นความมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่นๆ ตามมา รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียน และความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวรโดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มีสิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่

- ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้
- กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียง

ข้อเดียว หรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายๆ ข้อได้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วย ต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.4.1.2 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba)

แนวคิดของทาบาในการพัฒนาหลักสูตรใช้วิธีแบบรากหญ้า มีความเชื่อว่าหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าพัฒนาจากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ (Taba, 1962, p.456, อ้างอิงในบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 184)

1. วิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of needs) ใช้วิธีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนและของสังคม
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of objective) ด้วยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้วก็ต้องเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนด้วย
4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of content) เนื้อหาสาระที่รวบรวมต้องคำนึงถึงความยากง่ายและความต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning) การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา
6. การจัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experience) ควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ
7. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Determination of what to evaluate and the ways and means of doing it) มีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดวิธีการประเมินรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้วย

1.4.3 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และ เล วิ ส (J. Galen Saylor, William M. Alexander and Authur J. Lewis) (Saylor and Alexander, 1974, p.265; Saylor, Alexander and Lewis, 1981 p.181, อ้างอิงในบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 188)

แนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์ และ เล วิ ส ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความครอบคลุม (Goals, Objectives and Domains) หลักสูตรต้องประกอบด้วยเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และในแต่ละเป้าหมายควรบ่งบอกถึงความครอบคลุมของหลักสูตร (Curriculum Domain) วัตถุประสงค์ พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งกำหนดจากความเป็นโลกาภิวัตน์ ความต้องการของสังคมที่อยู่อาศัย กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) คือ การวางแผนเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงปรัชญา ความต้องการของสังคมและผู้เรียนมาพิจารณาด้วย

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) ครูต้องเป็นผู้วางแผน และวางแผนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ (Instructional Plans) รวมทั้งการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เช่น ตำรา แบบเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ครู ตั้งเป้าหมายไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันตัดสินใจเพื่อเลือกวิธีการประเมินผลที่สามารถประเมินได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ได้ผลตามความมุ่งหมาย การประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลสำคัญที่บอกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ว่า ควรจะปรับปรุงหลักสูตรในจุดใด เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรในอนาคต

1.4.2 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของไทย

1.4.2.1 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของสังัด อุทรานันท์

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของสังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) อธิบายวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด 7 ขั้นตอนได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและผู้เรียน จะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหา ตลอดจนความต้องการต่างๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น เป็นการมุ่งแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การคัดเลือก การจัดเนื้อหาสาระ และการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์เรียนรู้ที่นำมาจัดไว้ในหลักสูตรต้องผ่านการพิจารณากลับกรองตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขั้นที่ 4 การกำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผล ขั้นตอนนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดประเมินว่า จะวัดผลประเมินผลอะไรบ้าง จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้มุ่งหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่างๆ ของหลักสูตรหลังได้มีการร่างหลักสูตรเสร็จแล้ว ทั้งนี้ เพื่อหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว ก็ควรประเมินผลจากการใช้ว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้อง และมีจุดใดที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขบ้าง

ขั้นที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินเบื้องต้นแล้ว หากพบว่ายังมีข้อบกพร่องจะต้องแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4.2.1 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 77) ได้เสนอรูปแบบและแนวคิดของขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างและการออกแบบหลักสูตร
2. ยกร่างเนื้อหาสาระแต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้และรายวิชา
3. นำหลักสูตรที่พัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในโรงเรียนนำร่องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
4. อบรมผู้บริหารทุกระดับและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่

5. นำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนและประกาศใช้หลักสูตรโดยมีกิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่ดังนี้

5.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ เอกสารและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็น

5.2 ผู้บริหารจัดการเตรียมสิ่งของต่างๆ เช่น บุคลากร วัสดุหลักสูตร และบริการต่างๆ เริ่มตั้งแต่อบรมครูและบุคลากรฝ่ายบริหารหลักสูตร ห้องสมุด ห้องเรียน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ

5.3 การสอน เป็นหน้าที่ของครูปฏิบัติการทั่วไป

5.4 การประเมินผล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินผลการเรียนของนักเรียน และการประเมินผลหลักสูตร ตั้งแต่ประเมินเอกสาร ผลการนำหลักสูตรไปใช้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งจะต้องประเมินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรยังมีอีกหลายรูปแบบ ซึ่งอาจจะมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันไปในขั้นตอนรายละเอียด เมื่อพิจารณาจากรูปแบบที่นำเสนอข้างต้นสามารถสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตร เป็นการศึกษาถึงข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การวิเคราะห์ สรรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร มากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลหลักสูตร และกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อให้ได้หลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตร

3. การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ครูตั้งเป้าหมายไว้ ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสมเพียงใด ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติ จากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2)

2.1 หลักการของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.2 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2.3 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ผูกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย
6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

2.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่างๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างควมมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งในงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเฉพาะในส่วนของกิจกรรมชุมนุม ดังนี้

กิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นกิจกรรมนักเรียนที่สถานศึกษานับสนุนให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน จัดขึ้นตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของผู้เรียน เพื่อเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 51) ได้ให้ แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมไว้ ดังนี้

2.5 ความหมายของกิจกรรมชุมนุม

ชุมนุม หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้เรียนที่มีความสนใจ ความถนัดในเรื่องเดียวกันและร่วมปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.6 หลักการของกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์ และออกแบบกิจกรรมของผู้เรียนตามความสมัครใจ
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา
3. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
4. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษา และท้องถิ่น

2.7 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมชุมนุม

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เกิดประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
4. เพื่อให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

2.8 ขอบข่ายของกิจกรรมชุมนุม

กิจกรรมชุมนุม ชมรม มีขอบข่ายดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นกิจกรรมจัดตามความสนใจของผู้เรียน
3. เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และทั้งในและนอกเวลาเรียน

2.9 แนวการจัดกิจกรรมชุมนุม

การจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมของสถานศึกษา สามารถปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทและสภาพของสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาบริหารการจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมได้หลากหลาย ทั้งรูปแบบภายในหรือภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมระยะเวลา 1 ภาคเรียน กิจกรรมระยะเวลา 1 ปีการศึกษา และกิจกรรมระยะเวลามากกว่า 1 ปีการศึกษา
2. กรณีสถานศึกษามีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมอยู่แล้ว สถานศึกษาควรสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเข้าร่วมชุมนุม ชมรม
3. กรณีที่สถานศึกษายังไม่มี การจัดตั้งชุมนุม ชมรม ควรให้ผู้เรียนร่วมกันจัดตั้งชุมนุม ชมรม และเชิญครูเป็นที่ปรึกษา โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมชุมนุม ชมรม ตามระเบียบปฏิบัติที่สถานศึกษากำหนด
4. ครูที่ปรึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการถอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่กิจกรรม

นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับกิจกรรมชุมนุมเพิ่มเติม ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมชุมนุมในแต่ละระดับชั้น สถานศึกษาจัดให้เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
2. สมาชิกของชุมนุมต้องเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามระเบียบของชุมนุม และมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ของแต่ละกิจกรรม
3. สถานศึกษามีระบบการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของชุมนุมอย่างต่อเนื่อง

2.10 การประเมินกิจกรรมชุมนุม

การประเมินกิจกรรมชุมนุม ชมรม เป็นการตรวจสอบความสามารถและพัฒนาการด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง โดยกำหนดผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมครบตามเกณฑ์ ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามเกณฑ์ ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม หรือมีผลงานชิ้นงาน/คุณลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมชุมนุมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการเรียนตามหลักสูตรปกติ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ และเติมเต็มความรู้ตามศักยภาพของตน

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่อ้างอิงข้างต้น

3. ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เป็นความสามารถในการประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ปรากฏว่าไม่พบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศโดยตรง ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็นเรื่องเพศศึกษา และทักษะการตัดสินใจ ดังนี้

3.1 ความหมายของเพศศึกษา

คำว่าเพศศึกษา ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Sex Education” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของเพศศึกษาไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

มยุรี ภูงามทอง (2534, หน้า 2) เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องราวทางเพศ ในด้านกลไกการทำงาน การเปลี่ยนแปลงความต้องการ และผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและความต้องการเพศทั้งสองในทุกๆ ด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุขภาพจิต เศรษฐกิจ ฯลฯ อันที่จะให้บุคคลได้นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

จันทริภา ดิลกสัมพันธ์ (2545, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า เพศศึกษา คือ กระบวนการทางการศึกษาที่จะช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับเพศในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การเจริญเติบโต โครงสร้างและหน้าที่ของระบบสืบพันธุ์ พัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ พฤติกรรมระหว่างเพศและมนุษย์สัมพันธ์ อันดีงาม อันจะทำให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในชีวิตครอบครัวและสังคม

วินัส ปัทมภาสพงษ์ (2547, หน้า 118) ให้ความหมายของเพศศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ทศนคติที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศและพฤติกรรมทางเพศ เพื่อสามารถปฏิบัติตนให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่สมบูรณ์ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม รวมทั้งการประพฤติตัวให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศเดียวกันและระหว่างเพศตรงข้าม ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

ศรินยา พรหมคำ (2549, หน้า 26) เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตในเรื่องเกี่ยวกับเพศ ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งการศึกษาเรื่องเพศเริ่มได้ตั้งแต่ยังเด็กโดยให้ความรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ เพศศึกษายังประกอบด้วย พฤติกรรมทางเพศ การสืบพันธุ์ เจตคติที่ดี ธรรมชาติทางเพศ พฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวกับสุขภาพและความสัมพันธ์กับการคบหาสมาคมกันระหว่างชายหญิง เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รวมไปถึงการรู้จักเลือกคู่ครองและชีวิตคู่ได้อย่างมีความสุข

พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์ (2545, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของร่างกาย ระบบการเจริญพันธุ์ สุขอนามัยและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การวางแผนครอบครัว ความรัก การครองชีวิตคู่ และส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับวัยและอยู่อย่างมีความสุขในสังคม

เคอเคนดอล (Kirkendall, 1960, p.8) ได้กล่าวว่า เพศศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลได้นำความรู้เกี่ยวกับเพศไปผสมผสานกับการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพศศึกษาจึงมิใช่เป็นเพียงหน่วยการสอนเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ และการคลอดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยให้เข้าใจพื้นฐานที่สำคัญทางเพศเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ และเข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศในสังคมที่แตกต่างกัน ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคมได้

ดังนั้น สามารถสรุปความหมายของเพศศึกษาได้ว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในด้านต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดี และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3.2 จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความคาดหวังของสังคมที่คาดหวังต่อการสอนเพศศึกษาไว้ดังนี้

1. ลดปัญหาสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมของสื่อวิทยุทางเพศ เด็กและเยาวชนถูกล่อลวงไป มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ขาดความรับผิดชอบ ซึ่งมักนำไปสู่การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น

2. เป็นการเตรียมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะแก้ปัญหาชีวิต ซึ่งมีเรื่องเพศเป็นส่วนประกอบ ตั้งแต่ปัญหาส่วนตัวของบุคคล จนถึงปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้นทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และศีลธรรม ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จในชีวิต ครอบครัว ตลอดจนสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวอันเป็นพื้นฐานของสมาชิกที่ดีในสังคม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสม เป็นการปลูกฝังความเชื่อ เจตคติ ตั้งแต่วัยเด็กเล็ก และเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่และเด็กได้เรียนรู้เพศศึกษาร่วมกันจากประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวัน

องค์การแพธ (2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดเพศศึกษาว่า ได้ดังนี้

1. เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบในทางลบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมทางเพศ เช่น การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

2. เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของความสัมพันธ์ทั้งระหว่างเพศ เพื่อน คู่รัก ครอบครัว บนพื้นฐานของการเคารพและให้เกียรติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

3. พัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจ และการสื่อสารที่จะช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันความต้องการของตนเอง สามารถหาทางออกกับแรงกดดันหรือสิ่งชักจูงใจทั้งจากเพื่อนและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผู้รู้คิด สามารถรับผิดชอบ และมีความสุขกับสิ่งที่ตัวเองเลือก

สุมาลี สวยสะอาด (2555, หน้า 374) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเพศศึกษาว่า อาจแยกออกได้เป็นสองพรรณณะด้วยกันดังนี้

1. การสอนเพศศึกษาในพรรณณะของครู ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ และสามารถปรับตัวเข้ากับเพศตรงข้ามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ดังนั้น ในพรรณณะของครูส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายที่โน้มเอียงไปทางการสร้างเสริมคุณธรรม และคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก เน้นถึงการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุและป้องกันไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า มากกว่าการที่จะต้องมาแก้ไขปัญหาในภายหลังซึ่งเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ

2. การสอนเพศศึกษาในพรรณณะของคนทั่วไป ต้องการให้เพศศึกษาแก้ไขปัญหาวีชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยพึงเล็งถึงการแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าที่กำลังเผชิญอยู่ในสังคม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมากกว่าที่ต้นเหตุ ซึ่งนับเป็นความต้องการที่จะแก้ไขมากกว่าการป้องกัน

ดังนั้น ถ้าการศึกษาที่มุ่งหมายเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมอย่างแท้จริง เพศศึกษาควรมีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ และสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ ทั้งนี้ การสอนเพศศึกษาก็เพื่อต้องการจะช่วยให้บุคคลได้รู้จักคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักแสดงออกพฤติกรรมทางเพศได้อย่างฉลาด และสามารถเอาเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้สมตามความต้องการของหลักสูตรในปัจจุบัน โดยที่ตนเองพึงพอใจ มีความสุขและสังคมยอมรับ ซึ่งถ้าการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมาย ผลประโยชน์ที่จะได้รับมิใช่บังเกิดแก่บุคคลเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่จะส่งผลไปถึงสังคมโดยส่วนรวมอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสอนเพศศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ มีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ เข้าใจในผลกระทบจากพฤติกรรมทางเพศต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการลดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 ขอบเขตเนื้อหาการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2546, หน้า 6) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของความรู้เรื่องเพศว่า หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ด้านชีววิทยา (Biological Knowledge Aspect) ได้แก่ กายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบสืบพันธุ์ หน้าที่ของระบบสืบพันธุ์ ฮอโมนที่ทำให้เกิดการพัฒนาในเรื่องเพศ การตั้งครรภ์ การคุมกำเนิด

2. ความรู้ด้านจิตวิทยา (Psychological Knowledge Aspect) ได้แก่ พัฒนาการทางด้านพฤติกรรมทางเพศของหญิงและชาย ทักษะติบเทาของความเป็นหญิงและชาย และการเบี่ยงเบนทางเพศ

3. ความรู้ด้านสังคมวิทยา (Sociology Knowledge Aspect) ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ การปรับตัวในเรื่องเพศ

4. ความรู้ด้านสุขวิทยา (Hygiene Knowledge Aspect) ได้แก่ การดูแลสุขอนามัยเกี่ยวกับเพศ

5. ความรู้ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Knowledge in Sexual Risk Taking Behavior) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์

เนื้อหาทั้ง 5 ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเนื้อหาที่ทุกคนควรจะต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง เนื่องจากทุกคนมาจากพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างกัน ความต้องการและความสนใจในเรื่องเพศของแต่ละบุคคลจึงไม่เหมือนกัน ดังนั้น การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศในด้านชีววิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา สุขวิทยา และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้มีการตัดสินใจเรื่องเพศอย่างมีคุณภาพ การมีความรู้เรื่องเพศจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตอนาคตได้อย่างมีแบบแผนที่ถูกต้อง

มยุรี ภูงามทอง (2534, หน้า 7) ได้เสนอขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตรเพศศึกษาว่า ควรจะครอบคลุมความรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ข้อมูลความรู้

เด็กควรได้รับข้อมูลความรู้ทางกายวิภาค และสรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับอายุ และพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย จะทำให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. ทักษะ

การฝึกทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ทักษะการสื่อสาร เข้าใจผู้อื่น มิตรภาพ ความสัมพันธ์ต่อบุคคลในครอบครัวและเพื่อน การเจรจาต่อรอง การโน้มน้าวจิตใจ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและเหตุผลมาคิดวิเคราะห์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

3. ทักษะคติ ค่านิยม และความเชื่อ

เด็กควรจะได้รับ การปลูกฝังให้มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศ ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ ค่านิยมและทางเลือก เอกลักษณ์ทางเพศที่มีแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ความเสมอภาคทางเพศ มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ครอบครัวและสังคม และมีพฤติกรรมทางเพศที่สร้างสรรค์

สอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วสังวาล (2545, หน้า 107) ที่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรเพศศึกษาได้ว่า ควรมีการศึกษาถึง

1. ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex Knowledge หรือ Cognitive Domain)
2. ทัศนคติหรือจิตใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex Attitude หรือ Affective Domain)
3. ความประพฤติเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sex Conduct หรือ Psychomotor Domain)

ส่วนองค์การแพธ (2551, หน้า 24) ได้เสนอขอขยายเนื้อหาของ การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาให้กว้างขึ้น โดยให้ครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

1. พัฒนาการของมนุษย์ (Human Development) การเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย (body image) ตัวตนทางเพศ และรสนิยมทางเพศ (sexual identity and orientation)

2. สัมพันธภาพ (Relationships) ในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน การเลี้ยงดูลูก

3. ทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต (Personal Skills) เพราะความรู้และข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับเพศนั้นไม่เพียงพอที่จะช่วยให้เยาวชนสามารถรับมือกับเหตุการณ์และแรงกดดันต่างๆ ที่ประสบในชีวิตจริง เพศศึกษาควรนำไปสู่การพัฒนาให้เยาวชนเกิดกระบวนการวิเคราะห์และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่

- การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ ซึ่งระบบการให้คุณค่านี้เป็นตัวชี้นำพฤติกรรมเป้าหมาย และการดำเนินชีวิตของเรา

- การสื่อสาร การรับฟัง การแลกเปลี่ยนความรู้สึกริเริ่มที่สอดคล้องหรือแตกต่างกัน

- การตัดสินใจ การต่อรอง การทำความเข้าใจเพื่อบรรลุความตั้งใจหรือทางเลือกที่ตนสามารถรับผิดชอบได้

- การรักษาและยืนยันในความเป็นตัวของตัวเอง สามารถแสดงความรู้สึกความต้องการของตนเองโดยเคารพในสิทธิของผู้อื่น

- การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน สิ่งแวดล้อม และอคติทางเพศ
- การแสวงหาคำแนะนำ ความช่วยเหลือ การจำแนกแยกแยะข้อมูลที่ต้องการออกจากที่ไม่ถูกต้อง

4. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) ที่พัฒนาไปตามช่วงชีวิต การเรียนรู้อารมณ์เพศ การจัดการอารมณ์เพศ การช่วยตัวเอง จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้น การมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

5. สุขภาพทางเพศ (Sexual Health) เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ เพศศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การทำแท้ง การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์

6. สังคมและวัฒนธรรม (Society and Culture) วิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางสังคมและวัฒนธรรม เพศศึกษาจึงควรเปิดโลกทรรศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะและสื่อต่างๆ

ในส่วนของจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 5) ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพศศึกษาไว้ 6 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 พัฒนาการทางเพศ เน้นสาระเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย (Body Image) ตัวตนทางเพศ และความพึงพอใจทางเพศ (Sexual Identity and Orientation)

หน่วยที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีเนื้อหาในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน การเป็นพ่อแม่

หน่วยที่ 3 ทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เพราะความรู้และข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับเพศนั้น ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้เยาวชนสามารถรับมือกับเหตุการณ์และแรงกดดันต่างๆ ที่ประสบในชีวิตจริง

การเรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาจึงนำไปสู่การพัฒนาให้เยาวชนเกิดทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่

- การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ ซึ่งระบบการให้คุณค่านี้เป็นตัวชี้นำพฤติกรรมเป้าหมาย และการดำเนินชีวิตของเรา

- การสื่อสารรับฟัง การแลกเปลี่ยนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่สอดคล้องหรือแตกต่าง

- การตัดสินใจ การต่อรอง การทำความเข้าใจเพื่อบรรลุความตั้งใจหรือทางเลือกที่ตนสามารถรับผิดชอบได้

- การรักษาและยืนยันในความเป็นตัวของตัวเอง สามารถแสดงความรู้สึกความต้องการของตนเอง โดยเคารพในสิทธิของผู้อื่น

- การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน สิ่งแวดล้อมและอคติทางเพศ การแสวงหาคำแนะนำ ความช่วยเหลือ การจำแนกแยกแยะข้อมูลที่ถูกตัดออกจากที่ไม่ถูกต้อง

หน่วยที่ 4 พฤติกรรมทางเพศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่พัฒนาไปตามช่วงชีวิต การเรียนรู้อารมณ์ทางเพศ การจัดการอารมณ์ทางเพศ การช่วยตัวเอง จินตนาการทางเพศ การแสดงออกทางเพศ การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ เป็นต้น

หน่วยที่ 5 สุขภาพทางเพศ เป็นสาระเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากความสัมพันธ์ทางเพศ ในสาระที่เกี่ยวกับเพศศึกษาเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศ และอนามัยเจริญพันธุ์

หน่วยที่ 6 สังคมและวัฒนธรรม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้และการแสดงออกในเรื่องเพศของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศทางสังคมและวัฒนธรรม ในประเด็นของเพศศึกษา จึงเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้เข้าใจบทบาททางเพศ เรื่องเพศในบริบทของสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะ และสื่อต่างๆ

จะเห็นได้ว่ามีผู้อธิบายถึงขอบเขตเนื้อหาการสอนเพศศึกษาไว้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย เมื่อพิจารณาจากขอบเขตเนื้อหาที่ได้นำเสนอข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่า ขอบเขตเนื้อหาการสอนเพศศึกษาจะครอบคลุมทั้งหมด 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ 2) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศ และ 3) ด้านทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ

3.4 กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2546, หน้า 195) กล่าวว่า การสอนเพศศึกษา ควรจะใช้วิธีการสอนหรือกิจกรรมต่างๆ เช่นเดียวกับการสอนวิชาอื่นๆ แต่เนื่องจากว่าความรู้เรื่องเพศ (Sex Information) ย่อมมีอยู่หลายลักษณะแตกต่างไปจากความรู้ด้านอื่นๆ ด้วยเหตุนี้วิธีการสอนหรือกระบวนการอาจนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดในเรื่องความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น จึงมีข้อควรคำนึงหรือข้อควรระวังในเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนและการเรียนเพศศึกษาเพิ่มเติมขึ้นอีกบ้างตามสมควร

1. ก่อนจะเริ่มต้นบทเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา โดยทั่วไปควรจะขอให้ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคยกันดีเสียก่อน เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาและเข้าใจซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น เช่น อาจจะขอให้เริ่มสนทนาปลายภาค เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองมีความสามารถและมีความกล้าพอที่จะซักถามปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้ หรือหากจัดสอนเพศศึกษาต่อจากเรื่องสุขภาพจิตได้ ก็จะช่วยให้นักเรียนคลายความวิตกกังวลในชั้นเรียนได้

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรจะแสวงหากิจกรรมหรือวิธีการที่จะช่วยสร้างทัศนคติความเข้าใจอันดีและมีการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบและรู้จักเลือก หรือตัดสินใจอย่างชาญฉลาด รวมทั้งรู้จักควบคุมหรือเหนี่ยวรั้งจิตใจและไม่ตกเป็นทาสของกามารมณ์ โดยกิจกรรมนั้นๆ ต้องไม่มุ่งเสริมความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

3. การใช้กล่องคำถาม (Question – Box) บ้างในบางโอกาสเป็นสิ่งที่ควรทำ โดยให้นักเรียนเขียนคำถามลงในกระดาษแล้วใส่ไว้ในกล่องที่จัดไว้ คำถามที่นักเรียนเขียน ไม่ควรที่จะเขียนชื่อลงไปด้วย เวลาตอบ ครูก็ควรตอบอย่างตรงไปตรงมา และไม่ควรรอถึงเจ้าของคำถาม หรือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนบางคนอาจไม่เหมาะสมที่ครูจะตอบภายในห้องเรียน อาจจะตอบภายหลังก็ได้

4. การอภิปรายเรื่องเพศในห้องเรียนควรเป็นไปแบบตรงไปตรงมา ปราศจากอารมณ์ และไม่ควรแสดงความกระตือรือร้นสำหรับครูนั้นควรจะพูดถึงเรื่องเพศให้เหมือนการพูดอธิบายในการสอนวิชาอื่นๆ และครูไม่ควรนำเอาเรื่องส่วนตัวของครูและเด็กมาเปิดเผย

5. การให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือสื่อใดๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ บางครั้งก็มีประโยชน์มากเหมือนกัน แต่ครูควรจะเป็นผู้แนะนำวิธีเลือกอ่านสื่อที่มีประโยชน์ นอกจากนี้ การให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือวารสาร หรือเอกสารต่างๆ ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนพร้อมที่จะอภิปรายปัญหาในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น

6. ถ้าเป็นโรงเรียนสหศึกษา การสอนเพศศึกษาโดยทั่วไปควรจัดสอนรวมกันทั้งเพศชายและเพศหญิง นอกจากบางบทเรียนก็จำเป็นต้องแยกเพศสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการอภิปรายเรื่องเฉพาะเพศในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพราะทำให้การอภิปรายเรื่องนั้นๆ สามารถอภิปรายแบบตรงไปตรงมา เป็นเรื่องธรรมดาและรู้สึกสนุกสนานได้ถ้าไม่มีเพศตรงข้ามมาอยู่ด้วย

7. บทเรียนที่จะใช้สอนควรจะต้องเลือกให้ตรงความสนใจ ความต้องการ และปัญหาทางเพศของเด็กตามลักษณะการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยมุ่งตรงไปยังปัญหาของนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหานั้น แล้วช่วยกันสรุปเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ

8. ครูควรจัดเตรียมหาคำศัพท์หรือประมวลคำทางด้านวิทยาศาสตร์ทางเพศ รวมทั้งคำสุภาพต่างๆ ที่จะใช้อธิบายเรื่องอวัยวะเพศหรือพฤติกรรมทางเพศไว้ให้เพียงพอ เมื่อนักเรียนฟังแล้วจะได้ไม่ก่อให้เกิดอารมณ์หรือมีทัศนคติไปในทางที่ไม่ดี หรือมองเรื่องเพศไม่ในทางที่ไม่สุภาพ

9. เลือกใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน นับว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องเพศได้มาก อุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่ครูนำมาใช้ควรจะเป็นชนิดเดียวกับอุปกรณ์การสอนวิชาอื่นๆ แต่อย่างไรก็ดี มีข้อควรระวังในเรื่องการสะท้อนอารมณ์อยู่บ้าง เช่น ครูไม่ควรชี้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ซึ่งเป็นอวัยวะของครูหรือนักเรียนเพื่อการประกอบการสอนเพศศึกษาเป็นอันขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษา หรือครูเป็นเพศตรงข้ามกับนักเรียน

10. การประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละบทเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากของการเรียนการสอนเพศศึกษา ในการประเมินผลครูควรใช้วิธีการวัดผลหลายวิธี และจะต้องวัดพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ (การวัดความรู้นั้นโดยทั่วไปทำได้ง่ายกว่าการวัดความรู้เรื่องเพศด้านจิตวิทยา และสังคมวิทยา) นอกจากนี้ ครูควรประเมินพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน รวมทั้งกระบวนการสอนของครูผู้สอนด้วย เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนเพศศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อมรวิชัย นาคทรัพย์ และจุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ (2549, หน้า 25) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพศศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นการบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาทั้งระบบ (Whole School Approach)
2. การเน้นความรู้ ทัศนคติ และทักษะ โดยเฉพาะทักษะทางสังคม

3. ใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม และกิจกรรมกลุ่ม เช่น การใช้บทบาทสมมติ การใช้ การอภิปรายกลุ่มแบบเจาะจงประเด็น

4. เน้นทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ทั้งในแง่กระบวนการและผลลัพธ์กับบุคคล หมายความว่า กระบวนการสอนเรื่องเพศศึกษาในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เช่น การใช้กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง การเอารุ่นพี่มาพูดคุยให้น้องฟังว่า การขึ้น ม.ปลาย แล้ว การมีเพศสัมพันธ์ในวัยนี้เป็นอย่างไร บางครั้งการเอาคนที่อยู่ในสถานการณ์ปัญหามาแล้วประสบการณ์ หรือข้อคิดเตือนใจให้น้องๆ ฟัง

5. เน้นการประเมินผลแบบองค์รวมและหลากหลาย ใช้วิธีการประเมินหลายแบบ ใช้ การประเมินตนเอง และสะท้อนความคิด (Self-Reflection)

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่จะมีประสิทธิภาพต้องมีข้อมูลข่าวสาร เปิดเผย เข้าใจได้

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่จะประสบความสำเร็จ ต้องมีกระบวนการ ฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่องจริงจังเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในเรื่องนี้

8. การสร้างความรู้ความเข้าใจกับพ่อแม่ ควรให้ความรู้กับพ่อแม่ถึงวิธีการเลี้ยงดูลูก วัยรุ่น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การใช้จิตวิทยาในการดูแลลูก

9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาควรเน้นเรื่องบทบาทและความเข้าใจระหว่าง เพศ เน้นการเคารพบทบาทหญิง - ชาย การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การตระหนักในคุณค่าของแต่ละ บุคคล ไปจนถึงการแสดงออกซึ่งความรักอย่างถูกต้องเหมาะสม

10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาควรให้เด็กได้เข้าใจอัตลักษณ์ทางเพศ ซึ่งมิใช่เฉพาะเด็กหญิงหรือชาย แต่หมายถึงความเข้าใจและสามารถปรับตัวและให้การยอมรับ กลุ่มรักเพศเดียวกัน (Homosexual)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 5) กล่าวว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษาส่วนใหญ่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้สามารถจัดกิจกรรมการสอน ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของครูผู้สอนเพศศึกษา

1.1 มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือ เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต มิใช่เรื่องสกปรกควรปกปิด และการสอนเพศศึกษาแก่เด็กเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพเด็ก

1.2 มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาต่างๆ ด้านพัฒนาการทางเพศ

- 1.3 มีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย
- 1.4 ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม และเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย
- 1.5 บุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง
- 1.6 สอนด้วยท่าทีปกติธรรมดา ไม่แสดงท่าทีต่อไปนี้
  - เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป
  - เรื่องเพศเป็นเรื่องลามกเลวทราม
  - เรื่องเพศเป็นเรื่องลับลมคมใน
  - เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่นๆ ขบขัน
  - ท่าทีหัวเสีย ดุหมั่น เยาะเย้ย เินอาย

2. การใช้สื่อการสอน สื่อการสอนเพศศึกษาดวรมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ไม่ใช้ของจริงหรือร่างกายของเด็ก หรือของผู้สอน มาอธิบายประกอบหรือสาธิต
- 2.2 ใช้ภาพถ่ายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้ชัดเจน แต่ไม่ล่อแหลมต่อการสร้างจินตนาการทางเพศ
- 2.3 การใช้สื่อเคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ให้ใช้ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะก็ควรเลือกใช้อย่างระมัดระวัง
- 2.4 สามารถใช้สื่อที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้เด็กอ่านประกอบได้ เช่น หนังสือภาพหรือหนังสืออื่นๆ แต่ควรตรวจสอบให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- 2.5 การใช้สื่อ Internet เช่น Website ที่เกี่ยวกับเพศศึกษาโดยตรง

มยุรี ภูงามทอง (2534, หน้า 156) ได้ยกตัวอย่างวิธีสอนและอุปกรณ์ในการสอนบทเรียนเพศศึกษาให้แก่เด็กเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

ตัวอย่างวิธีสอนหรือกิจกรรมในการสอนบทเรียนเพศศึกษาให้แก่เด็ก ครูอาจนำเอาวิธีสอนหรือกิจกรรมที่ใช้ในการสอนวิชาต่างๆ มาดัดแปลงให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการสอนบทเรียนเพศศึกษาได้ วิธีการสอนหรือกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ 1) การบรรยาย (Lecture) 2) การอภิปราย (Discussion) 3) การรายงาน (Report) 4) การสำรวจ (Survey) 5) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) 6) การเชิญวิทยากร (Guest Speaker) 7) การจัดโครงการริเริ่มและสร้างสรรค์ (Initiative and Creative Project) 8) การสาธิต (Demonstration) 9) การค้นคว้าทดลอง (Experimentation) 10) การเล่าเรื่อง (Story Telling) 11) การแสดงละครสมมติ (Dramatic Skit)

& Sociodrama & Role-Playing) 12) การโต้วาที (Debate) 13) การเล่นเกมการศึกษา (Educational Games) 14) การใช้ภาพยนตร์ ภาพสไลด์ และฟิล์มสตริป (Movies, Slides and Filmstrips) 15) การใช้เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ และโทรทัศน์ (Tape Recorder, Radio and T.V.) 16) การจัดนิทรรศการ (Exhibition) ฯลฯ

ตัวอย่างอุปกรณ์ ในการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนบทเรียนเพศศึกษาก็เช่นเดียวกัน ชนิดของอุปกรณ์ที่ใช้สอนอาจจะเป็นชนิดเดียวกันกับอุปกรณ์ที่ใช้สอนวิชาต่างๆ ได้ โดยครูจำเป็นต้องดัดแปลงลักษณะหรือรายละเอียดให้เหมาะสมกับบทเรียนเพศศึกษาบ้าง ชนิดของอุปกรณ์เหล่านี้ ได้แก่ 1) ตำราและหนังสือประกอบการเรียน (Text and Reference Book) 2) จุลสารและใบปลิว (Pamphlet and Leaflet) 3) หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร (Newspaper, Periodical and Magazine) 4) ภาพโฆษณา (Poster) 5) ภาพพลิก (Flip Chart) 6) ภาพสเกทช์ (Sketch) 7) ภาพชุด (Picture Set) 8) ภาพกล (Mobile) 9) ภาพถ่าย (Photograph) 10) แผนภูมิ (Chart) 11) กราฟ (Graph) 12) การ์ตูน (Cartoon) 13) สมุดภาพ (Scrapbook) 14) ของจริง (Real Object) 15) ของตัวอย่าง (Sample) 16) หุ่นจำลอง (Model) 17) วิทยากร (Resource Person & Guest Speaker) 18) นิทาน (Tales) 19) เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ และโทรทัศน์ (Tape Recorder, Radio and T.V.) 20) เพลง (Song) 21) ภาพยนตร์ ภาพสไลด์ และฟิล์มสตริป (Movies, Slides and Filmstrips) ฯลฯ

McKeon, Brigid. (2006) การจัดการเรียนรู้เพศศึกษา รวมทั้งการจัดทำโครงการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะมีประสิทธิภาพได้ ก็ต่อเมื่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดทำโครงการเหล่านั้น

1. นำเสนอข้อมูลด้านสุขภาพทางเพศที่สอดคล้องกับวัยและวัฒนธรรมของผู้เรียน ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนโดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายโดยตรง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเนื้อหา
3. ช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงค่านิยมของตนเอง ครอบครัว และชุมชนอย่างชัดเจน
4. ช่วยให้เยาวชนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสาร การต่อรอง และการปฏิเสธ
5. ให้ข้อมูลข่าวสารทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด รวมทั้งถุงยางอนามัยอย่างถูกต้องแม่นยำ
6. มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และ/หรือการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

7. ให้ข้อมูลรอบด้านเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศในกลุ่มผู้มีพฤติกรรมทางเพศเฉพาะแบบ
8. ดำเนินกิจกรรมโดยชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงและปัจจัยที่ส่งเสริมการป้องกันแก่กลุ่มเป้าหมาย
9. เคารพในค่านิยมของชุมชนและตอบสนองความต้องการของชุมชน
10. ดำเนินกิจกรรมโดยผู้สอนถ่ายทอดด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและใช้กิจกรรมตามที่ออกแบบไว้ได้ครบถ้วน

จะเห็นได้ว่าการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษามีความเฉพาะตัว เพราะเพศศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความละเอียดอ่อนต่อทุกคน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ความน่าสนใจของบทเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม และวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในชั้นเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.5 ความหมายของการตัดสินใจ

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540, หน้า 187) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกปฏิบัติ หรืองดเว้นการปฏิบัติ หรือการเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่งจากทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

กิตติ ภัคดีวัฒนกุล (2546, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจ (Decision Making) คือ กระบวนการคัดเลือกแนวทางปฏิบัติจากทางเลือกต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหา

ยุดา รักไทย (2542, หน้า 9) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจว่า เป็นการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งจากหลายๆ อย่าง ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจว่าจะเลือกดำเนินไปในทางใดจึงจะเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดหรือเสียหายน้อยที่สุด บุคคลจึงต้องเข้าใจกระบวนการในการตัดสินใจเพื่อช่วยให้การตัดสินใจของตนเองทำได้ง่ายขึ้น

สมคิด บางโม (2548, หน้า 178) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทาง เป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ระพีพรรณ พิริยะกุล (2550, หน้า 153) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า คือ การพิจารณาตกลงใจที่ขาดในการเลือกทางเลือก (alternative) โดยทางเลือกหนึ่ง ที่มีอยู่มากกว่า 1 ทางเลือกในการจะดำเนินกิจกรรมของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ทางที่เลือกนั้นมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้มากที่สุด (หรือมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวต่ำที่สุด) โดยที่มีการพิจารณาเลือกและตรวจสอบทางเลือกนั้นอย่างรอบคอบแล้ว

WHO. (1994, p.2) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นสิ่งที่นำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลมีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีการประเมินทางเลือกและผลจากการตัดสินใจ จะก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลนั้นๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดอย่างรอบคอบจากทางเลือกหลายๆ ทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และมีผลกระทบน้อยที่สุด

3.6 ความหมายของทักษะการตัดสินใจ

WHO. (WHO, 1993, อ้างอิงในชุดนิเทศ ภาษาอังกฤษ 2552, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เป็นกระบวนการคิด และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอน และทักษะการตัดสินใจยังเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลมีการตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มัลลวีร์ อุดุลยวัฒน์ศิริ (2538, หน้า 9) ได้กล่าวถึง ทักษะการตัดสินใจของบุคคลทั่วไปว่า การตัดสินใจมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนมาก เพราะบุคคลจะต้องตัดสินใจเรื่องต่างๆ ตลอดเวลา ทั้งในการดำเนินชีวิต การงานและเรื่องสำคัญที่มีผลต่อบุคคลมากๆ บุคคลจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพราะหากตัดสินใจผิดพลาดความยุ่งยากเสียหายจะเกิดตามมา และอาจส่งผลไปถึงชีวิตในอนาคตด้วย

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2551, หน้า 1) ให้ความหมายของทักษะการตัดสินใจไว้ว่า ทักษะการตัดสินใจ คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อเลือกแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยไม่เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อบุคคล

อุทัย สงวนพงศ์ (2559, หน้า 42) ทักษะการตัดสินใจเป็นการประเมินทางเลือกโดยใช้ความรู้ เจตคติ และประสบการณ์ เลือกทางเลือกที่ก่อให้เกิดผลดี

พรสุข หุ่นรินทร์ และคณะ (2558, หน้า 51) ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยมีการประเมินทางเลือก และผลจากการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลนั้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ในการประเมินทางเลือกที่ก่อให้เกิดผลดี และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกับบุคคลนั้น

3.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

การตัดสินใจของแต่ละบุคคลนั้น แม้จะเกิดขึ้นในเวลา สถานที่ หรือสถานการณ์เดียวกัน แต่ก็อาจมีความแตกต่างกันได้เนื่องจากอิทธิพลจากสิ่งรอบข้าง โดยมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากมายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลคนนั้นได้ ดังที่ ไรนา อัสซะกิจ (2535, หน้า 93) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ตัดสินใจจะมีปัจจัยประกอบการตัดสินใจ 2 ประการ คือ

1. จำนวนทางเลือกที่ต้องตัดสินใจเลือก ตามปกติแล้วจะต้องมีอย่างน้อยที่สุด 2 ทางเลือก เพราะถ้าไม่มีทางเลือกก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจ

2. สภาพตามธรรมชาติ หมายถึง สภาพที่จะเกิดในอนาคต แบ่งแยกประเภทได้หลากหลายตามแต่สถานการณ์ของปัจจัย หรือแล้วแต่สถานการณ์ของผู้ตัดสินใจ เช่น

2.1 พิจารณาปัจจัยตามสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ เศรษฐกิจฟื้นตัว เศรษฐกิจคงตัว

2.2 พิจารณาปัจจัยตามฤดูกาล เช่น ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

2.3 พิจารณาปัจจัยตามสถานการณ์ทางการเมือง เช่น สภาพก่อนเกิดสงคราม สภาพหลังสงครามสงบ

2.4 พิจารณาปัจจัยตามภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้

2.5 พิจารณาปัจจัยตามระยะเวลา

2.6 พิจารณาปัจจัยตามอาชีพ

2.7 พิจารณาปัจจัยตามตำแหน่งหน้าที่การงาน

2.8 พิจารณาปัจจัยตามรายได้

2.9 พิจารณาปัจจัยตาม เพศ อายุ ฐานะ

2.10 พิจารณาปัจจัยตามเชื้อชาติ สัญชาติ

วัชร ทรัพย์มี (2531, หน้า 557) ก็ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไว้ว่า

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลได้ผลเสียต่อตนเอง เช่น ในการเลือกอาชีพ จะคำนึงถึงรายได้ที่จะทำให้นั้นมีกินมีใช้ระดับใด งานนั้นน่าสนใจตรงตามความถนัดความสามารถของตนหรือไม่ จะทำงานในท้องถิ่นที่ตนต้องการหรือไม่ มีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในการทำงานนั้นมากน้อยเพียงใด

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลได้ผลเสียต่อคนใกล้ชิดซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญของเขา เช่น ถ้าตัดสินใจย้ายที่ทำงานมาทำงานกับหน่วยงานนี้แล้ว จะมีรายได้เลี้ยงครอบครัวเพียงพอไหม มีเวลาให้ครอบครัวหรือไม่ มีสวัสดิการสำหรับครอบครัวหรือไม่

3. ปัจจัยด้านการยอมรับตนเอง โดยบุคคลจะพิจารณาว่า ถ้าเลือกกระทำเช่นนี้แล้ว ตนเองภูมิใจหรือไม่ รับผิดชอบหรือไม่ เช่น ถ้าตัดสินใจศึกษาต่อสาขาวิชานี้ ตนเองภูมิใจหรือรู้สึกด้อย เป็นต้น

4. ปัจจัยด้านบุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครูบาอาจารย์ เพื่อน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนในเรื่องต่างๆ อาทิ การตัดสินใจเลือกสาขาการเรียน เลือกอาชีพ เลือกคู่ตัดสินใจปลูกบ้าน หรือแม้กระทั่งการตัดสินใจเล็กๆ น้อยๆ เช่น การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัว คำวิจารณ์ของเพื่อน อาจมีผลต่อการตัดสินใจของเราในการเลือกซื้อเสื้อผ้านั้น เป็นต้น

5. ปัจจัยศีลธรรมจรรยา การตัดสินใจของบุคคลไม่ใช่จะคำนึงถึงสิ่งที่จะทำให้บุคคลนั้นพึงพอใจทั้งหมด ยังมีปัจจัยด้านศีลธรรมจรรยาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ถ้าสิ่งที่ตัดสินใจลงไปตนเองพอใจแต่ผิดศีลธรรม ก็ทำให้ตัดสินใจเช่นนั้นไม่ได้

6. ปัจจัยการยอมรับของสังคม เช่น ในสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องธรรมดา กับสังคมที่คิดว่าการหย่าร้างเป็นเรื่องร้ายแรง การตัดสินใจหย่าร้างในกรณีแรกคงง่ายกว่ากรณีหลัง เป็นต้น

7. ปัจจัยด้านอารมณ์ ในขณะที่บุคคลตกอยู่ในสภาพที่มีอารมณ์รุนแรง เช่น รัก เกลียด โกรธ หรือกังวลอย่างหนัก ถ้าตัดสินใจอะไรลงไปในขณะที่นั้นจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย หรือในกรณีที่มีเรื่องสำคัญต้องตัดสินใจ คนเราจะเกิดความเครียด ไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจนั้นจะเหมาะสมหรือไม่ การตัดสินใจจึงควรรอให้อารมณ์อยู่ในสภาวะสงบเสียก่อนแล้วจึงค่อยพิจารณาตัดสินใจ

ก้อ สวัสดิทานิชย์ (2519, หน้า 175, อ้างอิงใน ทองใบ นีกุ่นจิตร, 2548, หน้า 46) ได้จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม หลักธรรมของสังคม ศาสนา ความเชื่อ และประเพณี ทั้งนี้ เพราะว่าคุณค่าที่ได้รับการปลูกฝังและขัดเกลา (Socialization) จากสถาบันต่างๆ ของสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน และวัด สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

2. ระดับการศึกษา ความรอบรู้ และประสบการณ์ของผู้ตัดสินใจ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูง มีความรอบรู้ และประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ มาก มักจะตัดสินใจได้ดีกว่าบุคคลที่ได้รับการศึกษาน้อย และมีประสบการณ์น้อยกว่า ทั้งนี้ เพราะการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่งคือ ปลูกฝังให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

นอกจากค่านิยมแล้ว จริยธรรมในสังคมก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ กล่าวคือ ในการแสวงหาทางเลือกต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจนั้น ผู้ตัดสินใจก็ต้องคำนึงถึงจริยธรรมหรือค่านิยมของสังคมนั้นๆ ด้วยว่า ทางเลือกนั้นนำไปปฏิบัติแล้วสังคมยอมรับหรือไม่ หรือจะก่อให้เกิดปัญหา หรือมีผลกระทบต่อจริยธรรมของคนในสังคมหรือไม่

3. บุคลิกภาพ (Personality) ของผู้ตัดสินใจแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เช่น บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพกล้าเสี่ยง กล้าได้กล้าเสีย บางคนชอบปริอในการตัดสินใจ บางคนชอบทดลองเมื่อพบกับเหตุการณ์เดียวกัน ผู้ตัดสินใจที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะเลือกในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน

การตัดสินใจแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องที่สำคัญมาก ก็ล้วนแต่มีปัจจัยต่างๆ มากมายหลายด้านที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจได้ 2 ประการ คือ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ความปรารถนา รสนิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น และ 2) ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เช่น ฐานะ การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ศีลธรรมจรรยา บุคคลรอบข้าง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวจะส่งผลให้บุคคลรับรู้แตกต่างกัน จึงทำให้แต่ละบุคคลตัดสินใจต่อเหตุการณ์หรือปัญหาแตกต่างกันไปด้วย

3.8 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

คุก และสแลค (Cook & Slack, 1984, p.15) ได้นำเสนอว่า องค์ประกอบของการตัดสินใจประกอบด้วย

1. ผู้ที่ทำการตัดสินใจ (The Decision Body) อาจเป็นการตัดสินใจจากบุคคลคนเดียว หรือการตัดสินใจเป็นกลุ่ม
2. ทางเลือกที่จะต้องตัดสินใจ (The Decision Option) ซึ่งผู้ที่ตัดสินใจต้องพิจารณาคุณค่าของทางเลือกนั้น
3. องค์ประกอบที่ไม่สามารถควบคุมได้ (The Uncontrollable Factors)
4. ลำดับความสำคัญของทางเลือก (The Consequences of each Option) ทั้งหมดนี้มีความเกี่ยวข้องกัน

กิติมา สุรสนธิ (2548, หน้า 27) ได้นำเสนอว่าในการตัดสินใจจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. การเลือก เนื่องจากการตัดสินใจเป็นเรื่องของการหาข้อยุติจากหลายสิ่ง ดังนั้น การตัดสินใจจะต้องมีการเลือกเกิดขึ้นเสมอ
2. ทางเลือก เป็นจำนวนของโอกาสหรือวิธีการที่จะไปสู่ความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในการแก้ปัญหาหนึ่งๆ ผู้ตัดสินใจควรมีโอกาสและหลายทางเลือกเพื่อจะได้หาทางเลือกที่ดีที่สุด
3. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดว่าในการเลือกทางเลือกนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อะไร
4. ผลที่ตามมาของการตัดสินใจ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในขั้นสุดท้ายภายหลังจากที่ดำเนินการไปแล้ว
5. คน ซึ่งมีความสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่ทำให้เกิดกระบวนการทั้งหมด ดังนั้น อะไรจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับคนที่ตัดสินใจ ซึ่งอาจทำเพียงคนเดียวหรือทำเป็นกลุ่มก็ได้

วรพจน์ บุษราคัมวดี (2551, หน้า 113) ได้อธิบายไว้ว่า การตัดสินใจมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาอยู่ 4 ประการ คือ

1. ผู้ทำการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะการตัดสินใจจะดีหรือไม่ ขึ้นกับบุคคลผู้ตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูล มีเหตุผล มีค่านิยมที่ถูกต้อง สอดคล้องต่อการบรรลุเป้าหมาย
2. ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สองที่ต้องให้ความสำคัญ ปัญหาที่ต้องตัดสินใจนั้นจำแนกได้หลายประการ เมื่อกำหนดปัญหาได้ชัดเจนว่าเป็นปัญหาเรื่องอะไร ก็สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง
3. ทางเลือกต่างๆ ที่บรรลุเป้าหมายได้ เป็นองค์ประกอบที่สามที่ต้องคำนึง ต้องพยายามที่จะค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าอยู่เสมอ และสร้างทางเลือกให้มากกว่า 2 ทางเลือก
4. สภาวะการณ์ที่ทำการตัดสินใจ ในการตัดสินใจจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาวะการณ์ที่ทำการตัดสินใจเป็นแบบใด ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่

(1) สภาวะการณ์ที่แน่นอน เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบทางเลือกต่างๆ และทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกอย่างดีด้วย การตัดสินใจดังกล่าวย่อมมีโอกาสถูกต้องมากที่สุด

(2) สภาวะการณ์เสี่ยง เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบทางเลือกต่างๆ และทราบโอกาสความน่าจะเป็นที่เกิดขึ้น โดยจะตัดสินใจเมื่อโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์

(3) สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจอาจทราบทางเลือกต่างๆ แต่ไม่ทราบผลที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก โดยไม่สามารถคาดคะเนความน่าจะเป็นของแต่ละทางเลือกภายใต้สภาวะการณ์ดังกล่าว ผู้ตัดสินใจจึงไม่ควรตัดสินใจใดๆ ลงไปจนกว่าจะมีข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือมากกว่าที่มีอยู่

รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (2553, หน้า 74) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการตัดสินใจว่า มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1. จุดหมาย หมายถึง เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการคิด เช่น การคิดเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา
2. ประเด็นคำถาม คือ ปัญหาหรือคำถามที่ต้องการรู้ หมายถึง ผู้คิดสามารถระบุคำถามของปัญหาด้านต่างๆ รวมทั้งระบุปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไขหรือคำถามสำคัญที่ต้องการรู้
3. สารสนเทศ คือ ข้อมูล ข้อความรู้ต่างๆ เพื่อการประกอบการคิด ข้อมูลต่างๆ ที่ได้ควรมีความชัดเจนและถูกต้อง
4. ข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ข้อมูลที่ได้ จะต้องมีความเชื่อถือได้ มีความชัดเจน มีความเพียงพอต่อการใช้เป็นพื้นฐานของการคิดอย่างมีเหตุผล
5. แนวคิดอย่างมีเหตุผล คือ แนวคิดที่มี รวมถึงกฎ เกณฑ์ ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือคำถามที่ต้องการหาคำตอบสำหรับการคิดอย่างมีเหตุผล
6. ข้อเสนอพื้นฐาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับผู้คิดที่จะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ในการหาข้อมูลมาใช้ในการคิดอย่างมีเหตุผล
7. การนำไปใช้และผลที่ตามมา ผู้คิดจะต้องคำนึงถึงผลกระทบร่วมกับการนำไปใช้ได้หรือไม่ เพียงใด

เมื่อพิจารณาจากการนำเสนอถึงองค์ประกอบของการตัดสินใจข้างต้นแล้ว สามารถสังเคราะห์ถึงองค์ประกอบของการตัดสินใจได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สภาวะการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ต้องการตัดสินใจ 2) ทางเลือกสำหรับใช้ในการตัดสินใจ 3) สภาวะที่ต้องทำการตัดสินใจ และ 4) ผู้กระทำการตัดสินใจ

3.9 ขั้นตอนของการตัดสินใจ

สมุน อมรวิวัฒน์ (2530, หน้า 85) ได้กำหนดขั้นตอนการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลที่ดีทำให้สามารถกำหนด และอธิบายประเด็นสำคัญของปัญหาได้
2. การประเมินค่าตามเกณฑ์ที่ถูกต้อง ดึงาม เหมาะสม ทำให้สามารถคิด และคาดถึงผลดีผลเสียในการเลือกและตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบประเด็นที่ประเมินค่าแล้ว ทำให้สามารถกำหนดทางเลือกและทางออกของสถานการณ์และปัญหาได้
4. เมื่อมีทางเลือกหลายทาง บุคคลต้องอาศัยหลักการ ประสพการณ์ และการทำนายผลมาสร้างเกณฑ์เพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
5. ถ้าไม่มีทางเลือก หรือมีทางเลือกทางเดียวที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ต้องหาทางออกใหม่ที่ น่าจะเป็นไปได้
6. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ได้ผล
7. วางแผนปฏิบัติที่ได้ผล

นิกร ดุสิตสิน และคณะ (2545, หน้า 157) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการตัดสินใจไว้ว่า การตัดสินใจเป็นเรื่องสิทธิของบุคคลที่จะทำหรือไม่ทำอะไรใด ทุกคนต้องผ่านการต้องตัดสินใจ อยู่ตลอดเวลา จึงควรฝึกฝนไว้สม่ำเสมอ มีหลักการ 4 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดทางเลือก
2. วิเคราะห์ผลดี – ผลเสียถ้าเลือกทำหรือไม่ทำสิ่งนั้น
3. ตัดสินใจเลือก 1 ทาง
4. เตรียมคิดหาทางแก้ไขไว้ก่อน ถ้าทำหรือไม่ทำต้องมีผลต่อเนื่องตามมาเสมอ

อุษณีย์ ลลิตผสาน (2551, หน้า 42) ได้แบ่งขั้นตอนการตัดสินใจไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุปัญหา โดยการหาสาเหตุของปัญหาว่าเนื่องจากสาเหตุใด
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกของปัญหาเพื่อเป็นฐานของการตัดสินใจ โดยต้องพยายามรวบรวมข้อมูลให้มากที่สุด เพราะเป็นข้อมูลที่มีมากพอจะทำให้สามารถเห็นแนวทางได้หลายทาง
3. พิจารณาและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ในสถานการณ์นั้นๆ โดยพิจารณาถึงทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ตัดสินใจสูงที่สุด แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้อื่นว่าไม่ทำให้ใครเกิดความเสียหาย
4. ปฏิบัติตามทางเลือกที่เลือก
5. ติดตามและประเมินผลจากการปฏิบัติ เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลในครั้งต่อไป

อุทัย สงวนพงศ์ (2559, หน้า 33) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดหรือระบุปัญหา ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล สถานการณ์ที่ขัดแย้ง จะช่วยให้บุคคลเกิดความคิด และมีจินตนาการเพื่อจะเกิดแนวทางต่างๆ
  2. ค้นหารวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการตัดสินใจ
  3. หาหนทางเลือกที่มีอยู่ว่ามีกี่หนทาง
  4. หาข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก
  5. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความรู้ เจตคติ และค่านิยมจากประสบการณ์ที่มีอยู่
  6. ประเมินผลจากการตัดสินใจ ว่าตัดสินใจถูกหรือผิด เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร
- ขั้นตอนนี้ถือว่าสำคัญที่สุด

ในขั้นตอนการตัดสินใจแต่ละขั้นตอนที่ได้นำเสนอนี้ ส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ขั้นตอนการตัดสินใจได้เป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา คือ ทำความเข้าใจกับสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าสิ่งใดคือประเด็นหรือปัญหาที่ต้องทำการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดทางเลือก คือ บอกแนวทางหรือวิธีการที่เป็นทางเลือกที่หลากหลาย มีความเป็นไปได้จริงที่จะนำไปปฏิบัติในสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินทางเลือก คือ พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงผลดี - ผลเสียที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด คือ การเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นมากกว่าผลเสีย และมีความเป็นไปได้จริงที่จะนำไปปฏิบัติในสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

3.10 การตัดสินใจเรื่องเพศ

ซูมาภรณ์ ฝาชัยภูมิ (2559, หน้า 110) ได้อธิบายถึงการตัดสินใจเรื่องเพศไว้ว่า การตัดสินใจเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่ใช่สิ่งที่เราควรกระทำตามอย่างกันโดยปราศจากการทบทวนคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ หากเพื่อนของเราหรือคนที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันเรามีเพศสัมพันธ์กับคนรักก็ไม่จำเป็นที่เราจะต้องตัดสินใจทำตามอย่างเพื่อน เพราะการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นเรื่องของแต่ละคน

คนจำนวนมากไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการตัดสินใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ วัยรุ่นบางคนก็เอาอย่างคนวัยเดียวกันเป็นเกณฑ์ บางคนก็ความต้องการของตนเองเป็นเกณฑ์ บางคนก็ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ปลูกฝังมา บางคนก็ไม่สนใจกฎเกณฑ์ของครอบครัว การที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์จำเป็นจะต้องรู้จักตนเอง รู้จักประเมินตนเองว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง แนวทางการประเมินตนเองเพื่อช่วยในการตัดสินใจมีดังนี้

1. การกระทำเช่นนี้จะมีผลอย่างไรในอนาคต
2. จะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้หรือไม่
3. คนทั่วไปทำเป็นปกติเช่นนี้หรือไม่
4. จะมีผลกระทบต่อครอบครัวหรือไม่
5. มีการป้องกันโรคและการตั้งครรภ์หรือไม่
6. พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาต่อผลกระทบต่างๆ ที่จะตามมาหรือไม่

ถ้าตอบคำถามเหล่านี้ไม่ได้ก็ยังไม่ควรที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ ควรที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพในระดับคู่รักที่ดีไปก่อน มีความเชื่ออาทรต่อกัน ต้องบอกคู่รักและตนเองว่าขณะนี้ยังไม่พร้อม และการสัมผัสเนื้อตัวกันก็ต้องมีขอบเขต

วัยรุ่นหนุ่มสาวมีการคบหาสมาคมกันในฐานะของความเป็นเพื่อน คนรัก และในฐานะอื่นๆ วัยรุ่นหนุ่มสาวมีจุดประสงค์ในการคบหาที่แตกต่างกัน การมีเพศสัมพันธ์เป็นเป้าหมายหนึ่งของการคบหากันระหว่างหญิงและชาย การใช้ทักษะการตัดสินใจเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเรียนรู้และใช้กระบวนการทักษะชีวิต มาพิจารณาผลที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ขั้นตอนและวิธีการบางประการที่นำมาประยุกต์ใช้กับทักษะการตัดสินใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์พอสรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีความมั่นใจในผลของการกระทำ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมีเพศสัมพันธ์ ขั้นตอนแรกนี้หากมีข้อผิดพลาดโดยขาดหลักเหตุและผล จะเกิดผลที่เลวร้ายกับชีวิตของตนเองได้ ดังนั้น การใช้เหตุผลเป็นที่ตั้งจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง
2. ใช้ทักษะชีวิตที่ได้เรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ พ่อแม่ โดยนำมาเลือกวิธีการหลายๆ อย่างเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง โดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียของแต่ละวิธีการนั้นๆ
3. เลือกแนวทางในการปฏิบัติ โดยยึดถือหลักการและผลที่จะได้รับเมื่อเลือกทางเลือกนั้นๆ

4. หากตัดสินใจเลือกทางเลือกใดแล้ว หากสิ่งที่เลือกกำลังดำเนินการและมีสิ่งอื่นที่เป็นข้อมูลใหม่เข้ามา ทำให้การเลือกที่จะเสี่ยงกับพฤติกรรมนั้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อผลดีที่สุดของตนเอง

ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ (2557, หน้า 261) ได้กล่าวถึงผลของการตัดสินใจที่ผิดพลาดต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศว่า หากวัยรุ่นมีการตัดสินใจที่ผิดพลาด จะต้องเผชิญกับปัญหามากมายดังต่อไปนี้

1. เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์
2. เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. เสี่ยงต่อโรคทางนรีเวชวิทยา เช่น มะเร็งปากมดลูก โรคติดเชื้อระบบสืบพันธุ์ ซึ่งจะยิ่งเสี่ยงมากยิ่งขึ้น ถ้ามีเพศสัมพันธ์กับชายหลายๆ คน
4. โรคเอดส์
5. เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย กรณีทำแท้ง
6. เสี่ยงต่อการเสียชีวิต กรณีลักลอบทำแท้งจากหมอเถื่อน หรือการใช้สมุนไพรเพื่อขับเด็ก อาจทำให้ตกเลือด หรือเกิดการติดเชื้อรุนแรงในมดลูกจนต้องตัดมดลูกทิ้ง ซึ่งก็ยังไม่สามารถมีลูกได้อีกเลย
7. ต้องเผชิญกับผลกระทบต่อจิตใจและอารมณ์อย่างรุนแรง โดยเฉพาะกรณีที่ผู้ชายปฏิเสธความรับผิดชอบ ซึ่งมักเกิดได้บ่อย
8. แม้จะได้รับการแก้ปัญหาด้วยการแต่งงาน แต่ก็อาจต้องเผชิญกับการหย่าร้างสูงมาก เพราะเป็นการแต่งงานที่เกิดจากความไม่พร้อม
9. เสียโอกาสในด้านการศึกษา ทำให้ไม่มีอาชีพมั่นคง จึงมีรายได้น้อย เกิดปัญหาในการเลี้ยงดูตนเองและลูก

จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นการตัดสินใจสำคัญที่จะนำไปสู่พฤติกรรม การดำเนินชีวิตของบุคคล การตัดสินใจที่ดีจะช่วยในการป้องกัน ลดความขัดแย้ง และแก้ปัญหา เรื่องเพศและครอบครัวได้

3.11 แนวทางการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ ปรากฏว่าไม่พบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ โดยตรง ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศให้กับผู้เรียนได้ ดังนี้

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) อาศัยหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีหลักสำคัญ 5 ประการ คือ (กระทรวงสาธารณสุข, 2540, หน้า 92)

1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ทำทหายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เรียกว่า Active Learning
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มี ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
5. มีการสื่อสารโดยการพูด หรือการเขียนเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ความรู้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2546, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยหลักการเรียนพื้นฐาน สองประการ คือ

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning)

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

  1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
  2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ทำทหายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว
  3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
  4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ ออกไปอย่างกว้างขวาง

5. อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด การเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

วงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนควรมีทักษะการเรียนรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบ แม้บางคนจะชอบ/ถนัด หรือมีบางองค์ประกอบมากกว่า เช่น เคยมีประสบการณ์จริง แต่ถ้าไม่ชอบแสดงความคิดเห็น หรือไม่นำประสบการณ์มาร่วมอภิปราย ผู้เรียนนั้นจะขาดการมีทักษะในองค์ประกอบอื่น ฉะนั้น

ผู้เรียนควรมีทิศทางการเรียนรู้ทุกด้าน และควรมีพัฒนาการเรียนรู้ให้ครบทั้งวงจร หรือทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ประสบการณ์ (Experience) ในการฝึกอบรมเนื้อหาที่ใช้ในการให้ความรู้ หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง que ผู้เรียนมีประสบการณ์มาก่อนแล้ว องค์ประกอบที่เป็นประสบการณ์นี้ ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ดึงประสบการณ์ของตัวเอง ออกมาใช้ในการเรียนรู้ และสามารถแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองที่มีให้แก่เพื่อนๆ ที่อาจมี ประสบการณ์ที่เหมือนหรือต่างไปจากตนเองได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับการใช้กระบวนการกลุ่มของผู้สอน ดังนี้

ผู้เรียน การที่ผู้เรียนได้ดึงประสบการณ์ของตัวเองออกมานำเสนอร่วมกับ เพื่อนๆ จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณได้มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง มีความสำคัญที่มีคนฟัง เรื่องราวของตนเอง และได้มีโอกาสรับรู้เรื่องของคนอื่น ซึ่งจะทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้นทำให้ สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เรียนเป็นไปด้วยดี

ผู้สอน ไม่ต้องเสียเวลาในการอธิบายหรือยกตัวอย่างให้ผู้เรียนฟัง เพียงแต่ใช้ เวลาเล็กน้อยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เล่าประสบการณ์ของตนเอง ผู้สอนอาจใช้ใบชี้แจงกำหนดกิจกรรม ของผู้เรียนในการนำเสนอประสบการณ์ ในกรณี que ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์ในเรื่องที่จะสอนหรือ มีน้อย ผู้สอนอาจจะยกกรณีตัวอย่างหรือสถานการณ์ก็ได้

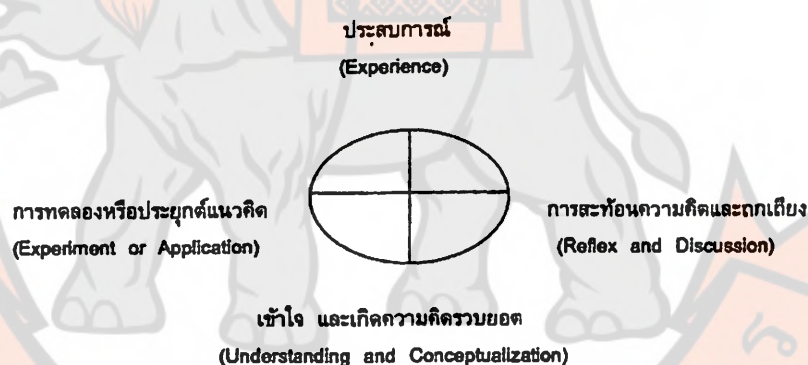
2. การสะท้อนและอภิปราย (Reflection and discussion) เป็น องค์ประกอบสำคัญที่ผู้เรียนจะได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับ สมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ วิจัย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึง ความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น และ ผลของการสะท้อนความคิดเห็นหรือการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลายหรือมีน้ำหนักมาก ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ขณะทำกลุ่ม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะ ทำให้งานสำเร็จ การควบคุมตนเอง และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น องค์ประกอบนี้จะช่วย ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้และเจตคติในเรื่องที่อภิปราย การที่ผู้เรียนจะอภิปรายหรือ แสดงความคิดเห็นได้มากน้อยแค่ไหน เป็นไปตามเนื้อหาที่จะสอนหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับใบงานที่ ผู้สอนจัดเตรียม ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นอภิปรายหรือตารางการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนทำได้ สำเร็จ

3. ความคิดรวบยอด (Concept) เป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาหรือเป็นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Knowledge) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยาย ของผู้สอน การมอบหมายงานให้อ่านจากเอกสาร ตำราหรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็น และ

อภิปรายในองค์ประกอบที่ 2 โดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติหรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่ช่วยทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

4. การทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation / Application) เป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตชิ้นความคิดรวบยอดในรูปแบบต่างๆ เช่น การสนทนา สร้างคำขวัญ ทำแผนภูมิ เล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ หรือเป็นการแสดงถึงผลของความสำเร็จของการเรียนรู้ในองค์ประกอบที่ 1 ถึง 3 ผู้สอนสามารถใช้กิจกรรมในองค์ประกอบนี้ในการประเมินผลการเรียนการสอนได้

องค์ประกอบเหล่านี้สามารถสรุปเป็นภาพรวม ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 แสดงองค์ประกอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 ประการ
ที่มา: กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 14)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องจัดให้ครบทั้ง 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์เป็นไปอย่างมีพลวัต (Dynamic) เกี่ยวข้องมีผลถึงกัน โดยอาจเริ่มจากจุดใดจุดหนึ่ง และเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างองค์ประกอบต่างๆ แต่ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากประสบการณ์ (Experience) หรือความคิดรวบยอด (Concept) ซึ่งทั้ง 2 องค์ประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนได้ดึงข้อมูลเก่าหรือรับข้อมูลใหม่บางส่วนก่อน เพื่อนำไปสู่การอภิปรายและการประยุกต์ใช้ ระยะเวลาแต่ละองค์ประกอบไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ผู้สอนสามารถจัดได้ตามความเหมาะสมของกิจกรรมในแต่ละองค์ประกอบ เช่น ถ้าเนื้อหาที่สำคัญมากก็อาจใช้เวลานาน หรือถ้าผู้สอนมีประเด็นในการอภิปรายที่สำคัญและมาก ก็อาจใช้เวลาในการอภิปรายมากกว่าส่วนขององค์ประกอบความคิดรวบยอด

2. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group process)

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเมื่อประกอบไปกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) กระบวนการกลุ่มจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุด และทำให้บรรลุงานสูงสุด ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) ของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับ การออกแบบกลุ่มซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มเล็กสุด คือ 2 คน จนกระทั่งกลุ่มใหญ่ กลุ่มแต่ละประเภทมีข้อดี และข้อจำกัดต่างกัน ผู้เรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของแต่ละองค์ประกอบ ฉะนั้น ผู้สอนจึงต้องพิจารณาตามจำนวนผู้เรียน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงการออกแบบกลุ่มประเภทต่างๆ

ประเภทกลุ่ม	ความหมาย	ข้อบ่งชี้	ข้อจำกัด
กลุ่ม 2 คน (Pair Group)	ให้ผู้เรียนจับคู่กัน ทำกิจกรรมที่ได้รับ มอบหมาย	ต้องการให้ทุกคน มีส่วนร่วมในการออก ความเห็นหรือปฏิบัติ	ขาดความ หลากหลาย ทางความคิดและ ประสบการณ์
กลุ่ม 3 คน (Triad Group)	ให้ผู้เรียนจับกลุ่ม 3 คน แต่ละคนมีบทบาทที่ชัดเจน และหมุนเวียนบทบาท กันได้	ทุกคนมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ตามบทบาท และสามารถเรียนรู้ได้ ครบทุกบทบาท	ขาดความ หลากหลาย และความกระฉับ ชัดไปบ้าง
กลุ่มย่อยระดมสมอง (Buzz Group)	เป็นการรวมกลุ่ม 3 - 4 คน ขึ้นชั่วคราว เพื่อแสดง ความเห็นโดยไม่ต้องการ ข้อสรุป	ต้องการให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในเวลาสั้นๆ โดยไม่ต้องการข้อสรุป ที่ลึกซึ้งมากนัก	ขาดความลึกซึ้ง ไม่มีการอภิปราย กันอย่างลึกซึ้ง
กลุ่มเล็ก (Small Group)	เป็นการจัดกลุ่ม 5 - 6 คน ทำกิจกรรมที่ได้รับ มอบหมายจนลุล่วง	ต้องการให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ ถกเถียงกันอย่างลึกซึ้ง จนได้ข้อสรุป	ใช้เวลามาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเภทกลุ่ม	ความหมาย	ข้อบ่งชี้	ข้อจำกัด
กลุ่มใหญ่ (Large Group)	เป็นการอภิปรายในกลุ่ม 15 - 30 คน หรือทั้งชั้น	ต้องการให้เกิด การโต้แย้งหรือ การรวบรวมความคิด จากกลุ่มย่อยเพื่อหา ข้อสรุป	บางคนอาจให้ ความสนใจหรือ มีส่วนร่วมน้อย ใช้เวลามาก
กลุ่มไขว้ (Cross-over Group)	เป็นการจัดกลุ่ม 2 ขั้นตอน โดยแยกให้เด็กทำกิจกรรม เฉพาะบางกลุ่มจนมี ความเชี่ยวชาญ จากนั้น จึงให้ผู้เรียนจากแต่ละกลุ่ม รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เพื่อบูรณาการ	ต้องการให้ผู้เรียนใช้ ศักยภาพของตนเอง ในการสร้างความรู้ ผู้เรียนจะมีส่วนร่วม และได้เนื้อหามาก	ใช้เวลามาก อาจมีความรู้ที่ ตกหล่น
กลุ่มแบ่งย่อย (Subgroup)	เป็นการจัดกลุ่ม 2 ขั้นตอน จาก 8 - 12 คนแต่ละกลุ่ม ถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 - 4 กลุ่ม เพื่อให้ทำงานกลุ่มละ 1 งาน (ที่ไม่เหมือนกัน) จากนั้นจึงให้กลุ่มย่อย มารวมกันเพื่อบูรณาการ	เหมือนกลุ่มไขว้	เหมือนกลุ่มไขว้
กลุ่มปิรามิด (Pyramid Group)	เป็นการรวบรวมความคิดเห็น โดยเริ่มจากกลุ่ม 2 - 4 คน ทวีขึ้นเป็นลำดับ จนรวมสมาชิกกลุ่มใหญ่ ทั้งหมด	สร้างความตระหนัก และเข้าใจใน ความรู้สึกร่วมกันของแต่ละกลุ่ม หรือฝ่าย ใช้รวบรวมความเห็นที่ หลากหลายในเวลา สั้นๆ โดยไม่มีการสรุป	ขาดข้อสรุปและ ความลึกซึ้ง

การที่ผู้สอนออกแบบกลุ่มที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในแต่ละชั่วโมงสอน จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการมีส่วนร่วมตามลักษณะกลุ่มแต่ละประเภท การทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้มาก เกิดการเคลื่อนไหวในการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการเรียนรู้และเกิดความสนใจในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 การบรรลุงานสูงสุด (Maximum Performance) แม้การออกแบบกลุ่มที่หลากหลายจะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มาก แต่ไม่ได้หมายความว่า การมีส่วนร่วมนั้นได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่เสียเวลา หัวใจสำคัญของ การบรรลุงานสูงสุดจึงอยู่ที่ การกำหนดงานให้กับกลุ่ม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของการกำหนดงาน 3 ประการ ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลาอย่างน้อยแค่ไหน เมื่อบรรลุงานแล้วจะให้ทำอะไรต่อ เช่น เตรียมนำเสนองาน หน้าชั้นในเวลาที่กำหนดให้

2. กำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกให้ชัดเจน โดยปกติการกำหนดบทบาทในกลุ่มย่อยควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน เมื่อมารวมเสนอในกลุ่มใหญ่ จึงจะเกิดการขยายเครือข่ายการเรียนรู้โดยไม่น่าเบื่อ การกำหนดบทบาทยังรวมถึงสมาชิกในกลุ่มด้วย เช่น บทบาทของผู้เล่นสมมุติและผู้สังเกตการณ์ หรือบทบาทของผู้นำกลุ่ม การรวบรวมความคิดเห็นและการนำเสนอ เป็นต้น

3. ควรมีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน ซึ่งบอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาทโดยทำเป็นกำหนดงานที่ผู้สอนแจ้งแก่ผู้เรียน หรือทำเป็นใบงานมอบให้กับกลุ่ม ซึ่งประการหลังจะเหมาะกับการทำกลุ่มย่อยที่ต้องการทำงานให้ได้ผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม โดยจัดทำเป็น

3.1 ใบงาน เป็นการกำหนดงาน หรือใบมอบหมายงานให้กลุ่มเด็ก หรือกลุ่มย่อยระดมสมองที่มีรายละเอียดมาก และต้องการผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่มที่มีความลึกซึ้งมาก ผู้สอนอาจพิมพ์หรือเขียนใส่กระดาษแจกให้ผู้เรียน หรือแจกให้ประกอบการทำงาน มักใช้ในกิจกรรมสะท้อนความคิดและอภิปราย และกิจกรรมประยุกต์แนวคิด

3.2 ใบชี้แจง เป็นการอธิบายงานที่มีรายละเอียดไม่มากนัก ในกลุ่มใหญ่ ก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้สอนอาจจะเขียนกระดานหรือแผ่นใสให้ผู้เรียนอ่านพร้อมกันในชั้นเรียนหรือกลุ่มใหญ่ มักใช้ในกิจกรรมด้านประสบการณ์ หรือประยุกต์แนวคิด

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และได้ดีที่สุด ผ่านการสังเคราะห์แบบ Meta-analysis ซึ่งได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group process) เพราะผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์ จึงสามารถทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันทำในสิ่งที่ยากหรือไม่เคยทำมาก่อนด้วยความมั่นใจ

การสอนทักษะแบบมีส่วนร่วม

ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะต้องมีองค์ประกอบทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย แต่การสอนทักษะต่างๆ ต้องอาศัยการสร้างให้เกิดความชัดเจนในตัวทักษะ ให้เห็นเป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้ง่าย และผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ใกล้เคียงตัว เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การสอนทักษะจึงควรมีลักษณะเฉพาะดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและลักษณะเฉพาะของการสอนทักษะ

องค์ประกอบของ PL	ลักษณะเฉพาะของการสอนทักษะ
ประสบการณ์	อาศัยเหตุการณ์ที่ตรงกับชีวิตจริงในการเรียนรู้ทักษะ
การสะท้อนความคิดและอภิปราย	ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันในการวิเคราะห์ปัญหา หากฎเกณฑ์ หรือวิเคราะห์ขั้นตอนในการฝึกทักษะต่างๆ
การสรุปความคิดรวบยอด	ได้ความคิดรวบยอดหลายขั้นตอน ทั้งจากการฟังบรรยายจากการสังเกต การสาธิต การประเมินผลในกลุ่ม และการประเมินผลรวม
การประยุกต์แนวคิด	ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกซ้ำๆ โดยการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่างๆ

ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข (2540, หน้า 16)

มิลเลอร์ (Miller, 1998, p.153) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการตัดสินใจโดยเสนอลำดับของการสอนสำหรับการตัดสินใจมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นของการตัดสินใจ
2. การให้ตัวอย่างของการตัดสินใจ ทั้งประเภทของการตัดสินใจที่ง่ายและซับซ้อน ซึ่งให้เห็นว่าการตัดสินใจมีผลกระทบต่อตนเอง และผลกระทบต่อบุคคลอื่น ตลอดจนมีผลกระทบต่อกลุ่มด้วย
3. อธิบายกระบวนการของการตัดสินใจให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยมีการยกตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียนจริงๆ เช่น การซื้อรถใหม่ การไปพบแพทย์ หรือการใช้เงินเพื่อซื้อของ เป็นต้น
4. ให้โอกาสผู้เรียนได้มีการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เกี่ยวกับการตัดสินใจ โดยการให้บทในการแสดงการตัดสินใจ
5. การให้การบ้านผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการตัดสินใจ ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะที่เป็นความรู้ในการตัดสินใจอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการอภิปรายงานที่มอบหมายในห้องพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับร่วมกันในกลุ่ม
6. ให้ผู้เรียนในชั้นร่วมกันเลือกและลองกำหนดสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ โดยการฝึกปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถใช้พัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้ โดยผู้เรียนได้มีการตั้งเอาประสบการณ์ของตนเองที่มีติดตัวอยู่ ออกมาใช้ในการเรียนรู้ ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากเพื่อนในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

3.12 การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ปรากฏว่าไม่พบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศโดยตรง ซึ่งองค์การยูนิเซฟ (2559, หน้า 26) ได้ทำการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย ในด้านวิธีประเมินผลการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา พบว่า มีนักเรียนเพียงร้อยละ 20 – 37 ที่ระบุว่า การเรียนการสอนเพศวิถีศึกษามีการวัดความรู้ ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากข้อมูลที่ได้รับจากครู โดยครูมัธยมศึกษาร้อยละ 48.2 และครูอาชีวศึกษาร้อยละ 80 ตอบว่ามีการวัดความรู้ โดยครูเกือบทั้งหมดให้สัมภาษณ์ว่า

ใช้วิธีวัดความรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการสอบกลางภาคและปลายภาค (ในการสอบวิชาสุขศึกษา กรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา และในวิชาเพศวิถีศึกษาในกรณีอาชีวศึกษา) รวมทั้งเก็บคะแนนจาก ใบงาน การเข้าเรียน และการมีส่วนร่วมในห้องเรียน นอกจากนี้ ครูส่วนหนึ่งประเมินว่า การสอน ของตัวเองมีประสิทธิผล ซึ่งเห็นได้จากการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและรู้สึกไว้วางใจมาขอ คำปรึกษาเรื่องเพศเป็นการส่วนตัวกับครู ขณะที่ครูอีกส่วนหนึ่งประเมินความสำเร็จของการสอน จากการที่นักเรียนไม่ตั้งครรภ์ หรือลาออกก่อนสำเร็จการศึกษา จากข้อมูลจึงอาจสรุปได้ว่า รูปแบบ ประเมินผลการสอนเพศวิถีศึกษายังไม่ชัดเจน และยังไม่เป็นระบบที่คงที่ในทุกสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Moral Development) เพื่อนำมาปรับใช้ในการประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ดังนี้

ในเรื่องระดับพัฒนาการทางจริยธรรมในทางจิตวิทยา มีนักจิตวิทยาที่เสนอทฤษฎีเพื่อ ทำความเข้าใจบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญ คือ Lawrence Kohlberg (1927 - 1987) ทั้งนี้ โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรม ของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11 - 25 ปี การใช้ เหตุผลเพื่อการตัดสินใจจะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจ ของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา

โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎี ของพีอาเจต์ แต่ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวม และได้ทำการวิจัยอย่างกว้างขวาง ในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไปจากสหรัฐอเมริกา โคลเบอร์กได้คิดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีระบบ การให้คะแนนอย่างมีระเบียบแบบแผน ผู้ที่จะใช้วิธีการให้คะแนนระดับพัฒนาการทางจริยธรรม จะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ โดยสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะ ตัดสินใจได้ว่า “ถูก” “ผิด” “ควรทำ” หรือ “ไม่ควรทำ” อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นกับองค์ประกอบ หลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้พฤติกรรมในเรื่อง ค่านิยม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรมหรือหลักการที่ตนยึด จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้ตอบวัยต่างๆ โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ (Levels) แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น (Stages) ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์กมีทั้งหมด 6 ขั้น ดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2548, หน้า 70)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level) ระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ "ดี" "ไม่ดี" จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษ พฤติกรรม "ดี" คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล พฤติกรรม "ไม่ดี" คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเองกำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบในเด็ก 2 - 10 ปี โดยได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน ในชั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่า พฤติกรรมของตน "ถูก" หรือ "ผิด" เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ "ผิด" และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชม เด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ "ถูก" และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์ตอบแทน รางวัล และสิ่งแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งตอบแทน ในชั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับ เพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือรางวัล ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค "ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้....."

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม

โดยบุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเองอยู่ ตามความคาดหวังของครอบครัวและสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้นหรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะพบในวัยรุ่นอายุ 10 - 16 ปี ไคลเบิร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal orientation of “Good boy, nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่คุณอื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับโดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น เพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 - 15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อทำให้เขาพอใจและยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดา มารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติผิดเพราะเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ

ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13 - 16 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมกำหนดให้ หรือคาดหมายไว้

เหตุผลทางจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจาร์ณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจาร์ณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจาร์ณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์ - กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเอง

โดยใช้ความคิดไตร่ตรอง อาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเอง ซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม

ขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา

ขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน และเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

ตาราง 3 แสดงขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
<p>ขั้นที่ 1 บุคคลใช้เกณฑ์ทางจริยธรรม โดยยึดหลักการหลบหลีก การลงโทษ การเชื่อฟังเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ (2 - 7 ปี)</p>	(1) ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
<p>ขั้นที่ 2 บุคคลใช้หลักเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตนหรือการแสวงหารางวัล เป็นระดับจริยธรรมตามกฎหมายของสังคม (7 - 10 ปี)</p>	
<p>ขั้นที่ 3 บุคคลทำตามความคาดหวังและการยอมรับในสังคม ยึดหลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)</p>	
<p>ขั้นที่ 4 บุคคลยึดกฎและระเบียบ การทำตามหน้าที่ทางสังคม เป็นระดับจริยธรรมตามวิจารณ์ญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์ของสังคม (13 - 16 ปี)</p>	(2) ระดับตามกฎหมาย (10 - 16 ปี)
<p>ขั้นที่ 5 บุคคลยึดหลักสัญญาประชาคม หรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)</p>	
<p>ขั้นที่ 6 บุคคลยึดหลักการคุณธรรม อุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)</p>	(3) ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

โคลเบอร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11 - 25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งซึ่งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา

บ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมได้มาจากการพัฒนาการทางความคิดในขณะที่ยังเด็กได้มีโอกาสติดต่อกับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่างๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความสามารถได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นไปได้รวดเร็ว โคลเบอร์ก เชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆ ที่อาจจะขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม

ส่วนการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์ก เชื่อว่าเป็นไปตามนั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไป จะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกทีจนถูกทิ้งไปในที่สุด นอกจากนั้น มนุษย์ทุกคนก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาทางจริยธรรมไปถึงขั้นสุดท้าย แต่อาจจะหยุดชะงักที่ขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าได้ โคลเบอร์กพบว่า ผู้ใหญ่ส่วนมากจะพัฒนาการถึงขั้นที่ 4 เท่านั้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

นพมาศ โพธิ์ทอง (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” 2) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” 3) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมมหัศจรรย์แห่งรังไหม โดย 3.1) ศึกษากระบวนการทำงานของนักเรียนในกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” 3.2) เปรียบเทียบความสามารถในการผลิตชิ้นงานของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” กับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” ผลการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านกุดโบสถ์ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัย คือ แผนการทดลองแบบการวิจัยกลุ่มเดียว พบว่า 1) ผลจากการศึกษาข้อมูลจากทุกกลุ่มบุคคล มีความต้องการให้จัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” ขึ้น เพราะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ 2) หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” ประกอบด้วย

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.18) และเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย คู่มือครู มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.19) และคู่มือสำหรับนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.24) 3) ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” พบว่า 3.1) ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” มีคะแนนเฉลี่ยในเรื่องของกระบวนการทำงานที่เพิ่มขึ้นในแต่ละครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 15.22, 16.52, 17.60 และ 18.25 ตามลำดับ 3.2) ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” มีความสามารถในการผลิตชิ้นงานหลังเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดี ด้านกระบวนการอยู่ในระดับดี และด้านผลผลิตอยู่ในระดับดีมาก

เอกนรินทร์ คำอั้น (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม วิทยาศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของเล่นโดยใช้หลักฟิสิกส์ ตามแนวการแสวงหาทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ขั้นตอนที่ 2 การใช้หลักสูตร โดยใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงชุมนุมกับนักเรียนที่เป็นสมาชิกชุมนุมวิทยาศาสตร์ โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยแบบแผนวิจัยแบบกลุ่มเดียว มีการวัดก่อน - หลัง โดยมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินการอธิบายหลักการทางฟิสิกส์ที่อยู่ในชิ้นงานของนักเรียน และแบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (T-Test Dependent) ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติของเล่นที่ใช้หลักฟิสิกส์ และอธิบายหลักการทางฟิสิกส์ที่อยู่ในชิ้นงานด้วยการแสวงหาทางวิทยาศาสตร์ สื่อและอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล พร้อมด้วยเอกสารประกอบหลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่า ในภาพรวมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.35)

2) ผลการใช้หลักสูตร พบว่า 2.1) นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 32.80$, S.D. = 1.08) และการอธิบายหลักการทางฟิสิกส์ที่อยู่ในชิ้นงานของนักเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 14.85$, S.D. = 2.28) 2.2) นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาฟิสิกส์หลังเรียนด้วยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สกลพร พิชัยกมล (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 96 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนักเรียนในแต่ละห้องมีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแผนจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบความรู้เรื่องเพศศึกษา แบบสอบถามทักษะชีวิตเรื่องเพศศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องเพศศึกษาดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตัวเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการตัดสินใจดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บรรพต แสนสุวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเหียงพนนิมิต จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Sample) พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ สูงกว่าร้อยละ 70 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอนสุขศึกษาอยู่ในระดับมาก

ทัศพร สุวรรณบักร์ (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 40 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดทักษะชีวิตแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Match Paired Sample t-test และการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ภายหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา และความตระหนักรู้ในตนเองหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนชอบการจัดกิจกรรม มีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบการสอนเป็นสื่อที่อยู่ในชีวิตประจำวันทำให้เข้าใจได้ง่าย การประเมินผลโดยใช้แบบวัดและใบงานเหมาะสม ไม่ยากเกินวัยของนักเรียน นอกจากนี้ นักเรียนยังแสดงพฤติกรรมในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ดังนี้ 1) ชั้นประสบการณ์ นักเรียนสนใจในการตอบคำถามและนำเสนอประสบการณ์ของตนเอง 2) ชั้นการสะท้อนความคิดและอภิปราย นักเรียนให้ความสนใจและร่วมมืออภิปรายแสดงความคิดเห็น 3) ชั้นเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด นักเรียนระดมความคิดจนนำไปสู่ข้อสรุป และ 4) ชั้นการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด นักเรียนให้ความสนใจในการทำใบงานและทำงานได้ถูกต้อง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Juhasz, Anne McCreary (1973) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นวัตกรรมของการตัดสินใจทางเพศ พบว่า การตัดสินใจทางเพศสามารถนำเสนอได้เป็นแบบจำลอง 6 ขั้นตอน ซึ่งการตัดสินใจทางเพศมีพื้นฐานอยู่บนคำถาม 6 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีจุดที่ต้องตัดสินใจ คำถามทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ 1) การมีเพศสัมพันธ์หรือการไม่มีเพศสัมพันธ์ 2) การมีบุตรหรือการไม่มีบุตร 3) การคุมกำเนิดหรือการไม่คุมกำเนิด 4) การคลอดหรือการแท้ง 5) การเลี้ยงลูกหรือการยกให้ผู้อื่น และ 6) การเป็นโสดหรือการแต่งงาน ซึ่งการอภิปรายผลในแต่ละคำถามจะพิจารณาถึงผลกระทบของการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอน วัตถุประสงค์ของแบบจำลองนี้คือ เพื่อให้ความรู้แก่วัยรุ่น และฝึกการตัดสินใจและแก้ปัญหา เพื่อให้วัยรุ่นสามารถค้นพบทางเลือกต่างๆ คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นซึ่งสัมพันธ์กับค่านิยมและความต้องการส่วนบุคคล โดยแบบจำลองนี้สามารถใช้เป็นกรอบในการอภิปรายในการส่งเสริมการตัดสินใจทางเพศบนพื้นฐานของผลกระทบในระยะยาวมากกว่าความต้องการในระยะสั้น

Sara B. Oswalt MPH, PhD. (2010) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การตัดสินใจทางเพศของ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย พบว่า การศึกษาเรื่องสุขภาพทางเพศมักเน้นที่การป้องกันโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ไม่ได้เน้นเรื่องของการตัดสินใจที่จะมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางเพศซึ่งมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงทำการตรวจสอบ การตัดสินใจทางเพศของนักศึกษา จำนวน 422 คน ที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรม ทางเพศต่างๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจทางกายมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจที่ จะมีเพศสัมพันธ์มากที่สุด

Rosen, Brittany; McNeill, Elisa Beth and Wilson, Kelly. (2014) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง เทคนิคการสอนโดยใช้เกม "Would you rather..." และเกม "Twister®" เพื่อพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องเพศของมนุษย์ ซึ่งครูมีสถานการณ์สั้นๆ ที่มี 2 ตัวเลือกที่มีความยาก ให้นักเรียนระบุทางเลือกที่คิดว่าดีที่สุด พร้อมให้เหตุผล 3 ข้อ โดยใช้คำถามว่า "Would you rather..." หรือ "คุณต้องการที่จะ..." ทำการประเมินผลด้วยการอภิปรายแบบโต้ตอบที่ระบุถึง ทางเลือกที่ดีที่สุด โดยบอกถึงข้อดีและข้อเสียก่อนที่จะตัดสินใจ และบอกถึงแหล่งข้อมูลสุขภาพที่ น่าเชื่อถือ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เทคนิคการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ใน การพัฒนาทักษะการตัดสินใจในการเสริมสร้างสุขภาพ การใช้กิจกรรมนี้มีส่วนจะช่วยให้นักเรียน เรียนรู้วิธีการประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และคำนึงถึงผลประโยชน์และผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นได้ในระยะสั้นและระยะยาวของพฤติกรรมแต่ละชนิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการ

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 4 คน ดังนี้

1.1 นางสาวลักษณ เวชพร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ศูนย์สุขภาพชุมชน ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.2 นางพิรานันท์ อัมภา พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ศูนย์สุขภาพชุมชน ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.3 นางสุมาลี ชัยศรีสวัสดิ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ แผนกจิตเวช โรงพยาบาลสันทรายตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.4 นายสวัสดิ์ คำฟู เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษ์ไทย (Raks Thai Foundation) จังหวัดเชียงใหม่

2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 4 คน ดังนี้

2.1 นายพงศธร คิดการงาน ครูระดับปฏิบัติการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2.2 นายนพรัตน์ ชูศรี ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2.3 นายอุทิศ ณ วิชัย ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

2.4 นายอัสฎางค์ กองสถาน ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 10 คน

4. นักเรียน โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 282 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน)

2. แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำหรับนักเรียน)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการสอบถามนักเรียน มีขั้นตอนดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 พบว่า เนื้อหาที่สอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้มาตรฐาน และตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ดังนี้

1. พัฒนาการทางเพศ

- พ 1.1 ม.2/1 อธิบายการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในวัยรุ่น
- พ 2.1 ม.1/1 อธิบายวิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศอย่างเหมาะสม

2. สุขอนามัยทางเพศ

- พ 2.1 ม.2/3 อธิบายวิธีป้องกันตนเองและหลีกเลี่ยงจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ และการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์
- พ 2.1 ม.3/1 อธิบายอนามัยแม่และเด็ก การวางแผนครอบครัว และวิธีการปฏิบัติตนที่เหมาะสม

3. พฤติกรรมทางเพศ

- พ 2.1 ม.2/2 วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

4. ทักษะส่วนบุคคล

- พ 2.1 ม.1/2 แสดงทักษะการปฏิเสธเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

5. สังคมและวัฒนธรรม

- พ 2.1 ม.2/1 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในเรื่องเพศ

6. บทบาททางเพศ

- พ. 2.1 ม.2/4 อธิบายความสำคัญของความเสมอภาคทางเพศ และวางตัวได้อย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่า ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไม่ได้ละเอียดในเรื่องของการสอนเพศศึกษา และได้มีการบรรจุเนื้อหาของในหลักสูตร โดยเน้นการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจในเรื่องเพศได้ เนื่องจากสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนั้น ยังคงเน้นการสอนในส่วนของเนื้อหาความรู้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนปลอดภัยจากความเสี่ยงทางเพศที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองได้ ผู้วิจัยจึงต้องหาข้อมูลที่เป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วนของเนื้อหาที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตาราง 4 แสดงการหาข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	ประเด็นคำถาม	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
ขอบข่าย ด้านเนื้อหา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ผู้เรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 2. ในประเด็นต่อไปนี้ มีเนื้อหาอะไรบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้ <ol style="list-style-type: none"> 1) พัฒนาการทางเพศ 2) สุขอนามัยทางเพศ 3) พฤติกรรมทางเพศ 4) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล 5) ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล 6) สังคมและวัฒนธรรม 7) บทบาททางเพศ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 3. ผู้ปกครองนักเรียน 4. นักเรียน
การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการเรียนการสอนในเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาควรเป็นอย่างไร 2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อให้ให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา 2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 3. ผู้ปกครองนักเรียน 4. นักเรียน
การวัดและ ประเมินผล	การวัดและประเมินผลทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศมีแนวทางอย่างไร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา 2. นักเรียน

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.1 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ซึ่งแบ่งประเด็นสัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ได้แก่ 1) เนื้อหาที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้ ตามหัวข้อดังนี้ พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล สังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ 3) วิธีการวัดและประเมินผล และ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้แก่ 1) เนื้อหาที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้ ตามหัวข้อดังนี้ พัฒนาการทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล สังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3) ผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ 1) เนื้อหาที่อยากให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหัวข้อดังนี้ การเจริญเติบโตของวัยรุ่น การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การแสดงพฤติกรรมทางเพศ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม และบทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน 2) การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยใช้ระดับของภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มสามารถเข้าใจได้ง่าย

2.2 การสร้างแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสอบถามนักเรียน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ได้แก่

- 1) เนื้อหาที่นักเรียนต้องการเรียนรู้
- 2) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
- 3) สื่อการสอนที่ต้องการให้ครูนำมาใช้
- 4) ลักษณะของเอกสารประกอบการเรียนการสอน
- 5) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 6) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2.2 สร้างแบบสอบถามตามประเด็นที่กำหนด โดยใช้ระดับของภาษาที่ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย และให้ผู้เรียนเลือกตอบในตัวเลือกที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุดข้อละ 1 คำตอบ

3. นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลที่จำเป็น เพื่อจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” กับผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 4 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอธิบายคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจในการตอบได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 282 คน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอธิบายคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้สำหรับจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

1. ดร.วิเชียร อารังโสติสกุล อาจารย์ภาควิชาการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

2. นางสาวอรชร อินทกุล ครูเชี่ยวชาญ ด้านสุขศึกษา โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

3. นางสุพัตรา ธัญชัย ครูชำนาญการพิเศษ ด้านสุขศึกษา โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
2. เอกสารประกอบหลักสูตร
3. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม โดยศึกษาความหมาย หลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมชุมนุมในโรงเรียน เพื่อกำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการจัดกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

- 1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางหลักสูตร ได้แก่

1.2.1 ความหมายของหลักสูตร โดยศึกษาจากการให้ความหมายของ นักการศึกษา และสรุปความหมายของหลักสูตรออกมา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดของหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1.2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร โดยการศึกษาและวิเคราะห์ องค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร 2) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล

1.2.3 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งสามารถสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลที่สำคัญ ในการพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมิน หลักสูตร

1.3 สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร พบว่า หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมมีองค์ประกอบดังนี้

1.3.1 ความเป็นมา

1.3.2 หลักการ

1.3.3 จุดมุ่งหมาย

1.3.4 สาระการเรียนรู้

1.3.5 โครงสร้างหลักสูตร

1.3.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้

1.3.7 สื่อการเรียนรู้

1.3.8 การวัดและประเมินผล

1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับทักษะ การตัดสินใจ และการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดทำหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ใน หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1.6 สืบเคราะห์ข้อมูลที่เป็นที่ได้อาจจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นตอนที่ 1 ซึ่งจะได้ข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรสำหรับนำไปจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ในส่วนของสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและ ประเมินผล

1.7 จัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.8 นำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

1.9 นำหลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับระดับของภาษาให้เป็นภาษาวิชาการระดับเดียวกันทั้งเล่ม

1.10 จัดพิมพ์หลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. การสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม เพื่อสร้าง เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ในการสร้าง คือ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมให้มีประสิทธิภาพ

2.2 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำสำหรับครู โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม แผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.3 นำเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 นำเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร

2.5 นำเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ คือ ปรับระดับของภาษาให้เป็นภาษาวิชาการระดับเดียวกันทั้งหมด รวมทั้งใช้คำที่สื่อความหมายต่างๆ ให้สอดคล้องกับเล่มหลักสูตรด้วย

2.6 จัดพิมพ์เอกสารประกอบหลักสูตรเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

3. การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร วิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน กำหนดโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมินดังนี้

3.2.1 การประเมินคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ประกอบด้วย การประเมินหลักสูตร 8 ด้าน ดังนี้ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

3.2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีการประเมิน 10 ด้าน ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร 2) องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร 3) แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ 4) บทบาทของครูผู้สอน 5) ทักษะที่จำเป็นของครูผู้สอน 6) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 7) สื่อการเรียนรู้ 8) การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน 9) ฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน และ 10) แผนการจัดการเรียนรู้

3.3 สร้างแบบประเมินตามโครงสร้างและประเด็นที่ต้องการประเมิน โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงจัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

2. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาวิเคราะห์ความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
2. แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
3. บันทึกสะท้อนคิด (Journal Writing)

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
  - 1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินตามเนื้อหาของหลักสูตร จำนวนข้อสอบ และรูปแบบของข้อสอบ โดยจัดทำเป็นตารางการสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ (Test Blueprint) ดังนี้

ตาราง 5 แสดงตารางการสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ (Test Blueprint) กิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนข้อสอบ	รูปแบบข้อสอบ
สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น	พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น	2	ข้อคำถามเชิงสถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกแสดงถึงระดับของการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี
	การดูแลสุขภาพทางเพศ	2	
สัมพันธ์ภาพระหว่างเพศ	การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย	3	พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ดังนี้
	ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	2	ระดับ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ คือ การเลือกตัวเลือกที่ไม่เกิด
	การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม	2	ประโยชน์ หรือมีผลเสียต่อตัวเอง
	การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์	2	ระดับ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ คือ การเลือกตัวเลือกที่เป็น
	การตั้งครมภ์ที่ไม่พร้อม	2	ประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่อาจนำไปสู่ความเสี่ยง
การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	5	ต่อสุขภาพ เสียสัมพันธ์ภาพ หรือแสดงเหตุผลโดยอ้างปัจจัยภายนอก
	บทบาททางเพศ	1	ตนเอง
	ความหลากหลายทางเพศ	1	ระดับ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ คือ การเลือกตัวเลือกที่เป็น
รวม		20	ประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่ทำให้เห็นว่าตนเองรู้ถึง
			ความเสี่ยงต่อสุขภาพ หรือไม่ทำให้เสียสัมพันธ์ภาพ
			โดยเลือก 1 คำตอบที่ต้องการตัดสินใจในสถานการณ์นั้นๆ ลงในกระดาษคำตอบ

1.3 จัดทำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ตามตารางการสร้างแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ (Test Blueprint) ตามแนวคิดทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kohlberg) โดยข้อคำถามจะสร้างเป็นสถานการณ์ให้ผู้ตอบเลือกพิจารณาตัดสินใจ แต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

1 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่ไม่เกิดประโยชน์ หรือมีผลเสียต่อตัวเอง
 2 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อสุขภาพ เสียสัมพันธภาพ หรือแสดงเหตุผลโดยอ้างปัจจัยภายนอกตนเอง

3 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงเหตุผลที่ทำให้เห็นว่าตนเองรู้ถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพ หรือไม่ทำให้เสียสัมพันธภาพ

การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์คะแนนระดับการตัดสินใจเรื่องเพศ ดังนี้

ช่วงคะแนนระหว่าง 19 – 32 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับก่อนกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 33 – 46 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับตามกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 47 – 60 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับเหนือกฎเกณฑ์

1.4 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (รัตนะ บัณฑิต, 2552, หน้า 82) ระหว่างข้อคำถามและตัวเลือก หากมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ หากมีค่าต่ำกว่า 0.50 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ต้องตัดทิ้ง หรือนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศพบว่าแบบประเมินมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 จำนวน 20 ข้อ

1.6 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนต่อไป

1.7 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวน 32 คนที่เคยเรียนเนื้อหาเพศศึกษา ในรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษามาแล้ว

1.8 นำคะแนนการทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของข้อคำถามเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน แล้วนำไปคำนวณโดยสูตรของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney, D.R. & Sabers, D.L.) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 199) หากมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.50 - 0.78 จำนวน 20 ข้อ

1.9 นำคะแนนการทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน แล้วนำไปคำนวณโดยสูตรของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney, D.R. & Sabers, D.L.) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 214) หากมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.25 - 0.75 จำนวน 20 ข้อ

1.10 นำแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศทั้ง 20 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ปกกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 179) พบว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.79

1.11 จัดพิมพ์แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงก่อนเรียน และหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ต่อไป

2. การสร้างแบบบันทึกสะท้อนคิด (Journal Writing) มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้บันทึกสะท้อนคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ ลักษณะของการบันทึก และรูปแบบของการใช้บันทึกสะท้อนคิด

2.2 กำหนดประเด็นที่ให้นักบันทึก เพื่อเป็นกรอบให้ผู้เรียนเขียนบันทึกสะท้อนคิด สำหรับสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

- 1) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
- 2) นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วบ้าง
- 3) นักเรียนจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ให้เพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน วางแผนการจัดกิจกรรม และจัดเตรียมชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ในช่วงกิจกรรมชุมนุม จำนวน 20 ชั่วโมง

3. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” แล้ว จึงทำการประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศโดยใช้แบบวัดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยการเขียนบันทึกสะท้อนคิด

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองในการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest Posttest Design) ดังนี้

ตาราง 6 แสดงแบบแผนการทดลองแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบก่อนเรียน	การทดลองใช้หลักสูตร	การทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

เมื่อ X คือ การสอนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"
 T1 คือ การทดสอบก่อนเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"
 T2 คือ การทดสอบหลังเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
  - หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"
  - เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียน ด้วยสถิติ T-Test Dependent Samples
- การประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ นำข้อมูลที่ได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วจึงเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แหล่งข้อมูล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น
2. กำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"
3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) (รัตนะ บัวสนธิ, 2552, หน้า 82) ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า แบบสอบถามความคิดเห็นมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว กลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จำนวนนักเรียน 32 คน ที่เคยเรียนเนื้อหาเพศศึกษาในรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษามาแล้ว
8. นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) คำนวณโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 175) ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.28 - 0.75 จำนวน 18 ข้อ
9. นำแบบสอบถามทั้ง 18 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ปกรณัม ประจันบาน, 2552, หน้า 179) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89
10. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ไปให้นักเรียนที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนมาวิเคราะห์ ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนทุกคน มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวในกลุ่ม

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum (x - \bar{x})$ แทน ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย

n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552, หน้า 82) มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. การหาค่าความยากง่าย (Difficult) ของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ โดยคำนวณจากดัชนีค่าความยากง่าย (P_E) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน แล้วนำไปคำนวณด้วยสูตรของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney, D.R. & Sabers, D.L.) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 199) มีสูตรดังนี้

$$P_E = \frac{S_U + S_L - (2NX_{\min})}{2N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ	P_E	แทน	ดัชนีค่าความยากง่าย
	S_U	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน
	$X_{\max}$	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	$X_{\min}$	แทน	คะแนนของนักเรียนทำได้ต่ำสุด

5. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ โดยคำนวณจากดัชนีค่าอำนาจจำแนก (D) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน แล้วนำไปคำนวณด้วยสูตรของวิทนีย์และซาเบอร์ (Whitney, D.R. & Sabers, D.L.) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 214) มีสูตรดังนี้

$$D = \frac{S_U + S_L}{N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ	D	แทน	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก
	S_U	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน
	$X_{\max}$	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	$X_{\min}$	แทน	คะแนนของนักเรียนทำได้ต่ำสุด

6. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) (ปกกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 175) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ดังนี้

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก
 X แทน คะแนนรายข้อของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน
 Y แทน คะแนนรวมทั้งฉบับที่หักออกด้วยคะแนนในข้อนั้นแล้ว

7. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) (ปกกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 179) ของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย
 n แทน จำนวนข้อคำถาม
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์บุคคล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และสรุปผลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษาให้ความคิดเห็นในเรื่องเนื้อหา ด้านเพศศึกษาที่โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่พัฒนาการทางเพศสมบูรณ์เต็มที่และพร้อมต่อการมีเพศสัมพันธ์ ดังนี้

- พัฒนาการทางเพศ ได้แก่ พัฒนาการทางเพศตามวัย การเป็นหนุ่มเป็นสาว สรีระร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การเกิดอารมณ์ทางเพศ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ

- สุขอนามัยทางเพศ ได้แก่ การดูแลรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล ภาวะเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิด และการป้องกันโรคติดต่อของระบบสืบพันธุ์

- พฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้องและปลอดภัย (Safe Sex) ผลกระทบของการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การป้องกันตนเองจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และการรู้เท่าทันสถานการณ์เสี่ยงที่อาจจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

- สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม การวางตัวต่อเพศตรงข้าม และการเลือกคู่ครองที่ดี

- ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล ได้แก่ การสร้างเสริมทักษะชีวิต การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การต่อรอง การปฏิเสธ และมีทักษะการสื่อสารที่ดี

- สังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่ดีงาม การรักษามูลค่าสงวนตัว ความเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี

- บทบาททางเพศ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างเพศ การปฏิบัติตามบทบาททางเพศ และความหลากหลายทางเพศ

1.1.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาให้ความคิดเห็นว่านักเรียนควรจะได้เรียนรู้ในเนื้อหาต่อไปนี้

- พัฒนาการทางเพศ ได้แก่ พัฒนาการทางเพศเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การรู้เท่าทันและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ

- สุขอนามัยทางเพศ ได้แก่ การดูแลสุขอนามัยในวัยรุ่น การตั้งครรภ์และการยุติการตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- พฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ การแสดงถึงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย การตัดสินใจในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

- สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ การพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศอย่างเหมาะสม

- ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล ได้แก่ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การต่อรอง การปฏิเสธ การคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ต่างๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบ และการเห็นคุณค่าในตนเอง

- สังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การปฏิบัติตนหรือการแสดงออกในพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

- บทบาททางเพศ ได้แก่ การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศ และความหลากหลายทางเพศ

1.1.3 ผู้ปกครองนักเรียน

ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาในประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การเจริญเติบโตของวัยรุ่น ได้แก่ การรู้จักและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในร่างกายของตนเองเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เช่น การมีหน้าอก มีประจำเดือน การหลังอสุจิ

- การปฏิบัติตัวอย่างเข้าสู่วัยรุ่น ได้แก่ การร่างกายตนเองให้ถูกสุขลักษณะ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การรู้จักยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์ทางเพศ

- การแสดงพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ การแสดงถึงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย การแสดงออกและการวางตัวกับเพศตรงข้ามในทางที่ดี ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยไม่ให้ตนเองตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ การคบเพื่อนต่างเพศ

- ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ การคิดให้รอบคอบ การรับผิดชอบกับผลของการกระทำของตนเอง การระมัดระวังตัวเอง การเห็นคุณค่าในตัวเอง รู้จักการปฏิเสธ และการตัดสินใจในสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ

- การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การมีค่านิยมที่เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคมบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

- บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ การรู้จักบทบาททางเพศของตนเอง ความเท่าเทียมทางเพศ และความหลากหลายทางเพศ

1.1.4 นักเรียน

เนื้อหาที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะเรียนรู้ในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" นั้น นักเรียนต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องสุขอนามัยทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 21.28 เรื่องพัฒนาการทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 20.92 เรื่องพฤติกรรมทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 15.60 เรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคล คิดเป็นร้อยละ 13.48 เรื่องบทบาททางเพศ คิดเป็นร้อยละ 10.28 เรื่องทักษะส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 9.93 และเรื่องสังคมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 8.51

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษาได้เสนอความคิดเห็นในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ใช้การ Focus Group กลุ่มเล็ก เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงของผู้เรียนแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม และนำเสนองานกลุ่มต่อเพื่อนในชั้นเรียน นอกจากนี้ ยังสามารถใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ร่วมกับการจำลองสถานการณ์จริง ก็สามารถช่วยสกัดกั้นปัญหาทางเพศที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ครูผู้สอนควรจัดหาสื่อที่ทันสมัย และหากมีโอกาสก็อาจพาผู้เรียนไปศึกษาดูงานตามแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

1.2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาได้แนะนำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน เนื่องจากผู้เรียนอยู่ใกล้ชิดด้วยกัน ทำให้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น ในบางประเด็นหรือบางกิจกรรมอาจจะต้องจัดกลุ่มแบบแยกเพศเพื่อลดความเขินอายที่อาจเกิดขึ้นด้วย

ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง หรือการแสดงบทบาทสมมติ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจจะต้องเผชิญในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก และรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และให้ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ที่คอยเติมเต็มในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

1.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนอยากให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างไรก็ได้ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอนให้เด็กคิดให้รอบคอบก่อนจะตัดสินใจทำอะไร สอนให้เห็นคุณค่าในตัวเอง และสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จะดูแลป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบัน

1.2.4 นักเรียน

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" นั้น นักเรียนต้องการที่จะให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 39.36 จัดการเรียนการสอนโดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.21 และต้องการทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 17.38

ในด้านสื่อการเรียนรู้อันที่นักเรียนมีความสนใจที่จะให้จัดการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อประเภทสื่อเทคโนโลยี เช่น CD Power Point CAI อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 51.42 สื่อของจริง เช่น บุคคล ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรม กระบวนการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ คิดเป็นร้อยละ 31.91 และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 16.67

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ข้อมูลเรื่องเพศศึกษาได้ให้แนวทางในการประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศว่า สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การทดสอบ Pre-Test และ Post-Test เพื่อเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การตั้งคำถามหรือสร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนตอบ เพื่อดูว่าผู้เรียนจะทำอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ นักเรียนสามารถต่อยอดความรู้ได้หรือไม่ นอกจากนั้น ยังควรสังเกตและประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย

1.3.2 นักเรียน

วิธีการวัดและประเมินผลที่นักเรียนมีความสนใจและต้องการจะได้รับการวัดและประเมินผลในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" นั้น นักเรียนต้องการที่จะให้ครูผู้สอนวัดและประเมินผลจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.26 สังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.31 และการทดสอบโดยข้อสอบ คิดเป็นร้อยละ 12.06

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ให้ข้อมูลไม่แตกต่างกันมากนัก จึงนำข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเนื้อหาย่อยๆ มาจัดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันได้ดังนี้

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
"Life Plus+" ด้านเนื้อหา

ขอบข่ายเนื้อหา	เนื้อหาย่อย	แหล่งข้อมูล			
		นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ผู้เชี่ยวชาญ
1. พัฒนาการทางเพศ	1.1 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น	/	/	/	/
	2. สุขอนามัยทางเพศ	2.1 การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล	/	/	/
	2.2 การคุมกำเนิด	/	/	/	/
	2.3 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์			/	/
	2.4 การทำแท้ง			/	/
3. พฤติกรรมทางเพศ	3.1 การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ			/	/
	3.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร			/	/
	3.3 การปฏิบัติตนเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์			/	/
	3.4 การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์			/	/
	3.5 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์			/	/

ตาราง 7 (ต่อ)

ขอบข่ายเนื้อหา	เนื้อหาย่อย	แหล่งข้อมูล			
		นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ผู้เชี่ยวชาญ
3. พฤติกรรมทางเพศ (ต่อ)	3.6 การมีเพศสัมพันธ์อย่างรับผิดชอบและปลอดภัย		/	/	/
	3.7 การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมตามวัย	/	/	/	
4. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	4.1 การคบเพื่อนต่างเพศในฐานะต่างๆ	/	/	/	/
	4.2 ความขัดแย้งของวัยรุ่นกับบุคคลอื่น (เพื่อน / ครอบครัว)			/	/
5. ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล	5.1 ทักษะการสื่อสาร	/		/	/
	5.2 ทักษะการปฏิเสธ	/	/	/	/
	5.3 ทักษะการต่อรอง			/	/
	5.4 ทักษะการตัดสินใจ	/	/	/	/
	5.5 ทักษะการแก้ปัญหา		/	/	/
	5.6 ทักษะการคิดขั้นสูง (คิดวิเคราะห์ / คิดอย่างมีวิจารณญาณ / คิดรอบคอบ ฯลฯ)		/	/	
	5.7 การเห็นคุณค่าในตัวเอง		/	/	
	5.8 ความรับผิดชอบ		/	/	/
6. สังคมและวัฒนธรรม	6.1 ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวัยรุ่น			/	
	6.2 การแสดงพฤติกรรมทางเพศตามค่านิยมของสังคมไทย	/	/	/	/
7. บทบาททางเพศ	7.1 บทบาททางเพศของชายและหญิง	/	/	/	/
	7.2 บทความหลากหลายทางเพศ	/	/	/	/
	7.3 ความเสมอภาคทางเพศ	/	/	/	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ด้านเนื้อหา พบว่า มีเนื้อหาสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากมาย ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการสังเคราะห์โดยการจัดกลุ่มเนื้อหาใหม่ โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น

1.1 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

1.2 การดูแลสุขภาพทางเพศ

2. สัมพันธภาพระหว่างเพศ

2.1 การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย

2.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

2.3 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม

2.4 การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม

2.5 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. การแสดงออกตามวิถีทางเพศ

3.1 บทบาททางเพศ

3.2 ความหลากหลายทางเพศ

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม ให้ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัด การเรียน การสอน	ข้อมูลที่สำคัญ	แหล่งข้อมูล			
		นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ผู้เชี่ยวชาญ
1. ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	1.1 สอนให้นำไปใช้ในชีวิตจริงได้		/		
	1.2 มีกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน		/		
	1.3 มุ่งเน้นให้เกิดทักษะการตัดสินใจ		/		
	1.4 ครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้	/			
	1.5 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	/			/
	1.6 สอดแทรกความสนุกสนาน	/			
	1.7 กิจกรรมกลุ่ม อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและประสบการณ์	/		/	/
	1.8 ผู้เรียนมีส่วนร่วม			/	/
	1.9 ใช้สถานการณ์จำลอง / กรณีศึกษา			/	/
	1.10 บทบาทสมมติ			/	/
	1.11 นำเสนอผลงาน			/	/
2. ด้านสื่อ การเรียนรู้	2.1 สื่อเทคโนโลยี	/	N/A	/	/
	2.2 สื่อของจริง	/	N/A	/	/
	2.3 สื่อสิ่งพิมพ์	/	N/A	/	/

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถทำได้ อย่างหลากหลายที่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้ โดยการจัดการเรียน การสอนจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งครูผู้สอนสามารถ จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น ใช้สถานการณ์จำลอง กรณีศึกษา การแสดง บทบาทสมมติ การนำเสนอผลงานกลุ่ม เป็นต้น มีสื่อการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น สอดแทรกความสนุกสนานเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน และสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

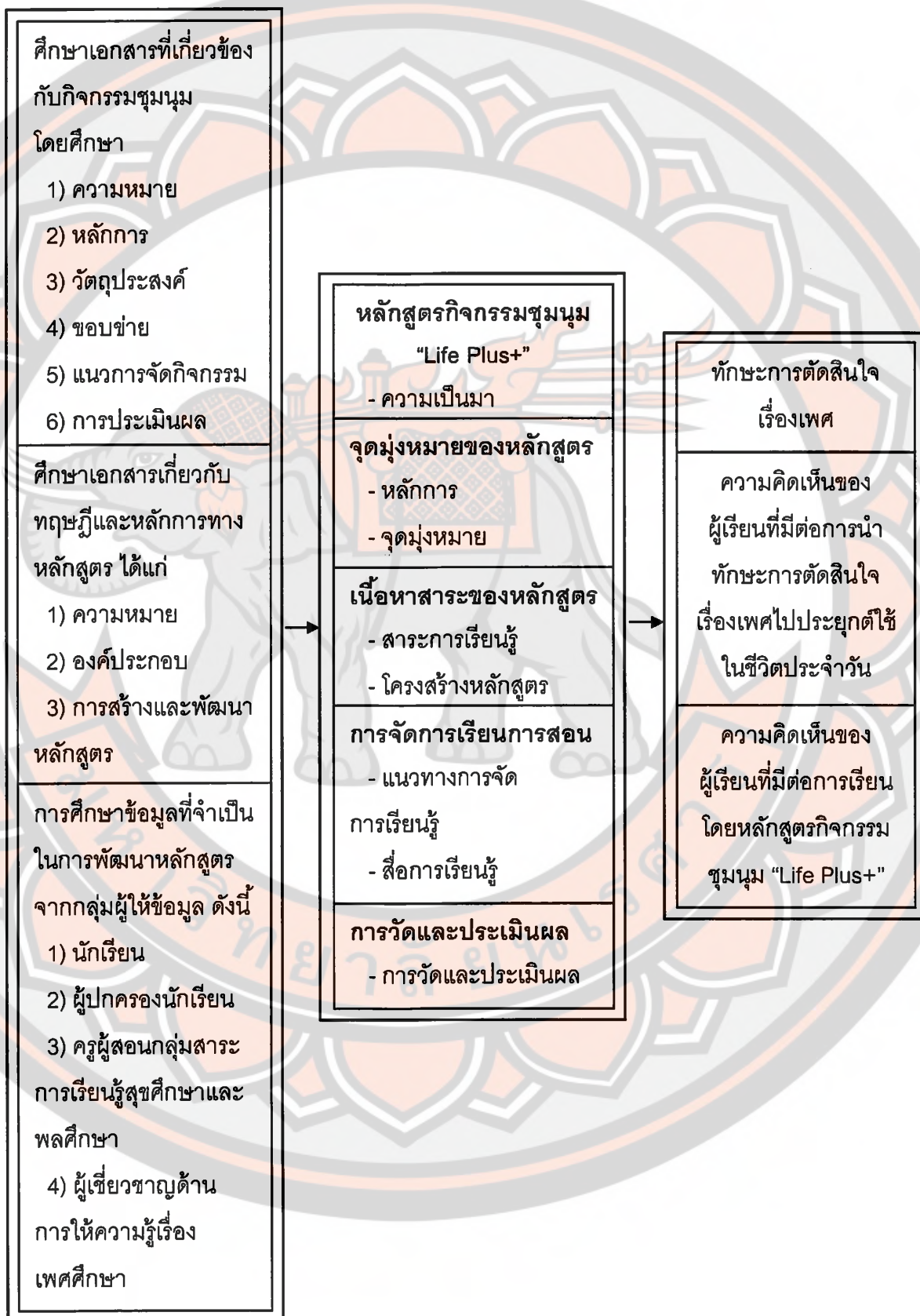
3. ด้านการวัดและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และจากการตอบ แบบสอบถามของนักเรียน พบว่า กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ให้ข้อมูลไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการจัด การเรียน การสอน	ข้อมูลที่เป็น	แหล่งข้อมูล			
		นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	ผู้เชี่ยวชาญ
1. ด้านการวัด ประเมินผล	1.1 การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	/	N/A	N/A	/
	1.2 การสังเกตพฤติกรรม	/	N/A	N/A	/
	1.3 การทดสอบโดยข้อสอบ	/	N/A	N/A	/

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลที่จะทำให้ทราบถึงพัฒนาการของทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน ควรจะเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้ การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การใช้ แบบทดสอบ เป็นต้น

ภาพ 2 แสดงกระบวนการศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1 ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ทำให้ได้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” มีองค์ประกอบดังนี้

1) ความเป็นมา

ชีวิตในวัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างไปจากวัยเด็ก เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตซึ่งเชื่อมระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ และเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ลักษณะเด่นสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่วัยรุ่นอีกประการหนึ่งก็คือ มีความต้องการทางเพศ เนื่องจากระบบต่อมไร้ท่อเริ่มที่จะทำงานได้อย่างสมบูรณ์ ต่อมเพศมีการผลิตฮอร์โมนที่ทำให้เกิดแรงขับทางเพศขึ้น ทำให้วัยรุ่นรู้จักเริ่มสนใจเพศตรงข้าม มีอารมณ์รุนแรง อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองเรื่องเพศ รักเพื่อนต่างเพศ และมีจิตใจต้องการที่จะเป็นอิสระ วัยรุ่นจึงควรที่จะได้ทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศอย่างถูกต้อง เพื่อให้เข้าใจถึงธรรมชาติของเพศ และความเปลี่ยนแปลงทางเพศที่เกิดขึ้นกับตนอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของวัยรุ่น คือ ปัญหาพฤติกรรมในเรื่องเพศ เช่น การคบเพื่อนต่างเพศโดยแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง และการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคเอดส์ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะวัยรุ่นทั้งชาย และหญิงยังขาดทักษะการตัดสินใจ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการที่จะกำหนดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตในอนาคตของตัววัยรุ่นเอง เพราะในการตัดสินใจใดๆ ก็ตาม ทุกครั้งจะมีผลต่อชีวิตของผู้ตัดสินใจเสมอ จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจำนวนมากไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการตัดสินใจในเรื่องเพศ วัยรุ่นบางคนก็เอาอย่างคนวัยเดียวกันเป็นเกณฑ์ บางคนก็ความต้องการของตนเองเป็นเกณฑ์ บางคนก็ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ปลูกฝังมา บางคนก็ไม่สนใจกฎเกณฑ์ของครอบครัว ส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาพฤติกรรมในเรื่องเพศที่ส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่น ครอบครัว และบานปลายไปเป็นปัญหาของสังคม

การสอนเพศศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เนื่องจากสอดคล้องกับพัฒนาการทางเพศตามปกติของช่วงวัยรุ่น สอดคล้องกับปัญหาพฤติกรรมในเรื่องเพศที่เกิดขึ้นอย่างมากมาในปัจจุบัน อีกทั้งการสอนเพศศึกษายังได้ถูกคาดหวังให้เข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมในเรื่องเพศของวัยรุ่นอีกด้วย จะเห็นได้ว่า ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องของการสอนเพศศึกษา และได้มีการบรรจุ

เนื้อหาหลงในหลักสูตร โดยเน้นการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจในเรื่องเพศได้ เนื่องจากตัวชี้วัด มาตรฐาน สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนั้น ยังคงเน้นการสอนในส่วนของเนื้อหาความรู้เป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษามากเพียงใด แต่ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อตัดสินใจในสถานการณ์ทางเพศในชีวิตประจำวันได้ ก็จะไม่อาจลดหรือแก้ไขปัญหาพฤติกรรมทางเพศต่างๆ ให้ลดน้อยลงได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักประเมินว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง และรู้จักคำนึงถึงผลดีผลเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง เพราะการตัดสินใจที่ดีจะช่วยในการป้องกัน แก้ปัญหา และลดความขัดแย้งเรื่องเพศและครอบครัวได้ อันจะส่งผลช่วยลดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่น ส่งผลให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องเพศและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ปัญหาคาการตั้งครรรภในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ในมาตรา 6 ซึ่งระบุให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนหรือนักศึกษา อีกทั้งในมาตรา 5 ยังรับรองสิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นตั้งแต่สิทธิตัดสินใจ การได้รับข้อมูลความรู้ การรับบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติอีกด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นหลักการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และเป็นพื้นฐานในการสอนทักษะชีวิตในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งจะช่วยกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในบทเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็น ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันภายในกลุ่ม ได้วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วยเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตาม และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนวิธีหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ต่อผู้สอน ต่อสถานศึกษา และต่อสังคมด้วย

2) หลักการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องเป็นระบบตามลำดับขั้นตอนของเนื้อหา และเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้เรียน จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย

ของผู้เรียน

3) จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. มีความเข้าใจในทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
2. มีความตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
3. สามารถนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กับเรื่องเพศ

4) สาระการเรียนรู้

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ได้บูรณาการเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเข้าด้วยกัน โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัย และพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น
  - 1.1 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น
  - 1.2 การดูแลสุขภาพทางเพศ
2. สัมพันธภาพระหว่างเพศ
  - 2.1 การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย
  - 2.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น
  - 2.3 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม
  - 2.4 การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม
  - 2.5 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. การแสดงออกตามวิถีทางเพศ

3.1 บทบาททางเพศ

3.2 ความหลากหลายทางเพศ

5) โครงสร้างหลักสูตร

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ปฐมนิเทศ	- เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนภายในกิจกรรมชุมนุม	- รายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนชุมนุม	-
สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น	- เพื่อให้นักเรียนปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทางเพศได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้อย่างถูกวิธีและปลอดภัย	- พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น - การดูแลสุขภาพทางเพศ	4
สัมพันธ์ภาพระหว่างเพศ	- เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น - เพื่อให้นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อมได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการกับชีวิตเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรรภ์ที่ไม่พร้อมได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม	- การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย - ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น - การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม - การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรรภ์ที่ไม่พร้อม - การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	12

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
การแสดงออกตามวิถีทางเพศ	- เพื่อให้ นักเรียนสามารถแสดงออกในวิถีทางเพศตามที่ตนเองให้คุณค่าได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเคารพต่อความแตกต่างในค่านิยมในเรื่องเพศของผู้อื่น	- บทบาททางเพศ - ความหลากหลายทางเพศ	4
วัดและประเมินผล	- เพื่อวัดและประเมินผลนักเรียนหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน	- ประเมินความเข้าใจในทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ - ประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ - ประเมินความคิดเห็นของนักเรียน	-

6) แนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งเป็นการนำหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์กับการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในบทเรียน มีหลักการคือ เป็นกระบวนการสร้างความรู้โดยผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เอง เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีการแสดงออกทั้งการเขียนและการพูด โดยมีขั้นตอนและองค์ประกอบดังนี้

1. **ขั้นประสบการณ์ (Experience)** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงความรู้และประสบการณ์ของตนเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ โดยการศึกษาหาความรู้จากครู สื่อต่างๆ รวมทั้ง การทำงานกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่มีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว

2. **ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองที่มีจากความรู้พื้นฐาน หรือจากประสบการณ์ของผู้เรียน มาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นหัวข้อหรือคำถาม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น การสะท้อนความคิดเห็นโดยการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม การควบคุมตนเอง และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. **ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หรือพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยายของผู้สอน การมอบหมายให้อ่านจากเอกสาร ตำรา หรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปราย โดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดเป็นความคิดรวบยอดของตนเอง ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ หรือขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ของผู้เรียนต่อไป

4. **ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application)** เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนนำผลจากขั้นความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นแนวทางของตนเอง ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอด เช่น การสนทนา การสร้างคำขวัญ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของความสำเร็จของการเรียนรู้

7) สื่อการเรียนรู้

การกำหนดสื่อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ซึ่งในหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีการใช้สื่อการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. สื่อของจริง

1.1 โมเดลระบบสืบพันธุ์

1.2 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สำหรับทำความสะอาด หรือดูแลร่างกาย

2. สื่อรูปภาพ

2.1 ภาพแสดงระบบสืบพันธุ์

2.2 ภาพโครงร่างร่างกายวัยรุ่นชายและหญิง

3. สื่อสิ่งพิมพ์

3.1 สื่อรณรงค์ต่างๆ

3.2 กราฟหรือตัวเลขแสดงสถิติ

3.3 เอกสารอ่านประกอบ

4. สื่อกิจกรรม

4.1 บทบาทสมมติ

4.2 กรณีตัวอย่าง / กรณีศึกษา

4.3 สถานการณ์จำลอง

4.4 แผ่นกิจกรรม

4.5 ชุดกิจกรรม

8) การวัดและประเมินผล

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนานักเรียน ดังนี้

จุดมุ่งหมาย	วิธีการวัดผล	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมินผล
1. มีความเข้าใจในทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	การประเมิน ความเข้าใจ	แบบประเมิน ความเข้าใจใน ทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ	ความเข้าใจในทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. มีความตระหนักถึงผลกระทบที่มีต่อการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	การประเมินเจตคติ	การเขียนบันทึก สะท้อนคิด (Journal Writing)	การระบุผลกระทบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป
3. สามารถนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	การประเมินทักษะ การตัดสินใจ	แบบประเมินทักษะ การตัดสินใจ	ทักษะการตัดสินใจ อยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2.1.2 เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีองค์ประกอบดังนี้

1. คำแนะนำสำหรับครู

- 1.1 แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 บทบาทของผู้สอน
- 1.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 สื่อการเรียนรู้
- 1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับครูผู้สอน
- 1.6 การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.7 ฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่อง

เพศศึกษาสำหรับเยาวชน

2. โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

ตาราง 10 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
				ความ เหมาะสม
1. ความเป็นมา	1.1 ระบุปัญหาได้สอดคล้องกับความเป็นจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	1.2 มีความจำเป็นและสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด
	หลักสูตร			
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักการ	2.1 แสดงจุดเน้นของหลักสูตรอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
	2.2 มีความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
3. จุดมุ่งหมาย	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.2 ครอบคลุมลักษณะสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้	4.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.3 จัดลำดับเนื้อหาได้ตามลำดับขั้นตอน	5.00	0.00	มากที่สุด
	4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
5. โครงสร้าง หลักสูตร	5.1 สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรได้	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.2 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.3 มีความเหมาะสมกับขอบข่ายสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	5.4 มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
6. แนวทางการจัด การเรียนรู้	6.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.2 มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.3 นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
	6.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบของ หลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
7. สื่อการเรียนรู้	7.1 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
	7.2 มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	7.3 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
8. การวัดและ ประเมินผล	8.1 ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
	8.2 วิธีการวัดผลสอดคล้องกับลักษณะสำคัญ ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5.00	0.00	มากที่สุด
	8.3 เลือกใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด	5.00	0.00	มากที่สุด
	8.4 เกณฑ์การประเมินผลมีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00)

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus”

ตาราง 11 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม “Life Plus”

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบหลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
1. จุดมุ่งหมายของ คู่มือการใช้หลักสูตร	1.1 มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	5.0	0.00	มากที่สุด
	1.2 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5.0	0.00	มากที่สุด
	1.3 นำไปสู่การทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของผู้เรียน	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
2. องค์ประกอบของ คู่มือการใช้หลักสูตร	2.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคู่มือ การใช้หลักสูตร	5.0	0.00	มากที่สุด
	2.2 แต่ละองค์ประกอบเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
3. แนวทางการนำ หลักสูตรไปใช้	3.1 ครอบคลุมทุกกระบวนการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน	5.0	0.00	มากที่สุด
	3.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
4. บทบาทของ ครูผู้สอน	4.1 มีคำอธิบายบทบาทของครูผู้สอนอย่างชัดเจน	5.0	0.00	มากที่สุด
	4.2 สอดคล้องกับการสอนเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา	5.0	0.00	มากที่สุด
	4.3 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5.0	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด	
5. ทักษะที่จำเป็น ของครูผู้สอน	5.1 เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน	5.0	0.00	มากที่สุด
	5.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบหลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
6. กระบวนการจัด การเรียนการสอน	6.1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.0	0.00	มากที่สุด
	6.2 เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	5.0	0.00	มากที่สุด
	6.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	5.0	0.00	มากที่สุด
	6.4 นำไปใช้ในการจัดกระบวนการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนได้	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
7. สื่อการเรียนรู้	7.1 มีคำอธิบายในการเลือกใช้สื่ออย่างชัดเจน	5.0	0.00	มากที่สุด
	7.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
8. การสร้างข้อตกลง ในการเรียนรู้ ร่วมกัน	8.1 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงกัน	5.0	0.00	มากที่สุด
	8.2 สร้างความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	5.0	0.00	มากที่สุด
	8.3 ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด
9. ฐานความเชื่อและ การให้คุณค่าใน การจัดการเรียนรู้ เรื่องเพศศึกษา สำหรับเยาวชน	9.1 สร้างคุณค่าในการจัดการเรียนรู้ให้กับ ครูผู้สอน	5.0	0.00	มากที่สุด
	9.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.0	0.00	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบหลักสูตร	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
10. แผนการจัดการ การเรียนรู้	10.1 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครบตาม องค์ประกอบที่สำคัญ	5.0	0.00	มากที่สุด
	10.2 สารระสำคัญ/ความคิดรวบยอดมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5.0	0.00	มากที่สุด
	10.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมลักษณะ สำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5.0	0.00	มากที่สุด
	10.4 สารการเรียนรู้จัดลำดับเนื้อหาได้ตามลำดับ ขั้นตอน	5.0	0.00	มากที่สุด
	10.5 กิจกรรมการเรียนรู้สร้างเสริมทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
	10.6 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์	5.0	0.00	มากที่สุด
	10.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่ ต้องการวัด	5.0	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.95	0.08	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.98	0.02	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.02) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ บทบาทของครูผู้สอน ทักษะที่จำเป็นของครูผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน และฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.08)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 12 แสดงคะแนนทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน	ระดับของทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	คะแนน หลังเรียน	ระดับของทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	สรุปผล
1	43	ตามกฎเกณฑ์	49	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
2	37	ตามกฎเกณฑ์	53	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
3	42	ตามกฎเกณฑ์	48	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
4	43	ตามกฎเกณฑ์	52	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
5	43	ตามกฎเกณฑ์	56	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
6	44	ตามกฎเกณฑ์	47	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
7	45	ตามกฎเกณฑ์	59	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
8	44	ตามกฎเกณฑ์	56	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
9	45	ตามกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
10	44	ตามกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
11	43	ตามกฎเกณฑ์	56	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
12	38	ตามกฎเกณฑ์	47	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
13	48	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
14	47	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
15	52	เหนือกฎเกณฑ์	56	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
16	37	ตามกฎเกณฑ์	57	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
17	51	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
18	38	ตามกฎเกณฑ์	47	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
19	44	ตามกฎเกณฑ์	59	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น

ตาราง 12 (ต่อ)

คนที่	คะแนน ก่อนเรียน	ระดับของทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	คะแนน หลังเรียน	ระดับของทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ	สรุปผล
20	40	ตามกฎเกณฑ์	56	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
21	40	ตามกฎเกณฑ์	53	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
22	42	ตามกฎเกณฑ์	55	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
23	47	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
24	49	เหนือกฎเกณฑ์	59	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
25	53	เหนือกฎเกณฑ์	59	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
26	54	เหนือกฎเกณฑ์	57	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
27	52	เหนือกฎเกณฑ์	57	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
28	54	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
29	47	เหนือกฎเกณฑ์	55	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
30	49	เหนือกฎเกณฑ์	59	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
31	55	เหนือกฎเกณฑ์	57	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
32	50	เหนือกฎเกณฑ์	58	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น
เฉลี่ย	45.63	ตามกฎเกณฑ์	55.41	เหนือกฎเกณฑ์	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 12 พบว่า คะแนนของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ของนักเรียนทุกคนเพิ่มขึ้นจากระดับเดิมที่เคยทดสอบก่อนเรียน ได้แก่ มีนักเรียนที่มีคะแนนทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากระดับตามกฎเกณฑ์เป็นระดับเหนือกฎเกณฑ์ จำนวน 18 คน และมีนักเรียนที่มีคะแนนทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศก่อนเรียนอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์อยู่แล้ว แต่มีคะแนนทักษะการตัดสินใจเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน จำนวน 14 คน

ตาราง 13 แสดงผลการประเมินทักษะการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน
โดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S. D. _D	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	45.63	5.20				
หลังเรียน	55.41	3.86	9.78	4.42	12.52*	0.0000

จากตารางที่ 13 พบว่า การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศก่อนและหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus" ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.63 คะแนน และ 55.41 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus" ครบทุกกิจกรรม และได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการให้ผู้เรียนเขียนบันทึกสะท้อนคิด (Journal Writing) และนำข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปเชิงบรรยายความดังนี้

1. สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้

ผลจากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดในประเด็นของสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนแสดงความรู้สึกอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่ เรื่องสุขอนามัยทางเพศ สัมพันธภาพระหว่างเพศ และการแสดงออกตามวิถีทางเพศ

1.2 เนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนรู้ มีความแตกต่างจากการเรียนตามปกติ ในรายวิชาสุขศึกษา เป็นมานำความรู้มาใช้มากกว่าการเน้นเนื้อหา จด หรือท่องจำ อีกทั้งยังได้รับความรู้ในแง่มุมต่างๆ ที่ผู้เรียนอาจจะละเลยหรือเคยมองข้ามไป ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และรู้จักคิดใคร่ครวญมากขึ้นผ่านการตั้งคำถามเพื่ออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

ตัวอย่างบันทึกสะท้อนคิดของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้

... ได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ไม่เหมือนกับเวลาเรียนในวิชาสุศึกษาแบบทุกที่ เรื่องที่ไม่เคยรู้หรือเคยสงสัยแต่ไม่กล้าถามใครก็ได้รู้เพิ่มมากขึ้น

(ศิริวรรณ, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2560)

... สิ่งที่ได้เรียนรู้ในชุมนุมนี้คิดว่าเป็นเรื่องที่วัยรุ่นควรจะเรียนรู้เอาไว้ เพื่อใช้ป้องกันตัวเองเวลาที่เจอสถานการณ์ความเสี่ยงทางเพศแบบต่างๆ ไม่ได้เป็นการเรียนเพื่อเอาไปทดลองมีเพศสัมพันธ์ แต่เรียนเพื่อใช้ความรู้ไปดูแลตัวเอง

(ชาลิตี, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2560)

... คำถามที่ครูถามเป็นคำถามที่ทำให้คิดเยอะขึ้น บางคำถามก็ไม่เคยนึกถึงมาก่อน ทำให้เริ่มกลับมาคิดว่าถ้าเป็นตนเองจะอย่างไร จะรู้สึกอย่างไร จะต้องทำอะไรต่อไปเมื่อต้องไปเจอสถานการณ์ที่เหมือนกับที่ได้เรียนรู้ในช่วงเรียน

(ศุภโชค, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2560)

... รู้จักการดูแลความสะอาดของตัวเองมากขึ้น รู้ว่าควรแสดงออกอย่างไรกับเพศตรงข้ามจึงจะเหมาะสมและไม่น่าเกลียด มีรักไม่จำเป็นต้องมีเซ็กส์ มีวิธีแสดงความรักหลายวิธี ไม่ใช่การมีเซ็กส์อย่างเดียว มีรักก็ต้องมีเลิก ต้องรับมือกับสิ่งที่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ถ้าคบเป็นแฟนกัน"

(ชลธิชา, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2560)

... ได้เข้าใจว่าวัยรุ่นท้องได้ง่ายเพราะร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์ที่สุด ถ้าไม่ป้องกันก็จะเสี่ยงต่อการท้องได้ และยังเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีอีกด้วย เพราะคนสมัยนี้ดูไม่ออกว่าเป็นโรคหรือป่วยอะไรมาหรือเปล่า ถ้าไม่ตรวจเลือดก็ไม่มีความรู้ ติดแล้วติดเลย บางโรคก็น่ากลัว บางโรคก็อาจทำให้เสียชีวิตได้"

(แรง, ผู้ให้สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2560)

2. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้

ผลจากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดในประเด็นของความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนแสดงความรู้สึกอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้เรียนตระหนักถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงวัยรุ่น โดยเฉพาะผลที่เกิดขึ้นกับตนเองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น การตั้งครรภ์ การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การสูญเสียอนาคต เป็นต้น

2.2 ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการตัดสินใจที่จะส่งผลลัพธ์ต่อตนเอง สามารถบอกผลที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจที่ขาดการคิดอย่างรอบคอบได้ และมีการระบุพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า จะคิดให้รอบคอบก่อนจะตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้

2.3 ผู้เรียนรู้สึกว่าการที่เกี่ยวข้องกับเพศเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกิดขึ้นกับตนเองและเพื่อน ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการทางเพศเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ไม่ใช่เรื่องผิดหรือเรื่องน่าอาย ทำให้เขาใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

2.4 ผู้เรียนมีความรู้สึกดีกับบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนและครู

ตัวอย่างบันทึกสะท้อนคิดของนักเรียนด้านความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้

... รู้สึกว่าก่อนจะตัดสินใจจะต้องคิดให้มากขึ้น เพราะถ้าตัดสินใจผิด ชีวิตก็จะเปลี่ยน ถ้าหากพลาดแล้วก็จะพลาดเลย ส่งผลเสียต่อตัวเองในอนาคต เช่น ถ้าตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ ก็อาจจะท้องได้ ถ้าท้องขึ้นมาต้องลาออกจากโรงเรียน ทำให้เสียอนาคต หรือบางคนทำแท้ง ก็จะมีผลเสียต่อสุขภาพ ตกเลือด อาจมีลูกยากในอนาคต และเป็นบาปด้วย

(พิมพ์, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... รู้สึกว่าการตัดสินใจทำอะไร ทุกๆ สิ่งจะมีผลกระทบกับอนาคตของตัวเราเสมอ ทำให้เราต้องคิดให้รอบคอบ คิดให้มากขึ้น อย่างน้อยการตัดสินใจก็จะผิดพลาดน้อยลง

(ชญญา, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... ถ้ามีความเสี่ยงเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้วเราตัดสินใจไม่ได้ ไม่คิดให้มากๆ ก็ส่งผลเสียตามมามากมาย อาจจะต้องก่อนวัยอันควร อาจจะได้ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังนั้น ก่อนจะตัดสินใจทำอะไร ต้องคิดให้มากๆ ว่าทำไปแล้วจะมีผลดีผลเสียต่อตัวเองอย่างไร

(สุรเดช, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... ตอนแรกก็รู้สึกเขินอาย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แต่ตอนที่ครูสอนแล้วเพื่อนก็แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มบ้าง ตอบคำถามบ้าง ก็ทำให้รู้สึกว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติที่สามารถพูดคุยกันได้ ไม่ใช่เรื่องลามก หรือน่าเกลียด แต่กลับเป็นเรื่องปกติที่อยู่ใกล้ตัวของเรา รู้สึกว่าเพื่อนกับเราก็ไม่ค่อยแตกต่างกัน คิดอะไรคล้ายๆ กัน สงสัยอะไรคล้ายๆ กัน

(กิงแก้ว, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... สนุกสนานมาก ไม่เครียด ได้ผ่อนคลาย ถึงครูจะให้ทำงานกลุ่มบ้าง แต่ก็รู้สึกว่าไม่ยากเท่าไร เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทำงาน ได้ฟังเพื่อนเล่าเรื่องก็รู้สึกสนุกดี

(ณัฐพล, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... การเรียนส่วนมากเป็นการทำกิจกรรม มันสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ได้อยู่กับเพื่อนต่างห้อง เวลาแลกเปลี่ยนความเห็นก็ได้รู้ว่าคนอื่นคิดอย่างไร ทำให้เข้าใจคนอื่นมากขึ้นด้วย

(ศุภโชค, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... รู้สึกว่าได้เรียนในสิ่งที่มีประโยชน์ รู้สึกว่าจะต้องคิดให้มากขึ้น เวลาเจอสถานการณ์จริงก็จะรับมือกับมันได้ ชอบคำถามที่ครูให้ถามในห้อง มันทำให้คิดในแง่มุมที่บางครั้งก็คิดไม่ถึงหรือไม่ได้คิดถึงมันเลย

(อุษา, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

3. การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

ผลจากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดในประเด็นของการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน พบว่า ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเอง จากเดิมที่จะหุนหันพลันแล่น โดยไม่คิดให้ถี่ถ้วน จะเปลี่ยนแปลงโดยการคิดอย่างรอบคอบให้มากขึ้นก่อนจะตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และคำนึงถึงผลต่างๆ ที่อาจตามมาหลังจากตัดสินใจ ในสถานการณ์นั้นๆ มากขึ้น

3.2 ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เช่น ดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ให้มากขึ้น รู้จักการวางตัวกับเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม รู้จักปฏิเสธหรือต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ รู้จักดูแลและป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ตัวอย่างบันทึกสะท้อนคิดของนักเรียนด้านการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

... สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยการคิดให้มากขึ้นก่อนตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ถ้าสถานการณ์นั้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ ยิ่งต้องคิดให้มากกว่าปกติ เพราะถ้าตัดสินใจผิด อนาคตก็อาจเปลี่ยนไปในทางที่ไม่ดีได้

(อุ, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... ในชีวิตจริงจะต้องคิดให้รอบคอบมากขึ้นในทุกๆ สถานการณ์ เพราะถ้าเราคิดให้รอบคอบ เราจะทำสิ่งต่างๆ ได้ดีตามไปด้วย เช่น ถ้าเรายังไม่พร้อมมีเพศสัมพันธ์ เราก็ควรปฏิเสธ ควรรอให้ถึงเวลาที่เหมาะสมก่อน คือ เรียนจบ มีงานทำ แต่งงานกันแล้ว หรือสามารถรับผิดชอบตัวเองได้แล้ว

(ปาราวตรี, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... ก่อนจะตัดสินใจทำอะไร ควรนึกถึงผลกระทบที่ตามมาด้วยว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ถ้าตัดสินใจทำไปแล้ว รับผิดชอบในสิ่งที่ตามมาได้หรือเปล่า

(เอกราช, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... นำความรู้ไปใช้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ ดูแลตัวเองให้มากขึ้น ดูแลความสะอาดของร่างกายให้ดีขึ้น ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

(ไตรภาค, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... ถ้ามีสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ จะรู้จักปฏิเสธหรือต่อรอง เพราะยังไม่ถึงเวลาที่เหมาะสม มีการวางตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม คิดถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองได้ในอนาคต

(ธนภรณ์, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

... เราอาจจะเจอเหตุการณ์ในชีวิตจริงที่คล้ายกับเหตุการณ์ที่เรียนไปแล้วก็ได้ ความรู้ที่ได้เรียนในห้องจึงสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากความเสี่ยงต่างๆ ได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรรภ์

(เกรียงไกร, บันทึกสะท้อนคิด, 2 มีนาคม 2560)

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรม
ชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ตาราง 14 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+"

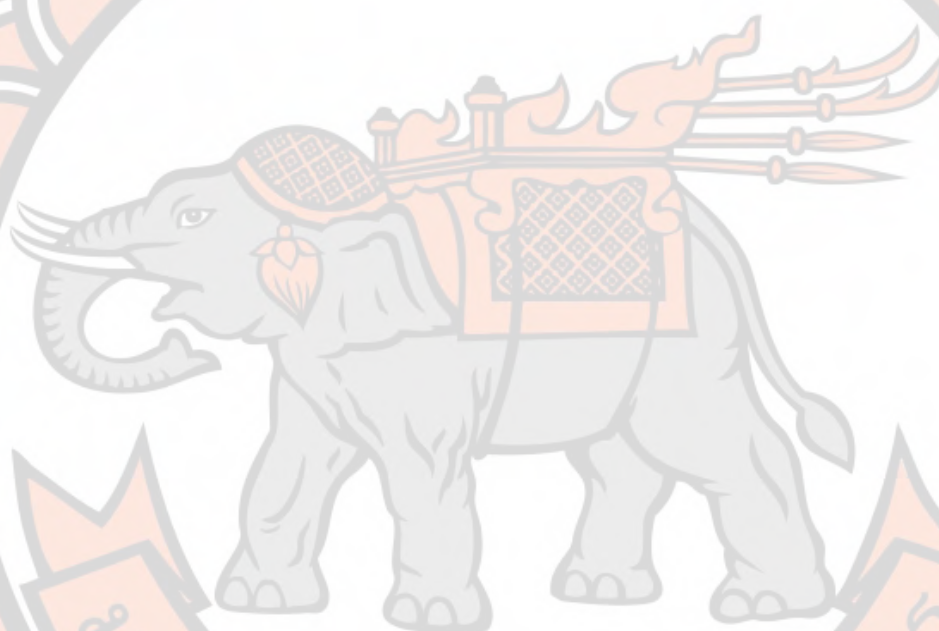
หัวข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านเนื้อหา สาระ	1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	4.66	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	1.2 เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	4.53	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	1.3 เนื้อหาจัดเรียงลำดับได้อย่าง เหมาะสม	4.59	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	1.4 เนื้อหาทำให้ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น	4.50	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	เฉลี่ย	4.57	0.37	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	2.1 ข้าพเจ้าได้นำความรู้และ ประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการเรียนรู้	4.41	0.67	เห็นด้วย
	2.2 ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน	4.47	0.67	เห็นด้วย
	2.3 ข้าพเจ้าพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม	4.63	0.61	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	2.4 ข้าพเจ้าสามารถสร้างความรู้ได้ ด้วยตัวเอง	4.50	0.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	2.5 ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ในสถานการณ์ต่างๆ ได้	4.50	0.72	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เฉลี่ย	4.50	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	

ตาราง 14 (ต่อ)

หัวข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.1 ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.34	0.70	เห็นด้วย
	3.2 ข้าพเจ้าได้รับการประเมินผล การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.44	0.67	เห็นด้วย
	3.3 ข้าพเจ้ามีโอกาสรับทราบผล การเรียนรู้ของตนเอง	4.31	0.78	เห็นด้วย
	เฉลี่ย	4.36	0.59	เห็นด้วย
4. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.1 ข้าพเจ้าสนุกสนานและมีความสุข ในการเรียนรู้	4.56	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	4.2 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ ข้าพเจ้าอยากเรียนมากขึ้น	4.63	0.55	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	4.3 สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ข้าพเจ้า เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น	4.50	0.62	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	เฉลี่ย	4.56	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	5.1 ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการตัดสินใจเรื่องเพศที่มีผลต่อ ตัวข้าพเจ้าเอง	4.69	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5.2 ข้าพเจ้าจะคิดทบทวนให้รอบคอบ มากขึ้นก่อนทำการตัดสินใจ เมื่อต้องเผชิญ กับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	4.50	0.57	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5.3 ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการตัดสินใจเรื่องเพศที่มีผลต่อ ตัวข้าพเจ้าเอง	4.69	0.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	เฉลี่ย	4.63	0.44	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	เฉลี่ยรวม	4.52	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นด้านที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.44) และผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งเป็นด้านที่ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.59)

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และสรุปผลได้ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา และวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา ทำให้ผู้วิจัยต้องหาข้อมูลที่เป็น

เพิ่มเติมในการสร้างหลักสูตรในส่วนของเนื้อที่ยังขาดจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรในประเด็นดังนี้ 1) ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนควรเรียนรู้ 2) แนวทางในการจัดการเรียนการสอน และ 3) แนวทางในการวัดและประเมินผล นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชุมนุม เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมชุมนุม ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและหลักการทางหลักสูตร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะการตัดสินใจ และการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับจัดทำหลักสูตร ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งได้สังเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำไปจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และนำไปเสนอเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร หลังจากนั้นจึงนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงจัดพิมพ์หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันทรายวิทยาคม ที่สมัครเข้าร่วมในกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" จำนวน 32 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุมของโรงเรียน หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" แล้ว จึงทำการประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศโดยใช้แบบวัดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยการเขียนบันทึกสะท้อนคิด

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น และกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น หลังจากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามตามหัวข้อที่กำหนด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และนำไปเสนอเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ แล้วจึงจัดพิมพ์แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน และจากการตอบแบบสอบถามของผู้เรียน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

2. การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ผู้วิจัยได้ประเมินผลการเรียนโดยใช้กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ดังนี้

3.1 การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” หลังจากนั้น ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียน ด้วยสถิติ T-Test Dependent Samples

3.2 การประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเขียนบันทึกสะท้อนคิดมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วเขียนสรุปเชิงบรรยายความ

4. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” โดยการนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่เป็นในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เรื่องเพศศึกษานักเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ได้ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียน ทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ซึ่งทำให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับจัดทำหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น

1.1 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

1.2 การดูแลสุขภาพทางเพศ

2. สัมพันธภาพระหว่างเพศ

2.1 การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย

2.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

2.3 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม

2.4 การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม

2.5 การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

3. การแสดงออกตามวิถีทางเพศ

3.1 บทบาททางเพศ

3.2 ความหลากหลายทางเพศ

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา พบว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มที่มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการนำหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์กับการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในบทเรียน มีหลักการคือ เป็นกระบวนการสร้างความรู้โดยผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เอง เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และสามารถจัดกิจกรรมในลักษณะกระบวนการกลุ่มได้หลากหลายวิธี เช่น บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม ฯลฯ ควรมีสื่อการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น สอดแทรกความสนุกสนาน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน และเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลของการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ พบว่า ควรจะเป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยการใช้การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น และการวัดประเมินผลทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ควรทำการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนว่ามีการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศหรือไม่ อย่างไร

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ทำให้ได้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล โดยนำหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรทุกด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00)

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" มีองค์ประกอบ คือ 1) จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร 2) องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร 3) แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ 4) บทบาทของครูผู้สอน 5) ทักษะที่จำเป็นของครูผู้สอน 6) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 7) สื่อการเรียนรู้ 8) การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน และ 9) ฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน โดยนำเอกสารประกอบหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.02)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียนหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศก่อนและหลังเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.63 คะแนน และ 55.41 คะแนน ตามลำดับ โดยที่นักเรียนทุกคนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งยังมีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ทุกคน ถึงแม้ว่านักเรียนจำนวน 14 คน จะมีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศก่อนเรียนอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคะแนน พบว่า คะแนนของทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนเช่นกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน พบว่า คะแนนประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการนำทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า

3.2.1 สิ่ง que ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีความแตกต่างจากการเรียนตามปกติ ในรายวิชาสุขศึกษา เป็นการนำความรู้มาใช้มากกว่าการเน้นด้านเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และรู้จักคิดใคร่ครวญมากขึ้นผ่านการตั้งคำถามเพื่ออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน อีกทั้ง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่ เรื่องสุขอนามัยทางเพศ สัมพันธภาพระหว่างเพศ และการแสดงออกตามวิถีทางเพศ

3.2.2 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงวัยรุ่น เห็นความสำคัญของการตัดสินใจที่จะส่งผลลัพธ์ต่อตนเอง รู้สึกว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศเป็นเรื่องปกติของมนุษย์ และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกิดขึ้นกับตนเองและเพื่อน ผู้เรียนมีความรู้สึกดีกับบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย และเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนและครู

3.2.3 การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยการคิดอย่างรอบคอบให้มากขึ้นก่อนจะตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และคำนึงถึงผลต่างๆ ที่อาจตามมาหลังจากตัดสินใจในสถานการณ์นั้นๆ มากขึ้น และจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ดูแลสุขอนามัยของตนเองให้มากขึ้น รู้จักการวางตัวกับเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม รู้จักปฏิเสธหรือต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ รู้จักดูแลและป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.38)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน การดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ครูผู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็น ในการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหา เพื่อใช้สำหรับกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเรียน ทำให้ได้ประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในการที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อ ความต้องการของสังคมอีกด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ได้แนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ทำให้ได้แนวทางในการวัด และประเมินผลการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา หลักสูตรต่อไป สอดคล้องกับรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบ่า (Taba) (Taba, 1962, p.456, อ้างอิงในบุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, หน้า 184) ซึ่งทาบ่ามีความเชื่อว่าการพัฒนา หลักสูตรควรใช้วิธีแบบรากหญ้า โดยหลักสูตรควรได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนมากกว่าพัฒนา จากองค์กรที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของ สังกัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) ซึ่งได้อธิบายวัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นที่ 1 ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนของการพัฒนา หลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและผู้เรียน จะช่วยให้สามารถ จัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งนพมาศ โพธิ์ทอง (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” ขึ้น พบว่า ในขั้นตอน การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์แห่งรังไหม” ได้ผลจาก การศึกษาข้อมูลจากทุกกลุ่มบุคคลว่า มีความต้องการให้จัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “มหัศจรรย์ แห่งรังไหม” ขึ้น เพราะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการประกอบ อาชีพได้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรครบทุกด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) สาระการเรียนรู้ 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล ซึ่งหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) และในภาพรวมองค์ประกอบของ เอกสารประกอบหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.02) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตร ที่สำคัญอย่างครบถ้วน จึงสามารถพัฒนาหลักสูตรตามองค์ประกอบต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้อง กับทาบา (Taba, 1962, p.10) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและอัตราเวลาเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับเอกนรินทร์ คำอ้น (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม วิทยาศาสตร์ เรื่อง การประดิษฐ์ของเล่นโดยใช้หลักฟิสิกส์ ตามแนวการแสวงหาทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติของเล่นที่ใช้หลักฟิสิกส์ และอธิบายหลักการทางฟิสิกส์ที่อยู่ในชิ้นงานด้วยการแสดง ทางวิทยาศาสตร์ สื่อและอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล พร้อมด้วยเอกสารประกอบหลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วพบว่า ในภาพรวมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.35)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คะแนนประเมินทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สามารถอธิบาย ได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ได้ใช้การจัดการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ซึ่งเป็นหลักการเรียนพื้นฐานของ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 13) ดังที่ผู้วิจัยจะอภิปรายต่อไป

1. ประสบการณ์ (Experience) ในขั้นตอนนี้เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนให้เกิดความน่าสนใจ ครูผู้สอนจึงพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ผ่านการถามคำถามที่เป็นสถานการณ์ใกล้ตัว หรือเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกับชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีโอกาสได้รับรู้เรื่องราวของเพื่อน ส่งผลให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนนั้นต่อไป

2. การสะท้อนและอภิปราย (Reflection and discussion) ครูผู้สอนใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เข้ามาช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งแต่ละชั่วโมงจะมีการออกแบบกลุ่มแตกต่างกันไปตามเนื้อหา และมอบหมายงานให้แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม เช่น

2.1 การจับคู่ (Pair Group) ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น

2.2 การแบ่งกลุ่มย่อย (Buzz Group) 3 – 4 คน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในเวลาสั้นๆ ข้อสรุปของกลุ่มอาจเป็นข้อมูลที่ไม่ลึกซึ้งมากนัก

2.3 การแบ่งกลุ่มเล็ก (Small Group) 5 – 6 คน ขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอภิปรายอย่างลึกซึ้งมากขึ้น จนนำไปสู่ข้อสรุปของกลุ่ม

2.4 การแบ่งกลุ่มใหญ่ (Large Group) 15 – 30 คน เป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มย่อยหรือกลุ่มเล็ก อาจมีการอภิปรายถกเถียงหรือโต้แย้ง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

จากการที่ครูผู้สอนออกแบบกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างมีส่วนร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา

นอกจากการออกแบบกลุ่มแล้ว ครูผู้สอนยังออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เช่น

1. กรณีศึกษา (Case Study) ทำให้ผู้เรียนคิด และแสดงความคิดเห็นว่าจะทำอย่างไรกับกรณีศึกษา

2. บทบาทสมมติ (Role Play) ทำให้ผู้เรียนฝึกการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์เรื่องเพศในชีวิตประจำวันตามที่ครูกำหนดให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าควรจะจัดการ หรือใช้ทักษะอย่างไร และยังเป็นการสร้างเจตคติไปสู่ผู้เรียนผ่านการสวมบทบาทตามตัวละครตามในบทบาทนั้นๆ ได้

3. การระดมสมอง (Brain Storming) ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น โดยไม่มีการวิจารณ์จากครูผู้สอน ผู้เรียนจึงแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ได้ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ แลกเปลี่ยน และเรียนรู้จากความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่ม จนสามารถสร้างข้อสรุปที่เป็นของกลุ่มร่วมกันได้

จากการที่ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ฝึกทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการต่อรอง ทักษะการปฏิบัติ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้และสนใจบทเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ความคิดรวบยอด (Concept) หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในองค์ประกอบที่ 2 แล้ว ครูผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกันโดยการใช้คำถามกระตุ้นความคิด เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มใหญ่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และร่วมกันอภิปรายต่อไปจนได้ข้อสรุปของชั้นเรียน ครูผู้สอนจะไม่ลงสรุปตามความคิดเห็นของตน แต่ครูผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนหาข้อสรุปด้วยตนเอง และหากไม่ครบถ้วน ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดต่อ หรือช่วยเพิ่มเติมให้ข้อสรุปนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งความคิดรวบยอดที่ได้นี้เป็นการนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนั้นๆ และจะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติหรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่ช่วยทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

4. การทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation / Application) ครูผู้สอนใช้กิจกรรมในชั้นเรียนนี้ในการประเมินผลการเรียนรู้ได้ โดยใช้เวลานั้นๆ ทำชั่วโมงในการจัดกิจกรรม เช่น การตอบคำถามเชิงสถานการณ์ที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น การเขียนสรุป การเขียนบันทึกสะท้อนคิด เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการนำความรู้ที่ได้รับในชั่วโมงนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

จะเห็นได้ว่า การใช้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทศพร สุวรรณปักษ์ (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนแสดงพฤติกรรมในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ดังนี้

- 1) ชั้นประสบการณ์ นักเรียนสนใจในการตอบคำถามและนำเสนอประสบการณ์ของตนเอง
- 2) ชั้นการสะท้อนความคิดและอภิปราย นักเรียนให้ความสนใจและร่วมมืออภิปรายแสดง

ความคิดเห็น 3) ชั้นเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด นักเรียนระดับความคิดจนนำไปสู่ข้อสรุป และ 4) ชั้นการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด นักเรียนให้ความสนใจในการทำใบงานและทำงานได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ บรรพต แสนสุวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งทำการพัฒนากิจกรรมการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ สกลพร พิชัยกมล (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความรู้เรื่องเพศศึกษาดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีทักษะชีวิตในด้านความภูมิใจในตัวเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการปฏิเสธ และทักษะการตัดสินใจดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ในภาพรวม ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.38) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัด การเรียนการสอนสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้อง เกิดความตระหนักถึงผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เห็นความสำคัญของการตัดสินใจเรื่องเพศ และผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับ ทศพร สุวรรณปักษ์ (2550, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ในส่วนของความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียน ชอบการจัดกิจกรรม มีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบการสื่อเป็นสื่อที่ อยู่ในชีวิตประจำวันทำให้เข้าใจได้ง่าย การประเมินผลโดยใช้แบบวัดและใบงานเหมาะสม ไม่ยาก เกินวัยของนักเรียน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" รายข้อ พบว่า ยังมีความคิดเห็น 5 ข้อ ที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งผู้วิจัย จะได้อภิปรายถึงผลในข้อดังกล่าว ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในข้อ 2.1) ข้าพเจ้าได้นำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการเรียนรู้ และ 2.2) ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน ทั้ง 2 ข้อนี้ ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการออกแบบกลุ่มเพื่อให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมในขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and discussion) บางรูปแบบมีข้อจำกัด (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546, หน้า 13) ได้แก่

1. กลุ่ม 2 คน หรือการจับคู่ (Pair Group) มีข้อจำกัด คือ ขาดความหลากหลายทางความคิดและประสบการณ์
2. กลุ่มย่อย (Buzz Group) มีข้อจำกัด คือ ขาดความลึกซึ้ง ไม่มีการอภิปรายกันอย่างลึกซึ้ง
3. กลุ่มเล็ก (Small Group) มีข้อจำกัด คือ ใช้เวลามาก
4. กลุ่มใหญ่ (Large Group) มีข้อจำกัด คือ บางคนอาจให้ความสนใจ หรือมีส่วนร่วมน้อย ใช้เวลามาก

ด้วยเหตุผลของข้อจำกัดของการออกแบบกลุ่มประเภทต่างๆ ดังกล่าว จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมสูงสุด (Maximum Participation) กับกลุ่มได้

2. ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการวัดและประเมินผล ในข้อ 3.1) ครูใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย 3.2) ข้าพเจ้าได้รับการประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และ 3.3) ข้าพเจ้ามีโอกาสรับทราบผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้ง 3 ข้อนี้ ผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยทำการประเมินผลโดยใช้แบบวัดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และการเขียนบันทึกสะท้อนคิด (Journal Writing) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง ทำการวัดและประเมินผลเพียง 2 ครั้ง คือ ก่อนเรียนและหลังเรียน และใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดการเรียนการสอนแต่ละชั่วโมง จึงทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าตนเองได้รับการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยขององค์การยูนิเซฟ (2559, หน้า 26) ซึ่งทำการสรุปผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทยในด้านวิธีประเมินผลการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาว่า รูปแบบประเมินผลการสอนเพศวิถีศึกษายังไม่ชัดเจน และยังไม่เป็นระบบที่คงที่ในทุกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะบางประการ ดังนี้

1.1 ในการปฐมนิเทศชุมนุม ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปแบบ การเรียนรู้ว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดตัดสินใจในเรื่องราว หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องเพศ และต้องมีการสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจ เชื่อใจซึ่งกัน และกัน และควรเน้นย้ำข้อตกลงเป็นระยะ โดยเฉพาะในเนื้อหาที่อาจทำให้ผู้เรียนเขินอาย หรือ เนื้อหาที่อาจนำไปสู่การล้อเลียนเพื่อนร่วมชั้นเรียน

1.2 ในการกิจกรรมกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนอาจประยุกต์ใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การเล่นเกม การร่วมมือกันแข่งขัน เทคนิคปริศนา ความคิด เป็นต้น เพื่อเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบใหม่ๆ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึก สนุกสนาน และอยากเรียนรู้มากขึ้น

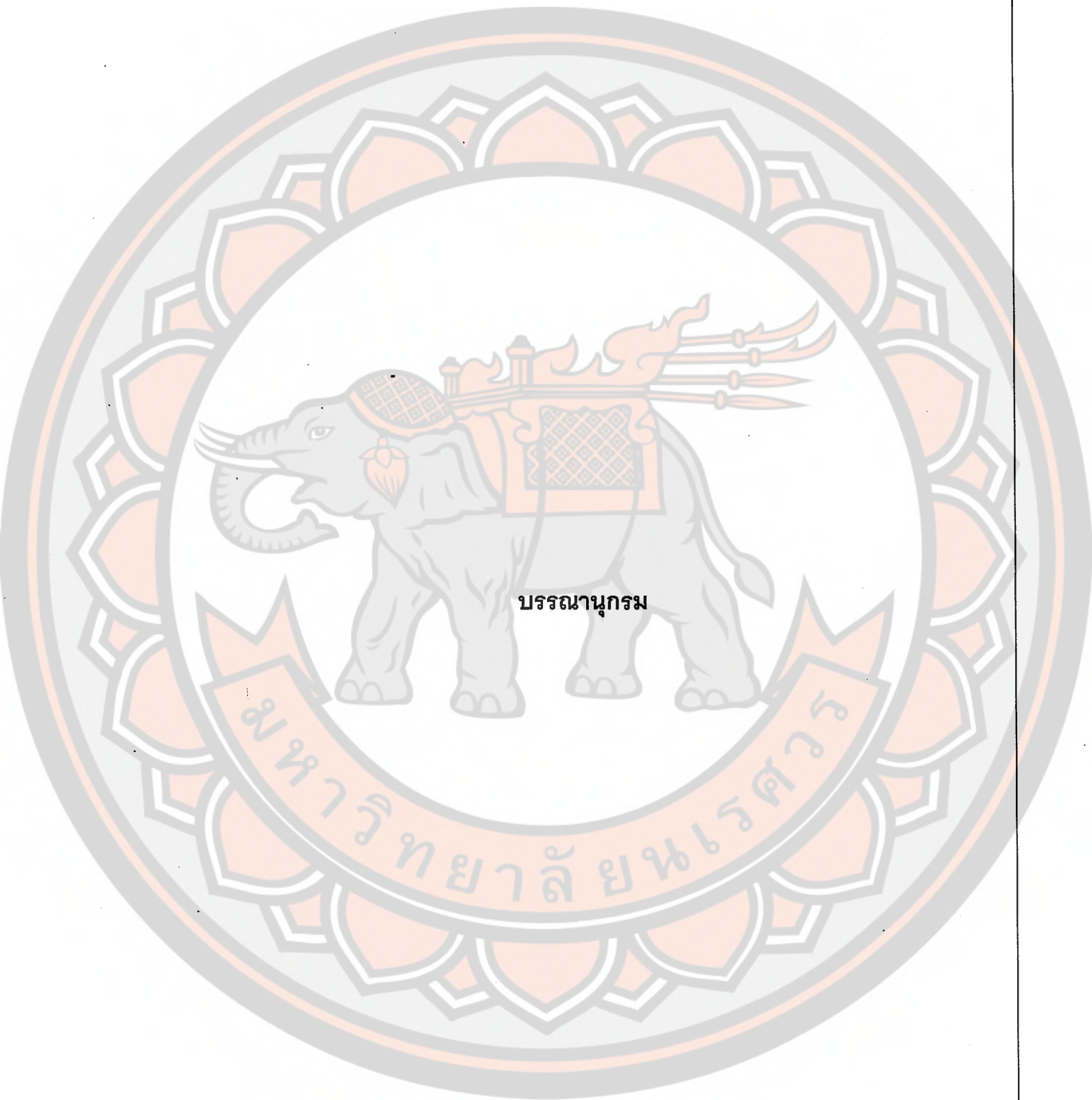
1.3 ในการวัดและประเมินผลทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ซึ่งเป็นข้อคำถาม เชิงสถานการณ์ ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยปรับเปลี่ยนให้ข้อคำถามมีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของ ผู้เรียนให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในด้านอื่นที่นอกเหนือจาก ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ เช่น ทักษะการแก้ไขปัญหาเรื่องเพศ ทักษะการต่อรอง ทักษะ การปฏิเสธ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ร่วมกับทักษะการตัดสินใจเมื่ออยู่ใน สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้

2.2 ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศกับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระเชตุвр

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2540). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเอดส์. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
 นนทบุรี: กรมอนามัยและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2546). คู่มือการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม.
 (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2560). หนุนวัยรุ่นปรับมุมมองทางเพศ.
 สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2560, จาก [http://www.thaihealth.or.th/Content/36902-
 หนุนวัยรุ่นปรับมุมมองทางเพศ.html](http://www.thaihealth.or.th/Content/36902-หนุนวัยรุ่นปรับมุมมองทางเพศ.html)
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เล่ม 1. นครปฐม: มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล. (2546). คัมภีร์ ระบบสนับสนุนการตัดสินใจและระบบผู้เชี่ยวชาญ.
 กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์คอนซัลท์.
- กิติมา สุรสนธิ. (2548). ความรู้ทางการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (2545). เพศศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุรพาสาน์.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร : แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
 วีพริ้นท์.
- ชุตินันดร อาษากิจ. (2552). ผลของโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณา
 ความเป็นจริงต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะ
 การตัดสินใจของเด็กไร้สัญชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชูมาภรณ์ ฝาชัยภูมิ. (2559). เพศวิถีศึกษา. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ทองใบ นีกุ่นจิตร. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้
 กลุ่มวิทยาศาสตร์และทักษะการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ที่เรียนด้วยการสอนแบบประเวศ และการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.
 วิทยานิพนธ์. ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.

- ทัศนพร สุวรรณปักษ์. (2550). การจัดการกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทิพย์สิริ กาญจนวาสี. (2557). ความตระหนักรู้เรื่องเพศ Sexual Knowledge Awareness ความรู้เรื่องเพศและแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์. (2558). เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชา การประเมินหลักสูตร Curriculum Evaluation หน่วยที่ 1 - 8. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- ธีระวัฒน์ ชัยยุทธยรรยง และวราภรณ์ หงส์ดีลกกุล. (2549). กิจกรรมแนะแนว ม.3. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นพมาศ โพธิ์ทอง. (2557). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "มหัศจรรย์แห่งรังไหม". การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นิกร ดุสิตสิน, ศ.นพ. และคณะ (2545). คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษา ระดับมัธยม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2545). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. อุดรดิตต์: สถาบันราชภัฏ อุดรดิตต์.
- บรรพต แส่นสุวรรณ. (2550). การพัฒนากิจกรรมการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเผือกเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญฤทธิ์ สุขรัตน์. (2557). การตั้งครรภในวัยรุ่น : นโยบาย แนวทางการดำเนินงาน และติดตามประเมินผล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกกรณ์ ประจันบาน. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

- ประจวบ แหลมหลัก และคณะ. (2556). พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตเทศบาลเมืองนครพนม. วารสารศูนย์การศึกษา แพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 28(4), 230-237.
- พรสุข นุ่ณิรันดร และคณะ. (2558). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สุขศึกษา ม.5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2545). Sex ศึกษา : ศาสตร์แห่งการเรียนรู้เรื่องเพศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2551). ทักษะการตัดสินใจ. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559, จาก <http://kachen.esy.es/>
- มยุรี ภูงามทอง. (2534). เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์
- มัลลวีร์ อุดลยวัฒน์ศิริ. (2538). จิตวิทยาการปรับตัว. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, นายแพทย์. (มปป). เข้าใจวัยโจ๋. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวครอบครัว.
- ยุดา รักไทย. (2542). เทคนิคการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ระพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์. (2553). การพัฒนาทักษะการคิด ชุดฝึกอบรมสังคมศึกษาระดับ **ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ระพีพรรณ พิริยะกุล. (2550). การจำลองระบบด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: รามคำแหง.
- รศนา อัสชะกิจ. (2535). กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: คำสมัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี. (2551). องค์การและการจัดการ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วินัส ปัทมภาสพงษ์. (2547). การวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรินยา พรหมคำ. (2549). คู่มือวัยรุ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สิปปประชา.

- ศรีเพ็ญ ดันติเวสส, ดร.ภญ. และคณะ. (2557). สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ในประเทศไทย 2556 ADOLESCENT PREGNANCY IN THAILAND 2013.
นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- ศรีเรือน แก้วสังวาล. (2545). พัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. (2540). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เทคนิค 19.
- สกลพร พิชัยกมล. (2549). ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษาและ
ทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนันทรวินิตวิทยา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- สงัด อุทรานันท์. (2528). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3. กรุงเทพฯ:
เคทีพี คอมพ์ แอนด์คอนซัลท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6. กรุงเทพฯ:
เคทีพี คอมพ์ แอนด์คอนซัลท์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). นิยามคำศัพท์หลักสูตร
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- สำลี รักสุทธี. (2546). ตารางวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. (2545). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. นครราชสีมา: วิทยาลัยครู
นครราชสีมา

- สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. (2546). เพศศึกษา = Sex Education. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุมาลี สวดยสะอาด. (2555). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). วัยรุ่นกับเพศสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2559,
จาก <http://nicfd-mobileunit.com/index.php/enคลังความรู้/11-services-module3>
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การแพธ. (2550). โครงการ “ก้าวอย่างเข้าใจ” คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้
“เพศศึกษา” สำหรับเยาวชนช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3). (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: องค์การแพธ.
- องค์การแพธ. (2550). แนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและผู้ปฏิบัติงาน
ด้านเพศศึกษาสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ: องค์การแพธ.
- องค์การแพธ. (2551). คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษา สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: องค์การแพธ.
- องค์การแพธ. (2551). คู่มือหลักสูตร “เพศศึกษารอบด้าน” (Comprehensive Sexuality
Education) สำหรับนักศึกษาสาขาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. กรุงเทพฯ:
องค์การแพธ.
- องค์การยูนิเซฟ. (2558). การวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในประเทศไทย :
รายงานสังเคราะห์ 2558. กรุงเทพฯ: องค์การยูนิเซฟประจำประเทศไทย.
- องค์การยูนิเซฟ. (2559). รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาใน
สถานศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: องค์การยูนิเซฟประจำประเทศไทย.
- อมรวิชัย นาครทรรพ และจุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2549). เมื่อความทุกข์ไล่ล่าเด็ก :
ข้อเท็จจริงจากงานวิจัยภาคสนามกับคำถามที่ท้าทายในการเสริมสร้างสุขภาวะ
ให้เด็กไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย สงวนพงศ์. (2559). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

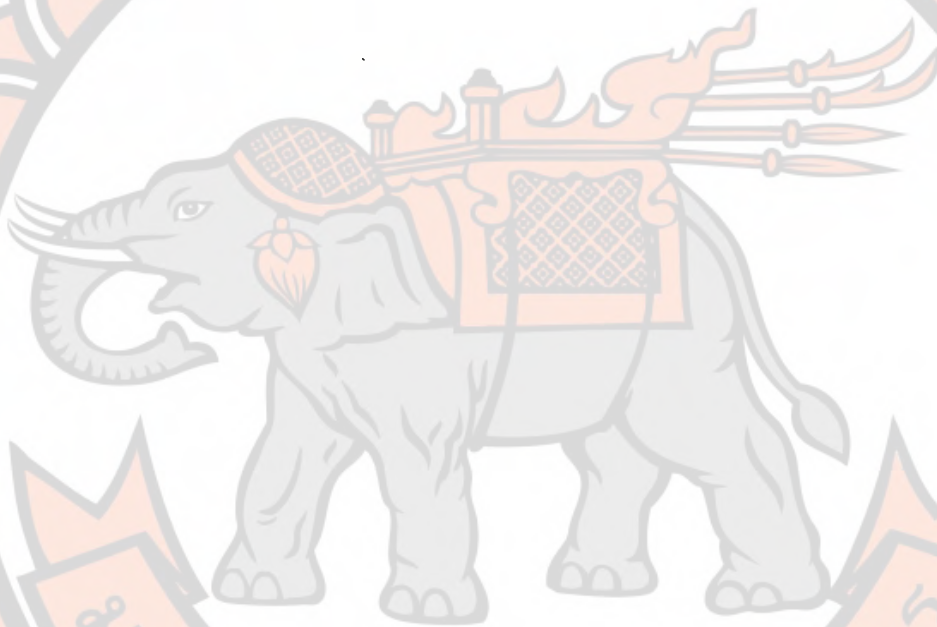

- อุษณีย์ ลลิตผลสาน. (2551). การวิจัยและพัฒนาแบบฝึกทักษะการตัดสินใจที่มีต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารเวลา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เอกนรินทร์ คำอ้น. (2556). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ เรื่อง
การประดิษฐ์ของเล่นโดยใช้หลักฟิสิกส์ ตามแนวการแสวงหาทางวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยย่นเรศวร, พิษณุโลก.
- Beauchamp, G. (1981). *A Curriculum Theory*. Illinois: P.F. Peacock.
- Cook, S. & N. Slack. (1984). *Making Management Decision*. London:
Prentice-Hall International.
- Juhasz, Anne McCreary. (16 – 18 October 1973). *A Chain of Sexual Decision-Making*.
Toronto: The National Council on Family Relations Annual Meeting.
- Kirkendall, Lester A. (1960). *Understanding Sex. Guidance Series Booklets. V.145.*
(8 -13). Illinois: Science Research Associates, Inc.
- Kohlberg, L. (1976). "Moral Stage and Moralization: The Cognitive Developmental
Approach." In T. Licona (ED.) *Moral Development and Behavior*. New York:
Holt, Rinehart and Winston.
- Miller, Darcy. (1998). *Enhancing Adolescent Competence: Strategies for Classroom
Management*. Washington: An International Thomson Publishing Company.
- McKeon, Brigid. (2006). *Effective Sex Education (The Facts)*. Washington DC:
Advocates for Youth.
- Rosen, Brittany; McNeill, Elisa Beth and Wilson, Kelly. (2014). *Would you Rather (WYR),
with a Sexual Health Twist!*. *The Health Educator*. 1(46). 29-37.
- Sara B. Oswald MPH, PhD. (2010). *Beyond Risk: Examining College Students' Sexual
Decision Making*. *American Journal of Sexuality Education*. 5(3). 217-239.
- Saylor, J.G. and Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York:
Holt Rinehart and Winston.
- Saylor, J.G., Alexander, W.M. and Lewis (1981). *Curriculum Planning for better Teaching
and Learning*. 4th ed. New York: Holt Rinehart and Winston.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace & World.

Tyler, R.W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago.

World Health Organization. (1994). *Life skills education for children and adolescences in school*. Geneva: World Health Organization.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ดร.วิเชียร อัมรงโสติสกุล

อาจารย์ภาควิชาการศึกษา
สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. นางสาวอรชร อินทกุล

ครูเชี่ยวชาญ (คศ.4) สุขศึกษา
โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

3. นางสุพัทธรา ธัญชัย

ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) สุขศึกษา
โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มบุคคลต่างๆ

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน
การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียน
การสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในข้อข่ายเนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควร
จะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็นดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของ
นักเรียนได้

1.1 พัฒนาการทางเพศ

.....
.....

1.2 สุขอนามัยทางเพศ

.....

.....

1.3 พฤติกรรมทางเพศ

.....

.....

1.4 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

.....

.....

1.5 ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล

.....

.....

1.6 สังคมและวัฒนธรรม

.....

.....

1.7 บทบาททางเพศ

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้

.....

.....

3. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. สถานที่ทำงาน.....
3. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่ายเนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็นดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้

1.1 พัฒนาการทางเพศ

.....
.....

1.2 สุขอนามัยทางเพศ

.....
.....

1.3 พฤติกรรมทางเพศ

.....
.....

1.4 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

.....
.....

1.5 ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล

.....
.....

1.6 สังคมและวัฒนธรรม

.....
.....

1.7 บทบาททางเพศ

.....
.....

2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับผู้ปกครองนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นของผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียน
การสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ถ้าโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ในฐานะของ
ผู้ปกครอง ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้บ้าง

1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น

.....
.....

1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น

.....
.....

1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ

.....
.....

1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

.....
.....

1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม

.....
.....

1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม

.....
.....

1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน

.....
.....

2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ภาคผนวก จ แสดงผลการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่างๆ

ตาราง 15 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา
จำนวน 4 คน

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
1. นางสาวลักษณ เวชพร อายุ 57 ปี สถานที่ทำงาน ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบล หนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 พัฒนาการทางเพศของ วัยรุ่นชายหญิง
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลรักษาสุขอนามัย ส่วนตัว การป้องกันโรคติดต่อ ที่เกิดจากอวัยวะสืบพันธุ์ และ การดูแลรักษา
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงพฤติกรรมทาง เพศที่ถูกต้องและปลอดภัย
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การสร้างสัมพันธภาพ ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ ทักษะปฏิเสธ ทักษะการสื่อสารสร้างสรรค์
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้สังคมวัฒนธรรม ไทย และสังคมวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติตาม วัฒนธรรมที่พึงงาม	

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	<p>1.7 บทบาททางเพศ</p> <p>2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้</p> <p>3. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ</p>	<p>1.7 ความรู้ความเข้าใจใน ความแตกต่างระหว่างเพศ แนวทางการปฏิบัติที่ เหมาะสมกับบทบาททางเพศ</p> <p>2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ เกิดจากประสบการณ์ตรง ของนักเรียนและวิทยากร และการศึกษาดูงานเพื่อให้ เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจากแหล่ง ต่างๆ</p> <p>3. การเฝ้าสังเกต การประเมินพฤติกรรม</p>
<p>2. นางพิรานั้นท์ อัมภา อายุ 52 ปี สถานที่ทำงาน ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบล หนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ</p>	<p>1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้</p> <p>1.1 พัฒนาการทางเพศ</p> <p>1.2 สุขอนามัยทางเพศ</p> <p>1.3 พฤติกรรมทางเพศ</p> <p>1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล</p>	<p>1.1 พัฒนาการตามช่วงวัย</p> <p>1.2 การดูแลตนเอง</p> <p>1.3 การเรียนรู้วิธีการป้องกัน การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์</p> <p>1.4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับบุคคลอื่น</p>

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะการตัดสินใจและ แก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ ในสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การรักษาวลสงวนตัว ความเป็นสุภาพบุรุษ
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 การวางตัวต่อเพศ ตรงข้าม บทบาททางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. จัดการเรียนการสอน เป็นกลุ่ม และมีการนำเสนอ เป็นรายกลุ่ม
	3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	3. Pretest, posttest
3. นางสุมาลี ชัยศรีสวัสดิ์ อายุ 58 ปี สถานที่ทำงาน แผนกจิตเวช โรงพยาบาล สันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	1. ท่านคิดว่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 สรีระร่างกายวัยรุ่น การเกิดอารมณ์ทางเพศ การตอบสนองทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลอวัยวะเพศ ชายหญิง การคุมกำเนิด

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การมีเพศสัมพันธ์ที่ ปลอดภัย ผลกระทบของ การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกัน การท้องไม่พร้อม การจัดการ กับสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ การทำแท้ง	
1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การวางตัวต่อเพศ ตรงข้าม การเลือกคู่	
1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะชีวิต เช่น ทักษะ การปฏิเสธ การต่อรอง การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ การเห็น คุณค่าในตนเอง	
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศที่ดั่งงามตาม วัฒนธรรมไทย	
1.7 บทบาททางเพศ	1.7 ความหลากหลาย ทางเพศ และการอยู่ร่วมกัน	
2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น บทบาทสมมติ จำลอง สถานการณ์จริง มีการ Focus Group สนทนาแลกเปลี่ยน ความเห็นผ่านประสบการณ์ ของสมาชิกในกลุ่ม ครูเป็น ผู้เติมเต็มความรู้ ใช้สื่อที่ ทันสมัย	

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
4. นายสวัสดิ์ คำฟู เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษ์ไทย (Raks Thai Foundation) จังหวัดเชียงใหม่	3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	3. การถามคำถามที่จะทำให้ เด็กต่อยอดความรู้ได้ เช่น สร้างสถานการณ์จำลอง แล้วถามเด็กว่าจะทำอย่างไร ในสถานการณ์นี้
	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ตัวเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และ จัดการกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้อย่างเหมาะสม
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 เรียนรู้วิธีการดูแล สุขอนามัยทางเพศส่วนบุคคล
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 เรียนรู้ผลกระทบของ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เรียนรู้แนวทางที่จะป้องกัน ตนเองจากสถานการณ์ที่เสี่ยง ต่อการมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 เรียนรู้วิธีการคบกับผู้อื่น ในฐานะแฟนหรือคู่รักอย่าง เหมาะสมตามวัย

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 เรียนรู้ทักษะชีวิตที่จะ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิเสธ การต่อรอง การคิด วิเคราะห์	
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้เรื่องเพศบน พื้นฐานวัฒนธรรมสังคมไทย	
1.7 บทบาททางเพศ	1.7 เรียนรู้บทบาททางเพศ รู้จักและทำความเข้าใจกับ ความหลากหลายทางเพศ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสุข	
2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ใช้การเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น นำเสนอผลงาน แสดงบทบาทสมมติ	
3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	ใช้สถานการณ์จำลอง 3. สังเกตพฤติกรรม อย่างต่อเนื่อง ประเมินผล โดยการถามคำถามที่เป็น สถานการณ์จริงหรือใกล้เคียง กับชีวิตประจำวันของนักเรียน	

ตาราง 16 แสดงผลการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
จำนวน 4 คน

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
1. นายพงษ์ธร คิดการงาน ครูระดับปฏิบัติการ และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ วัยรุ่น โดยเฉพาะพัฒนาการ ทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การวางแผนครอบครัว การตั้งครรภ์ การทำแท้ง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกทางเพศ ที่เหมาะสมกับวัย ผลกระทบ ของการมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ ในฐานะแฟน การเลิกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตและ ครอบครัว
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การปฏิเสธ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 ค่านิยมทางเพศของไทย
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 บทบาททางเพศ การรู้จัก บทบาททางเพศของตนเอง

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
2. นายนพรัตน์ ชูศรี ครูชำนาญการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา โรงเรียนสันทราย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ใช้กรณีศึกษา เพื่อยกตัวอย่างสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ ที่นักเรียนจะต้องเจอ
	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	1.1 การตัดสินใจเมื่อเกิด อารมณ์ทางเพศ 1.2 การตัดสินใจเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขอนามัย ของตนเอง และการตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการคุมกำเนิด แบบต่างๆ
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 การตัดสินใจเมื่อเกิด อารมณ์ทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การตัดสินใจเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขอนามัย ของตนเอง และการตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการคุมกำเนิด แบบต่างๆ
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การตัดสินใจใน สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อ การมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การตัดสินใจใน สัมพันธภาพระหว่างเพศ เช่น การเลือกคู่ การพัฒนา ความสัมพันธ์ การให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การตัดสินใจ การคิด ขั้นสูง (คิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์) การปฏิเสธ การแก้ปัญหา การต่อรอง ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 ทุกเนื้อหาควรสอดแทรก ความเหมาะสมตาม วัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 การตัดสินใจปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับบทบาททางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงบทบาท สมมติ สถานการณ์จำลอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. นายอุทิศ ณ วิชัย ครูชำนาญการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา โรงเรียนสันทราย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 พัฒนาการทางเพศ ตามวัย
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลตนเองเมื่อเข้าสู่ วัยรุ่น การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 Safe Sex ในสถานการณ์ ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การมีแฟน เช่น การเลือก คบคน การปฏิบัติตน การวางตัว
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การเห็นคุณค่าตนเอง มีความรับผิดชอบ คิดวิเคราะห์ห้อย่าง มีวิจารณญาณ การปฏิเสธ การตัดสินใจแก้ปัญหา
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตามตาม วัฒนธรรมไทย การแสดงออก อย่างเหมาะสม เรียนรู้ค่านิยม ทางเพศของไทยและ ต่างประเทศ
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 ความเท่าเทียมของ ชายหญิง ความหลากหลาย ทางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม กิจกรรมควรเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนกล้าพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจเป็นกลุ่มแยกเพศเพื่อ ลดความเขินอาย ควรเปิด โอกาสให้มีการซักถามด้วย

ตาราง 17 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการนักเรียน จำนวน 10 คน

ข้อมูลผู้ประกอบการนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์	
1. นายสามารถ จอมนำ อายุ 40 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง		
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 เรียนรู้เกี่ยวกับร่างกายของวัยรุ่น	
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 รู้จักวิธีการดูแลตัวเองที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย	
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกในทางที่เหมาะสมกับวัย	
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างประเทศอย่างเหมาะสมกับวัย	
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดอย่างรอบคอบ	
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 รู้จักการแสดงออกเรื่องเพศตามแบบวัฒนธรรมไทย	
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศของตนเอง	
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กนำความรู้ไปใช้ได้จริงๆ	
	2. นางสมศรี หินพรม อายุ 46 ปี อาชีพ แม่บ้าน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
		1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 พัฒนาการของวัยรุ่น เช่น มีหน้าอก มีประจำเดือน

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่าง เข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลตัวเอง เช่น การใช้ผ้าอนามัย การเลือก เสื้อผ้า ชุดชั้นใน
	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศ	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศที่เหมาะสมตามวัย
	1.4 การสร้างสัมพันธ์ภาพ กับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ อย่างมีขอบเขต
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่น รับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ อย่างเหมาะสม	1.5 การระวังตัวเอง การคิด อย่างรอบคอบ การรับผิดชอบ กับผลของการกระทำของ ตนเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคม และวัฒนธรรม	1.6 การแสดงออกทางเพศ ที่ตั้งอยู่บนวัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่ เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 บทบาททางเพศที่ปรับไป ตามยุคสมัย
	2. ท่านอยากให้มีการจัด การเรียนการสอนในกิจกรรม ชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้มีความรู้ สามารถ นำไปดูแลตัวเองให้ปลอดภัย ทางความเสี่ยงทางเพศได้
3. นางพร ลุงเหน่ อายุ 38 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราว ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโต ของวัยรุ่น	1.1 รู้และเข้าใจถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่าง เข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลร่างกาย ให้สะอาด ดูแลตัวเองได้
	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศ	1.3 การวางตัวต่อเพศตรง ข้ามในทางที่ดี ไม่นอกคู่ นอกทาง

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การวางตัวต่อเพศตรงข้ามที่ดี การลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 มีการตัดสินใจที่ดี คิดถึงผลดีผลเสียก่อนทำ
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 ปฏิบัติตัวตามที่สังคมคาดหวังในทางที่ดี
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาทตัวเอง วางตัวเหมาะสม เรียบร้อย
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองได้
4. นายทองบุญ ราชสีห์ อายุ 52 ปี อาชีพ ทำสวน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเป็นหนุ่มเป็นสาว
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 แนะนำการใช้ชีวิตวัยรุ่น การดูแลความสะอาดตนเอง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การใช้ถุงยางอนามัย/ยาคุมอย่างถูกต้อง
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพศตรงข้ามอย่างมีขอบเขต

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดตัดสินใจให้ดี ก่อนที่จะลงมือทำ และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้วัฒนธรรมไทย ไม่ควรเอาอย่างวัฒนธรรมต่างประเทศ
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 ความเป็นสุภาพบุรุษ สุภาพสตรี ปฏิบัติตามบทบาทของตน
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. ควรจัดให้มีการสอนในโรงเรียน นักเรียนควรได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา
5. นางอำไพ ออนศรี อายุ 44 ปี อาชีพ ช่างราชการ	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 พัฒนาการในวัยรุ่น รู้จักและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของตนเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัว อารมณ์ทางเพศ
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การคบเพื่อนต่างเพศในขอบเขตที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ ผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศที่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดอย่างรอบคอบ มีการตัดสินใจที่ดี รู้จักการปฏิเสธ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การแสดงออกทางเพศต่างๆ จะต้องอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมอันดีงามของไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 เข้าใจบทบาททางเพศที่มีอยู่อย่างหลากหลายในสังคม
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้นักเรียนมีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการดูแลและป้องกันตนเองจากความเสียหายทางเพศต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว
6. นางกิงกาญจน์ ชาติดี อายุ 36 ปี อาชีพ ค้าขาย	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 รู้จักการเปลี่ยนแปลงในร่างกายของตนเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่สู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลตัวเองเมื่อเข้าสู่สู่วัยรุ่น ดูแลความสะอาด เช่น สิว กลิ่นตัว
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 ความเสี่ยงต่างๆ ที่จะทำให้อายุรุ่นมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยง การปฏิเสธ การตัดสินใจและแก้ปัญหา
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาทของตัวเอง ไม่ชิงสุกก่อนห่าม รักนวลสงวนตัว
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กรู้จักดูแลตัวเอง ให้รู้จักป้องกันตนเองไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
7. นายเศกสิทธิ์ สุขทรัพย์ อายุ 43 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการจัดการตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น วิธีการดูแลตนเองอย่างถูกต้อง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมกับช่วงวัย ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อน การมีแฟน

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 รู้จักคิดให้ถ่วงถ่วง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา
8. นายนิคม สุภารักษ์ อายุ 40 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 พัฒนาการด้านต่างๆของวัยรุ่น โดยเฉพาะด้านร่างกาย และด้านอารมณ์
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นอย่างเหมาะสม ดูแลเรื่องส่วนตัวของตัวเองได้
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 รู้จักการแสดงพฤติกรรมทางเพศให้เหมาะสมกับวัยไม่ล่อแหลม
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ การวางตัวที่ดีกับผู้ใหญ่

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ รู้จักประเมินความเสี่ยงกับตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และ การเห็นคุณค่าในตนเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย ไม่เอาวัฒนธรรมต่างชาติมาเป็นแบบอย่าง
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามบทบาททางเพศของตน
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กมีทักษะที่จะป้องกันตัวเองได้
9. นางยุพิน ชติยะ อายุ 54 ปี อาชีพ แม่บ้าน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่นชายและหญิง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2v การรักษาความสะอาด การดูแลสุขอนามัยของตน
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ควรอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ และการแสดงออกที่เหมาะสม

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ รู้จักคิดก่อนตัดสินใจ คำนึงถึงผลดีผลเสียก่อนเสมอ
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตัวในวัยรุ่นควรอยู่ในกรอบความเป็นไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศของตนเอง
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนในชั้นเรียนให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้
10. นางศิลนารถ ชะอ่อนรัมย์ อายุ 47 ปี อาชีพ ค้าขาย	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 สิ่งที่วัยรุ่นต้องเผชิญเมื่อต้องเติบโตขึ้น
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการปฏิบัติตนเมื่อตนเองอยู่ในวัยรุ่นที่ถูกต้อง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 พฤติกรรมทางเพศจะต้องแสดงออกอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การมีแฟน การคบเพื่อนต่างเพศ
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 รู้จักป้องกันตนเอง ดูแลตนเอง รู้เท่าทันสถานการณ์เสี่ยงที่อยู่ใกล้ตัว

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.6 การปรับตัวต่อสังคม และวัฒนธรรม	1.6 รู้จักปรับตัวในสังคม มีความเป็นไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่ เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 ปฏิบัติตนตามบทบาท ทางเพศที่เหมาะสม
	2. ท่านอยากให้มีการจัด การเรียนการสอนในกิจกรรม ชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้มีความรู้ เห็น คุณค่าในตัวเอง หลีกเลี่ยง การมีเพศสัมพันธ์ก่อน วัยอันควร ให้เด็กรู้จัก เอาตัวรอดจากสถานการณ์ เสี่ยงทางเพศได้

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ง แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียน
การสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้น ( ) ม.1 ( ) ม.2 ( ) ม.3

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ถ้าโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ นักเรียนต้องการ
ที่จะเรียนรู้ในหัวข้อใด

- ( ) พัฒนาการทางเพศ (การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศตามวัย ระบบสืบพันธุ์)
- ( ) สุขอนามัยทางเพศ (การดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยเจริญพันธุ์ การคุมกำเนิด)
- ( ) พฤติกรรมทางเพศ เช่น การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย)
- ( ) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (การสร้างสัมพันธภาพ การเลือกคู่ การสร้างครอบครัว)
- ( ) ทักษะส่วนบุคคล (ทักษะการสื่อสาร การปฏิเสธ การตัดสินใจ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ)
- ( ) สังคมและวัฒนธรรม (ค่านิยม และการปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม)
- ( ) บทบาททางเพศ (บทบาททางเพศ ความหลากหลายทางเพศ ความเสมอภาคทางเพศ)

2. นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

- ( ) จัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอน
- ( ) เชิญวิทยากรพิเศษที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา
- ( ) ศึกษาจากหนังสือ / เอกสารที่ครูเตรียมมาให้
- ( ) ทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน
- ( ) ทำรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. นักเรียนต้องการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทใดบ้าง

- ( ) สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์)
- ( ) สื่อเทคโนโลยี (CD PowerPoint CAI อินเทอร์เน็ต)
- ( ) สื่อของจริง (บุคคล ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรม/กระบวนการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ)
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. นักเรียนต้องการให้เอกสาร ใบกิจกรรมต่างๆ และสื่อการเรียนรู้ที่ครูจัด ควรจะมีรูปแบบอย่างไร

- ( ) เสนอเนื้อหาสาระมากที่สุด เพื่อให้ได้ความรู้มากๆ
- ( ) เนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพพร้อมตัวอย่างประกอบ
- ( ) ใช้หนังสือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเลือกศึกษาเอง
- ( ) ให้นักเรียนสืบค้นเนื้อหาเอง
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในการเรียนอย่างไร

- ( ) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
- ( ) การสังเกตพฤติกรรม
- ( ) การทดสอบโดยข้อสอบ
- ( ) การตรวจสอบชิ้นงาน / ใบกิจกรรม
- ( ) การใช้แฟ้มสะสมงาน
- ( ) การนำเสนอผลงาน
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ภาคผนวก จ ผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียน

ตาราง 18 แสดงผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ของนักเรียน

ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเนื้อหา		
พัฒนาการทางเพศ	59	20.92
สุขอนามัยทางเพศ	60	21.28
พฤติกรรมทางเพศ	44	15.60
สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	38	13.48
ทักษะส่วนบุคคล	28	9.93
สังคม และวัฒนธรรม	24	8.51
บทบาททางเพศ	29	10.28
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
จัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอน	111	39.36
เชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา	88	31.21
ศึกษาจากหนังสือ / เอกสารที่ครูเตรียมมาให้	22	7.80
ทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู / นักเรียน	49	17.38
ทำรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา	12	4.26
ด้านประเภทสื่อการเรียนรู้		
สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์)	47	16.67
สื่อเทคโนโลยี (CD PowerPoint CAI อินเทอร์เน็ต)	145	51.42
สื่อของจริง (บุคคล ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรม/กระบวนการ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ)	90	31.91

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมชน "Life Plus" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น		
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเอกสารและใบกิจกรรม (คู่มือนักเรียน)		
เสนอเนื้อหาสาระมากที่สุด เพื่อให้ได้ความรู้มาก ๆ	63	22.34
เนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพพร้อมตัวอย่างประกอบ	155	54.96
ใช้หนังสือที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนเลือกศึกษาเอง	35	12.41
ให้นักเรียนสืบค้นเนื้อหาเอง	29	10.28
ด้านการวัดและประเมินผล		
การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	153	54.26
การสังเกตพฤติกรรม	46	16.31
การทดสอบโดยข้อสอบ	34	12.06
การตรวจสอบชิ้นงาน / ใบกิจกรรม	18	6.38
การใช้แฟ้มสะสมงาน	14	4.96
การนำเสนอผลงาน	17	6.03

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

1. ดร.วิเชียร ชำรงโสติสกุล อาจารย์ภาควิชาการศึกษา
สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. นางสาวอรชร อินทกุล ครูเชี่ยวชาญ (คศ.4) สุขศึกษา
โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
3. นางสุพัตรา ธัญชัย ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) สุขศึกษา
โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของกลุ่มบุคคลต่างๆ

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน
การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียน
การสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในข้อข่ายเนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควร
จะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็นดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของ
นักเรียนได้

1.1 พัฒนาการทางเพศ

.....
.....

1.2 สุขอนามัยทางเพศ

.....

.....

1.3 พฤติกรรมทางเพศ

.....

.....

1.4 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

.....

.....

1.5 ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล

.....

.....

1.6 สังคมและวัฒนธรรม

.....

.....

1.7 บทบาททางเพศ

.....

.....

2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้

.....

.....

3. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. สถานที่ทำงาน.....
3. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในข้อข่ายเนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็นดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้

1.1 พัฒนาการทางเพศ

.....

.....

1.2 สุขอนามัยทางเพศ

.....

.....

1.3 พฤติกรรมทางเพศ

.....
.....

1.4 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

.....
.....

1.5 ทักษะที่จำเป็นส่วนบุคคล

.....
.....

1.6 สังคมและวัฒนธรรม

.....
.....

1.7 บทบาททางเพศ

.....
.....

2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับผู้ปกครองนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่จำเป็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ.....ปี
3. อาชีพ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ถ้าโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ในฐานะของผู้ปกครอง ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้บ้าง

1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น

.....

.....

1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น

.....

.....

1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ

.....
.....

1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

.....
.....

1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม

.....
.....

1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม

.....
.....

1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน

.....
.....

2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ภาคผนวก จ แสดงผลการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่างๆ

ตาราง 15 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา
จำนวน 4 คน

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
1. นางสาวลักษณ เวชพร อายุ 57 ปี สถานที่ทำงาน ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบล หนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 พัฒนาการทางเพศของ วัยรุ่นชายหญิง
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลรักษาสุขอนามัย ส่วนตัว การป้องกันโรคติดต่อ ที่เกิดจากอวัยวะสืบพันธุ์ และ การดูแลรักษา
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงพฤติกรรมทาง เพศที่ถูกต้องและปลอดภัย
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การสร้างสัมพันธภาพ ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ ทักษะปฏิเสธ ทักษะการสื่อสารสร้างสรรค์
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้สังคมวัฒนธรรม ไทย และสังคมวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติตาม วัฒนธรรมที่พึงงาม	

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	<p>1.7 บทบาททางเพศ</p> <p>2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศได้</p> <p>3. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ</p>	<p>1.7 ความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเพศ แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศ</p> <p>2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของนักเรียนและวิทยากร และการศึกษาดูงานเพื่อให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจากแหล่งต่างๆ</p> <p>3. การเฝ้าสังเกต การประเมินพฤติกรรม</p>
<p>2. นางพิรณันท์ อัมภา อายุ 52 ปี สถานที่ทำงาน ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ</p>	<p>1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่ายเนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็นดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของนักเรียนได้</p>	<p>1.1 พัฒนาการทางเพศ</p> <p>1.2 สุขอนามัยทางเพศ</p> <p>1.3 พฤติกรรมทางเพศ</p> <p>1.4 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล</p> <p>1.1 พัฒนาการตามช่วงวัย</p> <p>1.2 การดูแลตนเอง</p> <p>1.3 การเรียนรู้วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์</p> <p>1.4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น</p>

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะการตัดสินใจและ แก้ปัญหา ทักษะการปฏิเสธ ในสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การรักษาวลสงวนตัว ความเป็นสุภาพบุรุษ
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 การวางตัวต่อเพศ ตรงข้าม บทบาททางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. จัดการเรียนการสอน เป็นกลุ่ม และมีการนำเสนอ เป็นรายกลุ่ม
	3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	3. Pretest, posttest
3. นางสุมาลี ชัยศรีสวัสดิ์ อายุ 58 ปี สถานที่ทำงาน แผนกจิตเวช โรงพยาบาล สันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	1. ท่านคิดว่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 สรีระร่างกายวัยรุ่น การเกิดอารมณ์ทางเพศ การตอบสนองทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลอวัยวะเพศ ชายหญิง การคุมกำเนิด

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การมีเพศสัมพันธ์ที่ ปลอดภัย ผลกระทบของ การมีเพศสัมพันธ์ การป้องกัน การท้องไม่พร้อม การจัดการ กับสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ การทำแท้ง	
1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การวางตัวต่อเพศ ตรงข้าม การเลือกคู่	
1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 ทักษะชีวิต เช่น ทักษะ การปฏิเสธ การต่อรอง การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ การเห็น คุณค่าในตนเอง	
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศที่ดั่งงามตาม วัฒนธรรมไทย	
1.7 บทบาททางเพศ	1.7 ความหลากหลาย ทางเพศ และการอยู่ร่วมกัน	
2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น บทบาทสมมติ จำลอง สถานการณ์จริง มีการ Focus Group สนทนาแลกเปลี่ยน ความเห็นผ่านประสบการณ์ ของสมาชิกในกลุ่ม ครูเป็น ผู้เติมเต็มความรู้ ใช้สื่อที่ ทันสมัย	

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
4. นายสวัสดิ์ คำฟู เจ้าหน้าที่มูลนิธิรักษ์ไทย (Raks Thai Foundation) จังหวัดเชียงใหม่	3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	3. การถามคำถามที่จะทำให้ เด็กต่อยอดความรู้ได้ เช่น สร้างสถานการณ์จำลอง แล้วถามเด็กว่าจะทำอย่างไร ในสถานการณ์นี้
	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ตัวเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และ จัดการกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้อย่างเหมาะสม
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 เรียนรู้วิธีการดูแล สุขอนามัยทางเพศส่วนบุคคล
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 เรียนรู้ผลกระทบของ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เรียนรู้แนวทางที่จะป้องกัน ตนเองจากสถานการณ์ที่เสี่ยง ต่อการมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 เรียนรู้วิธีการคบกับผู้อื่น ในฐานะแฟนหรือคู่รักอย่าง เหมาะสมตามวัย

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ด้านการให้ความรู้ เรื่องเพศศึกษา	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 เรียนรู้ทักษะชีวิตที่จะ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การปฏิเสธ การต่อรอง การคิด วิเคราะห์	
1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้เรื่องเพศบน พื้นฐานวัฒนธรรมสังคมไทย	
1.7 บทบาททางเพศ	1.7 เรียนรู้บทบาททางเพศ รู้จักและทำความเข้าใจกับ ความหลากหลายทางเพศ และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสุข	
2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ใช้การเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น นำเสนอผลงาน แสดงบทบาทสมมติ	
3. หลังจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว จะทราบได้อย่างไรว่า นักเรียนเกิดการพัฒนา ทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ	ใช้สถานการณ์จำลอง 3. สังเกตพฤติกรรม อย่างต่อเนื่อง ประเมินผล โดยการถามคำถามที่เป็น สถานการณ์จริงหรือใกล้เคียง กับชีวิตประจำวันของนักเรียน	

ตาราง 16 แสดงผลการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
จำนวน 4 คน

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
1. นายพงษ์ธร คิดการงาน ครูระดับปฏิบัติการ และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ วัยรุ่น โดยเฉพาะพัฒนาการ ทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การวางแผนครอบครัว การตั้งครรภ์ การทำแท้ง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกทางเพศ ที่เหมาะสมกับวัย ผลกระทบ ของการมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ ในฐานะแฟน การเลิกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตและ ครอบครัว
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การปฏิเสธ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 ค่านิยมทางเพศของไทย
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 บทบาททางเพศ การรู้จัก บทบาททางเพศของตนเอง

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
2. นายนพรัตน์ ชูศรี ครูชำนาญการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา โรงเรียนสันทราย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ใช้กรณีศึกษา เพื่อยกตัวอย่างสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ ที่นักเรียนจะต้องเจอ
	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	1.1 การตัดสินใจเมื่อเกิด อารมณ์ทางเพศ 1.2 การตัดสินใจเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขอนามัย ของตนเอง และการตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการคุมกำเนิด แบบต่างๆ
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 การตัดสินใจเมื่อเกิด อารมณ์ทางเพศ
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การตัดสินใจเลือกใช้ ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขอนามัย ของตนเอง และการตัดสินใจ เลือกใช้วิธีการคุมกำเนิด แบบต่างๆ
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 การตัดสินใจใน สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อ การมีเพศสัมพันธ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การตัดสินใจใน สัมพันธภาพระหว่างเพศ เช่น การเลือกคู่ การพัฒนา ความสัมพันธ์ การให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การตัดสินใจ การคิด ขั้นสูง (คิดวิเคราะห์ คิด สังเคราะห์) การปฏิเสธ การแก้ปัญหา การต่อรอง ความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำ
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 ทุกเนื้อหาควรสอดแทรก ความเหมาะสมตาม วัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 การตัดสินใจปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับบทบาททางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงบทบาท สมมติ สถานการณ์จำลอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. นายอุทิศ ณ วิชัย ครูชำนาญการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา โรงเรียนสันทราย วิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่	1. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในขอบข่าย เนื้อหาต่อไปนี้ นักเรียนควรจะต้องเรียนรู้เรื่องอะไรในประเด็น ดังกล่าวบ้างที่จะสามารถพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ของนักเรียนได้	
	1.1 พัฒนาการทางเพศ	1.1 พัฒนาการทางเพศ ตามวัย
	1.2 สุขอนามัยทางเพศ	1.2 การดูแลตนเองเมื่อเข้าสู่ วัยรุ่น การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
	1.3 พฤติกรรมทางเพศ	1.3 Safe Sex ในสถานการณ์ ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูลครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 สัมพันธภาพระหว่าง บุคคล	1.4 การมีแฟน เช่น การเลือก คบคน การปฏิบัติตน การวางตัว
	1.5 ทักษะที่จำเป็น ส่วนบุคคล	1.5 การเห็นคุณค่าตนเอง มีความรับผิดชอบ คิดวิเคราะห์ห้อย่าง มีวิจารณญาณ การปฏิเสธ การตัดสินใจแก้ปัญหา
	1.6 สังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตามตาม วัฒนธรรมไทย การแสดงออก อย่างเหมาะสม เรียนรู้ค่านิยม ทางเพศของไทยและ ต่างประเทศ
	1.7 บทบาททางเพศ	1.7 ความเท่าเทียมของ ชายหญิง ความหลากหลาย ทางเพศ
	2. ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศได้	2. นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม กิจกรรมควรเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนกล้าพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจเป็นกลุ่มแยกเพศเพื่อ ลดความเขินอาย ควรเปิด โอกาสให้มีการซักถามด้วย

ตาราง 17 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการนักเรียน จำนวน 10 คน

ข้อมูลผู้ประกอบการนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์	
1. นายสามารถ จอมนำ อายุ 40 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราว ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง		
	1.1 การเจริญเติบโตของ วัยรุ่น	1.1 เรียนรู้เกี่ยวกับร่างกาย ของวัยรุ่น	
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่าง เข้าสู่วัยรุ่น	1.2 รู้จักวิธีการดูแลตัวเองที่ เปลี่ยนแปลงไปตามวัย	
	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศ	1.3 การแสดงออกในทางที่ เหมาะสมกับวัย	
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพ กับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ อย่างเหมาะสมกับวัย	
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่น รับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดอย่างรอบคอบ	
	1.6 การปรับตัวต่อสังคม และวัฒนธรรม	1.6 รู้จักการแสดงออกเรื่อง เพศตามแบบวัฒนธรรมไทย	
	1.7 บทบาททางเพศที่ เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศขอ ตนเอง	
	2. ท่านอยากให้มีการจัด การเรียนการสอนในกิจกรรม ชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กนำความรู้ ไปใช้ได้จริงๆ	
	2. นางสมศรี หินพรม อายุ 46 ปี อาชีพ แม่บ้าน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราว ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
		1.1 การเจริญเติบโตของ วัยรุ่น	1.1 พัฒนาการของวัยรุ่น เช่น มีหน้าอก มีประจำเดือน

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่าง เข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลตัวเอง เช่น การใช้ผ้าอนามัย การเลือก เสื้อผ้า ชุดชั้นใน
	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศ	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศที่เหมาะสมตามวัย
	1.4 การสร้างสัมพันธ์ภาพ กับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ อย่างมีขอบเขต
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่น รับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ อย่างเหมาะสม	1.5 การระวังตัวเอง การคิด อย่างรอบคอบ การรับผิดชอบ กับผลของการกระทำของ ตนเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคม และวัฒนธรรม	1.6 การแสดงออกทางเพศ ที่ตั้งอยู่บนวัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่ เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 บทบาททางเพศที่ปรับไป ตามยุคสมัย
	2. ท่านอยากให้มีการจัด การเรียนการสอนในกิจกรรม ชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้มีความรู้ สามารถ นำไปดูแลตัวเองให้ปลอดภัย ทางความเสี่ยงทางเพศได้
3. นางพร ลุงเหน่ อายุ 38 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราว ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโต ของวัยรุ่น	1.1 รู้และเข้าใจถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่ออย่าง เข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลร่างกาย ให้สะอาด ดูแลตัวเองได้
	1.3 การแสดงพฤติกรรม ทางเพศ	1.3 การวางตัวต่อเพศตรง ข้ามในทางที่ดี ไม่นอกคู่ นอกทาง

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การวางตัวต่อเพศตรงข้ามที่ดี การลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 มีการตัดสินใจที่ดี คิดถึงผลดีผลเสียก่อนทำ
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 ปฏิบัติตัวตามที่สังคมคาดหวังในทางที่ดี
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาทตัวเอง วางตัวเหมาะสม เรียบร้อย
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองได้
4. นายทองบุญ ราชสีห์ อายุ 52 ปี อาชีพ ทำสวน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเป็นหนุ่มเป็นสาว
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 แนะนำการใช้ชีวิตวัยรุ่น การดูแลความสะอาดตนเอง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การใช้ถุงยางอนามัย/ยาคุมอย่างถูกต้อง
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพศตรงข้ามอย่างมีขอบเขต

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดตัดสินใจให้ดีก่อนที่จะลงมือทำ และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 เรียนรู้วัฒนธรรมไทยไม่ควรเอาอย่างวัฒนธรรมต่างประเทศ
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 ความเป็นสุภาพบุรุษสุภาพสตรี ปฏิบัติตามบทบาทของตน
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. ควรจัดให้มีการสอนในโรงเรียน นักเรียนควรได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษา
5. นางอำไพ ออนศรี อายุ 44 ปี อาชีพ ช่างราชการ	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 พัฒนาการในวัยรุ่น รู้จักและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ของตนเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัว อารมณ์ทางเพศ
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การคบเพื่อนต่างเพศในขอบเขตที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ ผลของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศที่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การคิดอย่างรอบคอบ มีการตัดสินใจที่ดี รู้จักการปฏิเสธ และการเห็นคุณค่าในตัวเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การแสดงออกทางเพศต่างๆ จะต้องอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมอันดีงามของไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 เข้าใจบทบาททางเพศที่มีอยู่อย่างหลากหลายในสังคม
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้นักเรียนมีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการดูแลและป้องกันตนเองจากความเสียหายทางเพศต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว
6. นางกิงกาญจน์ ชาติดี อายุ 36 ปี อาชีพ ค้าขาย	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 รู้จักการเปลี่ยนแปลงในร่างกายของตนเอง
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่สู่วัยรุ่น	1.2 การดูแลตัวเองเมื่อเข้าสู่สู่วัยรุ่น ดูแลความสะอาด เช่น สิว กลิ่นตัว
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 ความเสี่ยงต่างๆ ที่จะทำให้อายุรุ่นมีเพศสัมพันธ์ และการป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยง การปฏิเสธ การตัดสินใจและแก้ปัญหา
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปรับตัวตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาทของตัวเอง ไม่ชิงสุกก่อนห่าม รักนวลสงวนตัว
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กรู้จักดูแลตัวเอง ให้รู้จักป้องกันตนเองไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
7. นายเศกสิทธิ์ สุขทรัพย์ อายุ 43 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการจัดการตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น วิธีการดูแลตนเองอย่างถูกต้อง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมกับช่วงวัย ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อน การมีแฟน

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อความถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 รู้จักคิดให้ถ่วงถึ
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา
8. นายนิคม สุภารักษ์ อายุ 40 ปี อาชีพ รับจ้าง	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 พัฒนาการด้านต่างๆของวัยรุ่น โดยเฉพาะด้านร่างกาย และด้านอารมณ์
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 การปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นอย่างเหมาะสม ดูแลเรื่องส่วนตัวของตัวเองได้
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 รู้จักการแสดงพฤติกรรมทางเพศให้เหมาะสมกับวัยไม่ล่อแหลม
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ การวางตัวที่ดีกับผู้ใหญ่

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ รู้จักประเมินความเสี่ยงกับตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และ การเห็นคุณค่าในตนเอง
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย ไม่เอาวัฒนธรรมต่างชาติมาเป็นแบบอย่าง
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามบทบาททางเพศของตน
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้เด็กมีทักษะที่จะป้องกันตัวเองได้
9. นางยุพิน ชติยะ อายุ 54 ปี อาชีพ แม่บ้าน	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่นชายและหญิง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2v การรักษาความสะอาด การดูแลสุขอนามัยของตน
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ควรอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การคบเพื่อนต่างเพศ และการแสดงออกที่เหมาะสม

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีคือ รู้จักคิดก่อนตัดสินใจ คำนึงถึงผลดีผลเสียก่อนเสมอ
	1.6 การปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม	1.6 การปฏิบัติตัวในวัยรุ่นควรอยู่ในกรอบความเป็นไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 รู้จักบทบาททางเพศของตนเอง
	2. ท่านอยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมชุมนุมนี้อย่างไรบ้าง	2. สอนในชั้นเรียนให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้
10. นางศิลนารถ ชะอ้อนรัมย์ อายุ 47 ปี อาชีพ ค้าขาย	1. ท่านอยากให้นักเรียนในความดูแลของท่านเรียนรู้เรื่องราวในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรบ้าง	
	1.1 การเจริญเติบโตของวัยรุ่น	1.1 สิ่งที่วัยรุ่นต้องเผชิญเมื่อต้องเติบโตขึ้น
	1.2 การปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	1.2 วิธีการปฏิบัติตนเมื่อตนเองอยู่ในวัยรุ่นที่ถูกต้อง
	1.3 การแสดงพฤติกรรมทางเพศ	1.3 พฤติกรรมทางเพศจะต้องแสดงออกอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย
	1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	1.4 การมีแฟน การคบเพื่อนต่างเพศ
	1.5 ทักษะที่จะทำให้วัยรุ่นรับมือกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้อย่างเหมาะสม	1.5 รู้จักป้องกันตนเอง ดูแลตนเอง รู้เท่าทันสถานการณ์เสี่ยงที่อยู่ใกล้ตัว

ข้อมูลผู้ปกครองนักเรียน	ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์
	1.6 การปรับตัวต่อสังคม และวัฒนธรรม	1.6 รู้จักปรับตัวในสังคม มีความเป็นไทย
	1.7 บทบาททางเพศที่ เหมาะสมในสังคมปัจจุบัน	1.7 ปฏิบัติตนตามบทบาท ทางเพศที่เหมาะสม
	2. ท่านอยากให้มีการจัด การเรียนการสอนในกิจกรรม ชุมนุมนี้ได้อย่างไรบ้าง	2. สอนให้มีความรู้ เห็น คุณค่าในตัวเอง หลีกเลี่ยง การมีเพศสัมพันธ์ก่อน วัยอันควร ให้เด็กรู้จัก เอาตัวรอดจากสถานการณ์ เสี่ยงทางเพศได้

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ง แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
“Life Plus+” เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลที่จำเป็นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ซึ่งเป็นการจัดการเรียน
การสอนในเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน
โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้น ( ) ม.1 ( ) ม.2 ( ) ม.3

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

1. ถ้าโรงเรียนสันทรายวิทยาคม จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ นักเรียนต้องการ
ที่จะเรียนรู้ในหัวข้อใด

- ( ) พัฒนาการทางเพศ (การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศตามวัย ระบบสืบพันธุ์)
- ( ) สุขอนามัยทางเพศ (การดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยเจริญพันธุ์ การคุมกำเนิด)
- ( ) พฤติกรรมทางเพศ เช่น การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมกับวัย)
- ( ) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (การสร้างสัมพันธภาพ การเลือกคู่ การสร้างครอบครัว)
- ( ) ทักษะส่วนบุคคล (ทักษะการสื่อสาร การปฏิเสธ การตัดสินใจ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ)
- ( ) สังคมและวัฒนธรรม (ค่านิยม และการปรับตัวต่อสังคมและวัฒนธรรม)
- ( ) บทบาททางเพศ (บทบาททางเพศ ความหลากหลายทางเพศ ความเสมอภาคทางเพศ)

2. นักเรียนต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

- ( ) จัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอน
- ( ) เชิญวิทยากรพิเศษที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา
- ( ) ศึกษาจากหนังสือ / เอกสารที่ครูเตรียมมาให้
- ( ) ทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน
- ( ) ทำรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. นักเรียนต้องการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทใดบ้าง

- ( ) สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์)
- ( ) สื่อเทคโนโลยี (CD PowerPoint CAI อินเทอร์เน็ต)
- ( ) สื่อของจริง (บุคคล ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรม/กระบวนการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ)
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. นักเรียนต้องการให้เอกสาร ใบกิจกรรมต่างๆ และสื่อการเรียนรู้ที่ครูจัด ควรจะมีรูปแบบอย่างไร

- ( ) เสนอเนื้อหาสาระมากที่สุด เพื่อให้ได้ความรู้มากๆ
- ( ) เนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพพร้อมตัวอย่างประกอบ
- ( ) ใช้หนังสือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเลือกศึกษาเอง
- ( ) ให้นักเรียนสืบค้นเนื้อหาเอง
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. นักเรียนต้องการให้มีการวัดและประเมินผลในการเรียนอย่างไร

- ( ) การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
- ( ) การสังเกตพฤติกรรม
- ( ) การทดสอบโดยข้อสอบ
- ( ) การตรวจสอบชิ้นงาน / ใบกิจกรรม
- ( ) การใช้แฟ้มสะสมงาน
- ( ) การนำเสนอผลงาน
- ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ภาคผนวก จ ผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของนักเรียน

ตาราง 18 แสดงผลการตอบแบบสอบถามข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ของนักเรียน

ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเนื้อหา		
พัฒนาการทางเพศ	59	20.92
สุขอนามัยทางเพศ	60	21.28
พฤติกรรมทางเพศ	44	15.60
สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	38	13.48
ทักษะส่วนบุคคล	28	9.93
สังคม และวัฒนธรรม	24	8.51
บทบาททางเพศ	29	10.28
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
จัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอน	111	39.36
เชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษา	88	31.21
ศึกษาจากหนังสือ / เอกสารที่ครูเตรียมมาให้	22	7.80
ทำงานเป็นกลุ่ม นำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู / นักเรียน	49	17.38
ทำรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา	12	4.26
ด้านประเภทสื่อการเรียนรู้		
สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสาร ใบกิจกรรม หนังสือ หนังสือพิมพ์)	47	16.67
สื่อเทคโนโลยี (CD PowerPoint CAI อินเทอร์เน็ต)	145	51.42
สื่อของจริง (บุคคล ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรม/กระบวนการ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ)	90	31.91

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมชุมชน "Life Plus" เพื่อพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น		
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเอกสารและใบกิจกรรม (คู่มือนักเรียน)		
เสนอเนื้อหาสาระมากที่สุด เพื่อให้ได้ความรู้มาก ๆ	63	22.34
เนื้อหาพอเหมาะสม มีรูปภาพพร้อมตัวอย่างประกอบ	155	54.96
ใช้หนังสือที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนเลือกศึกษาเอง	35	12.41
ให้นักเรียนสืบค้นเนื้อหาเอง	29	10.28
ด้านการวัดและประเมินผล		
การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	153	54.26
การสังเกตพฤติกรรม	46	16.31
การทดสอบโดยข้อสอบ	34	12.06
การตรวจสอบชิ้นงาน / ใบกิจกรรม	18	6.38
การใช้แฟ้มสะสมงาน	14	4.96
การนำเสนอผลงาน	17	6.03

ภาคผนวก ฉ คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” (สำหรับครูผู้สอน)

คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”
(สำหรับครูผู้สอน)

โดย กฤษณวัฒน์ เตชะสิริสุขสกุล

โรงเรียนสันทรายวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

คำนำ

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” เป็นการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษาในทุกมิติ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง มีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ และเกิดการพัฒนาทักษะชีวิต โดยเฉพาะทักษะในการตัดสินใจเรื่องเพศ หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับเพศและวัยของผู้เรียน มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด และทักษะ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ที่ถูกต้อง เจตคติที่ดี และพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ โดยครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอนตามที่กำหนด ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนได้ศึกษาและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูที่สนใจใช้หลักสูตรนี้ในโอกาสต่อไปด้วย

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดียิ่ง

กฤษณ์วรงค์ เตชะสิริสุขสกุล

คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

เพศศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศ (Sexuality) ที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขอนามัย ทักษะคิด ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะคิด อารมณ์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคคล ที่จะช่วยให้สามารถเลือกดำเนินชีวิตทางเพศอย่างมีความสุขและปลอดภัย สามารถพัฒนาและดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความรับผิดชอบและสมดุล

คู่มือการใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการสอนเรื่องเพศศึกษา และพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศให้กับนักเรียน เนื่องจากปัจจุบันวัยรุ่นมีปัญหาพฤติกรรมในเรื่องเพศ เช่น การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม การตั้งครภภที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง และการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคเอดส์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักประเมินว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง และรู้จักคำนึงถึงผลดีผลเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง เพราะการตัดสินใจใดๆ ก็ตาม จะส่งผลต่อชีวิตในอนาคตของผู้เรียนเสมอ ซึ่งการตัดสินใจที่ดีจะช่วยในการป้องกัน แก้ปัญหา และลดความขัดแย้งเรื่องเพศและครอบครัวได้ อันจะส่งผลช่วยลดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสมในเรื่องเพศ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร

คู่มือการใช้หลักสูตร “Life Plus+” ฉบับนี้ ได้บูรณาการเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และพัฒนาทักษะการตัดสินใจเข้าด้วยกัน โดยคัดเลือกประเด็นที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ใช้คู่มือ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ประกอบของคู่มือการใช้หลักสูตร

คู่มือการใช้หลักสูตร "Life Plus+" ประกอบด้วย

1. คำแนะนำสำหรับครู

- 1.1 แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.2 บทบาทของผู้สอน
- 1.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 สื่อการเรียนรู้
- 1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับครูผู้สอน
- 1.6 การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.7 ฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับ

เยาวชน

2. โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ครูผู้สอนที่ใช้หลักสูตรควรดำเนินการดังนี้

1. ก่อนสอน ครูต้องศึกษาเอกสารหลักสูตร และคู่มือการใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สามารถนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน เช่น วางแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
2. ขณะทำการสอน ควรดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน หากเกิดปัญหา ครูควรจับบันทึกไว้ เพื่อนำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. หลังการสอน ครูควรทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพเพียงใด

บทบาทของครูผู้สอน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรมีบทบาทโดยทั่วไป ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
  2. กำหนดจุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด
  3. ออกแบบการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
  5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
  6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
  7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง
- นอกจากนั้น ครูผู้สอนยังมีความสำคัญยิ่งต่อการสอนเรื่องเพศศึกษา ดังนั้น ครูผู้สอนควรใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม ควรมีบทบาทเฉพาะ และคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้
1. มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา คือ เชื่อว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต ไม่ใช่เรื่องสกปรกหรือเป็นเรื่องที่ควรปกปิด และการสอนเพศศึกษาแก่เด็กเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาศักยภาพเด็ก
  2. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่จำเป็น เช่น เนื้อหาต่างๆ ด้านพัฒนาการทางเพศ
  3. มีความชัดเจนเรื่องความเชื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมไทย และไม่นำความเชื่อหรือค่านิยมของตนเองไปตัดสินผู้เรียน
  4. ใช้ทักษะการสอนที่เหมาะสม เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย ใช้ภาษาที่เหมาะสม
  5. มีบุคลิกเป็นกันเอง ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง

6. สอนด้วยท่าที่ปกติธรรมดา ไม่แสดงท่าที่ต่อไปนี้

- เรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายแรง บาป
- เรื่องเพศเป็นเรื่องลามก
- เรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีลึกลับคมใน
- เรื่องเพศเป็นเรื่องเล่นตลกขบขัน
- ท่าที่หัวเสีย ดูหมิ่น เยาะเย้ย เหมินอาย

ทักษะที่จำเป็นของผู้สอน

1. การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) และการสร้างความหมายของสิ่งที่รับรู้ร่วมกัน (Shared Meaning)

“การฟัง” ไม่ได้หมายถึง การได้ยิน หรือรับฟังสิ่งที่ถูกพูดถึงเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง การแสดงออกถึงการให้ความสำคัญต่อความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ และข้อมูลที่ได้ยิน และตระหนักถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตัวเองจากการได้ยิน ได้ฟังเหล่านั้น

ประเด็นสำคัญของการฟังอย่างตั้งใจ คือ การไม่ตั้งสมมติฐานไว้ล่วงหน้าว่าผู้เรียนต้องคิดอย่างนั้น หรือพูดอย่างนี้ ควรฟังโดยไม่ด่วนตัดสินว่าผู้พูดคงจะเป็นคนอย่างนั้น หรือน่าจะคิดอย่างนี้ แต่ฟังโดยการติดตามความคิดของผู้พูด และจินตนาการตามมุมมองของผู้พูด ขณะเดียวกันพยายามเข้าใจบริบท และภูมิหลัง หรือสถานการณ์ที่ผู้พูดเผชิญอยู่ เพื่อเข้าใจมุมมองที่ผู้พูดสะท้อนออกมา

ครูอาจใช้เทคนิค การทวนความ หรือย่อความ (Paraphrasing) เพื่อสะท้อนสิ่งสำคัญที่ถูกพูดถึงออกมา เพื่อให้สมาชิกในชั้นสามารถติดตามความคิด หรือมองเห็นเรื่องสำคัญๆ ที่ถูกสะท้อนออกมาระหว่างการอภิปราย เช่น

“อิม... น่าสนใจมากทีเดียวที่....บอกว่า รู้สึกรับไม่ได้กับสิ่งที่วัยรุ่นทำ.... แล้วคนอื่นคิดอย่างไร”

2. การสังเกต

รับรู้ถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นของการเรียนรู้ สังเกตการมีส่วนร่วม หรือไม่มีส่วนร่วมของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มย่อย

3. การถาม

การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง หลายคนอาจคิดว่าเป็นเรื่องไม่ยากในการที่จะถามคำถาม แต่แท้จริงแล้วการถามเพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นทักษะที่ลึกซึ้ง ครูต้องสามารถติดตามความคิดของผู้เรียนจากสิ่งที่แสดงออกมา และมีความเข้าใจจุดประสงค์ของแผนการเรียนอย่างแน่ชัด จึงจะสามารถสร้างคำถามที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องจนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการถกเถียงและแลกเปลี่ยนมุมมองที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงการถามคำถามไปเรื่อยอย่างไม่มีจุดหมาย ถามไปแล้ว เมื่อมีคำตอบ หรือมีข้อมูลที่ถูกนำเสนอออกมา ก็ไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงสร้างคำถามที่ต่อเนื่องและเกี่ยวพันกับการเรียนรู้ในเรื่องนั้น คำถามที่เกิดขึ้นอาจไม่มีประโยชน์ หากจุดประสงค์ของคำถามกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในบทเรียนนั้นไม่เกี่ยวข้องกัน

ตัวอย่างคำถามที่ครูผู้สอนอาจเลือกใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของหัวข้อ และสาระที่ต้องการให้เกิดการสื่อสารแลกเปลี่ยนกันในระหว่างการชวนคุย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนสนทนา สัมผัสทัศนะ สะท้อนการรับรู้ หรือเรียนรู้ของผู้เรียน

- พวกเขารู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ..... (อาจเจาะจงเรื่องราวตัวละครในกรณีศึกษา หรือเรื่องเล่าจากสมาชิก)
- ถ้าเป็นเรา เราจะเลือกจัดการ หรือมีความเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร
- ความคิดเห็นที่แตกต่างกันนี้ เราคิดว่ามีฐานมาจากอะไร
- ลองเปลี่ยนมุมมอง ให้เราลองเป็นคนที่ไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกต่างไปจากเรา เราคิดว่าเขามีเหตุผลอย่างไรที่คิด หรือรู้สึกอย่างนั้น
- ถ้าเราเป็นพ่อแม่ เราจะต้องการแบบเดียวกันนี้ไหม
- ในอนาคตข้างหน้า สถานการณ์เหล่านี้้อาจเกิดขึ้นอีกไหม หรือสถานการณ์เหล่านี้เปลี่ยนไปอย่างไรเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมาหรือเทียบกับปัจจุบัน
- ถ้าเราเป็นคนที่สวมบทบาทเช่นนี้ในเรื่อง เราจะทำแบบเดียวกันไหม หรือจะทำต่างไปอย่างไร
- มีความคิดเห็นอะไรที่ได้ยินจากเพื่อนที่ทำให้เราประหลาดใจ หรือผิดคาด ทำไมถึงรู้สึกประหลาดใจ
- ผลจากกิจกรรมที่ทำไปนี้ เราจะเอาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง
- เราคิดว่ายังขาดอะไรอีกบ้างที่จะทำให้การเรียนรู้เรื่องนี้ของเราสมบูรณ์ขึ้น
- หากต้องสรุปการเรียนรู้ที่สำคัญจากกิจกรรมที่ผ่านมานี้ เราจะสรุปว่าอะไรบ้าง

เมื่อโยนคำถามเหล่านี้เข้าไปในกลุ่ม และมีผู้แสดงความคิดเห็นขึ้นมา ครูผู้สอนต้องพยายามชักชวนให้สมาชิกคนอื่นร่วมออกความเห็นในประเด็นเดียวกันนี้ และพยายามถามหาความเห็นที่แตกต่างออกไป

หัวใจสำคัญคือ ต้องไม่คิด หรือเชื่อ หรือแสดงออกว่า คำถามเหล่านั้นมีคำตอบที่ “ถูกต้อง” หรือ “ถูกต้องที่สุด” อยู่ แต่แสดงให้เห็นว่า ทุกความเห็นไม่ว่าจะเหมือนหรือต่างกัน ก็ล้วนน่าสนใจ

4. การเชื่อมโยงแต่ละบทเรียน

ครูจะต้องเข้าใจในภาพรวมของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ในแต่ละแผนให้ต่อเนื่องกัน เพราะหลักสูตรนี้เน้นความต่อเนื่อง เชื่อมโยงของแต่ละประเด็นไปด้วยกัน โดยครูจำเป็นต้องนำสู่บทเรียนโดยชี้ให้เห็นว่า ก่อนหน้านี้เราเรียนรู้ร่วมกันว่าอย่างไร และเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่กำลังจะดำเนินการ หรือทำแบบฝึกหัดกิจกรรมนี้อย่างไร รวมทั้งเมื่อดำเนินการเรียนรู้ไปจนถึงสิ้นสุด ต้องสรุปเชื่อมโยงอีกครั้ง และ/หรือเชื่อมเข้าสู่บทเรียนถัดไป

การสรุปความ คือ การประมวลผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยน เห็นจุดร่วม จุดต่างของประเด็นหลัก สร้างความเห็นร่วม ตระหนักถึงความเห็นต่าง และเหตุผลที่มาของความต่าง

การระบุนวัตกรรมประสงค์ก่อนเข้าสู่กิจกรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เปรียบเหมือนการเดินทางที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน และรู้ว่าขณะนี้ถึงไหนแล้ว อีกไกลเท่าไร หรือต้องผ่านอะไรอีกบ้าง เป็นเวลาเท่าใดจะถึงที่หมาย ซึ่งจะทำให้ผู้เดินทางรู้สึกผ่อนคลาย ลดความกระวนกระวายใจ และจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น

การบอกรัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ไม่ใช่การบอกข้อสรุปของบทเรียน (เพราะบทสรุปย่อมมาจากการแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างผู้เรียน) แต่เป็นการบอกถึงเหตุผล ที่มาที่ไปของการจัดการเรียนรู้เรื่องนี้ และแบบฝึกหัดที่จะดำเนินการ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังเรียนรู้อย่างไร ตัวอย่างเช่น

“ตอนนี้เราก็ได้เข้าใจแล้ว ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องเพศของเรา มีอิทธิพลมาจากปัจจัยอะไรบ้าง ที่สำคัญปัจจัยเหล่านั้น สามารถกำหนดให้เราซึมซับรับเอา เสมือนว่าเป็นความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วเราอาจตรวจสอบ และพิจารณาด้วยเหตุผล เพื่อท้าทายว่าสิ่งที่คิดที่เชื่อนั้นเป็นผลดีกับตัวเรา และคนใกล้ชิดแท้จริงหรือไม่ (สรุปเพื่อเชื่อมโยง)”

“เอาล่ะค่ะ ในเรื่องต่อไปเราจะได้ลองสำรวจเพิ่มเติมในเรื่องทักษะของเราต่อเรื่องเพศ คราวนี้เราจะลองเจาะจงลงไปเกี่ยวกับเรื่องความเป็นหญิงชาย หรือที่เรียกว่าเพศสภาพนั้น มันมีความจริง ความหลง ความเชื่อ อะไร จะให้เห็นความคิด ความเชื่อของเพื่อนของเรา ว่าเหมือนว่าต่าง หรือมีที่ไปที่มาอย่างไร ลองทำแบบฝึกหัดนี้กันเลยคะ.....” (บอกวัตถุประสงค์เพื่อเข้าสู่กิจกรรมใหม่)

การใช้กิจกรรมจะมีประสิทธิภาพและสร้างการเรียนรู้ได้ จำเป็นต้องมีความเข้าใจชัดเจนว่า กิจกรรมที่ทำการเกี่ยวข้องเทียบเคียงกับประเด็นของการเรียนรู้อย่างไร จุดอ่อนที่สำคัญในการทำกิจกรรมเพื่อเข้าสู่บทเรียน มักจะอยู่ที่คำสั่งของการทำกิจกรรมไม่ชัดเจน ไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ทำว่าต้องการจำลองสถานการณ์อะไร สิ่งที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะสร้างการเรียนรู้ต่อไปอย่างไร นอกจากนี้ การละเลยไม่ให้ความสำคัญของการให้คำสั่งที่ชัดเจนในการทำกิจกรรม หรือระบุบทบาท กำหนดระยะเวลา และรักษาเวลาที่กำหนดให้ผู้เรียน มักนำไปสู่การใช้เวลาที่เกินจำเป็น และกลายเป็นจุดอ่อนของบทเรียนไป เพราะไปเสียเวลากับการทำกิจกรรมจนขาดเวลาที่จะตกถึงถึงความหมาย สารสำคัญที่เกิดจากการทำกิจกรรมนั้น

ตัวอย่างของการให้คำสั่งที่ชัดเจนเพื่อเข้าสู่บทเรียน

“เอาล่ะค่ะ ต่อไปเราจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของทักษะของเราที่มีต่อ..... ก่อนที่จะได้ตกถึงแลกเปลี่ยนเรื่องนี้ เรามีกิจกรรมที่จะจำลองสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาให้ลองทำกัน เพื่อจะดูกระบวนการเลือก และตัดสินใจของเรา เมื่อเทียบกับเพื่อน (หรือเยาวชน หรือ.....ฯลฯ) เราจะใช้เวลาไม่เกิน xxx นาที (ระบุเวลา) โดยเราจะแบ่งกลุ่มออกเป็น xxx กลุ่ม อย่างนี้นะคะ (จัดการแบ่งกลุ่มอย่างรวดเร็ว) ฟังคำสั่งก่อนนะคะ กลุ่มที่หนึ่ง จะต้องทำดังนี้

ส่วนกลุ่มที่สองจะต้องทำดังนี้ ให้เวลาในกลุ่มถึง xxx (ระบุเวลา) หลังจากนั้นเราจะมารวมกลุ่ม และแต่ละกลุ่มต้องบอกผล xxxx ระหว่างอยู่ในกลุ่ม (หรือเมื่อมาเสนอผล) เรามีกติกา ดังนี้ นะคะ xxxx เอาล่ะค่ะ เริ่มทำงานในกลุ่มได้เลยคะ”

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกฝนทักษะต่างๆ และได้เรียนรู้จากผู้อื่น

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

หลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการสร้างความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง มีการแสดงออกทั้งการเขียนและการพูด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นประสบการณ์ (Experience)** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงความรู้และประสบการณ์ของตนเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ โดยการศึกษาหาความรู้จากครู สื่อต่างๆ รวมทั้งการทำงานกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่มีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว

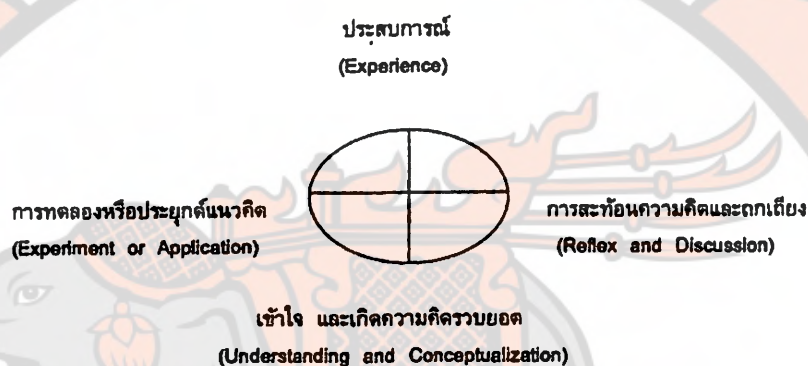
2. **ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองที่มีจากความรู้พื้นฐาน หรือจากประสบการณ์ของผู้เรียน มาแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็น หัวข้อหรือคำถาม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น การสะท้อนความคิดเห็นโดยการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม การควบคุมตนเอง และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. **ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หรือพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยายของผู้สอน การมอบหมายให้อ่านจากเอกสาร ตำรา หรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปราย โดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ผู้เรียนจะเข้าใจและเกิดเป็นความคิดรวบยอดของตนเอง ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ หรือขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ของผู้เรียนต่อไป

4. **ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application)** เป็นขั้นตอนที่ต้องให้ผู้เรียนนำผลจากขั้นความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นแนวทางของตนเอง ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอด เช่น การสนทนา การสร้างคำขวัญ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลของความสำเร็จของการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 4 ขั้นตอน เพราะทั้ง 4 ขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถดึงประสบการณ์ ความรู้เดิมมาใช้ในการเรียน ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ และได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการคิด วิเคราะห์ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาพแสดงกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ในลักษณะของการบูรณาการ ซึ่งมี 3 วิธี ดังที่จะเสนอต่อไปนี้

วิธีที่ 1 กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปได้มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีการแบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ โดยมีการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 เกม (Games) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเล่น โดยมีกฎกติกาที่ไม่สลับซับซ้อน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนและฝึกความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

1.2 บทบาทสมมุติ (Role Play) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ผู้เรียนจะต้องแบ่งบทบาทและหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น

1.3 กรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นการเรียนจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง โดยครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายเพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหา

1.4 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้สอนกำหนดหรือที่กลุ่มสนใจร่วมกัน

วิธีที่ 2 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยมีการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การเล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) เป็นเทคนิคการเรียนที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้เล่าถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา ความรู้ สิ่งที่ตนกำลังศึกษา หรือสิ่งที่ตนเองประทับใจให้กลุ่มฟัง

2.2 มุมสนทนา (Comers) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มเข้าป็นิ่งตามมุมหรือจุดต่างๆ ของห้องเรียน และช่วยกันหาคำตอบสำหรับปัญหาต่างๆ ที่ผู้สอนยกขึ้นมา และเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเรื่องราวที่ตนศึกษาให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

2.3 คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) เป็นกิจกรรมที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 หรือ 6 คน ให้ผู้เรียนจับคู่กันทำงาน คนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา อีกคนทำหน้าที่แก้ไขปัญห

2.4 คู่คิด (Think Pair Share) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบของตนก่อน แล้วจับคู่กับเพื่อนอภิปรายคำตอบ เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องแล้วจึงนำคำตอบไปอธิบายให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

2.5 ปริศนาความคิด (Jigsaw) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มประจำจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ผู้เรียนที่ศึกษาเนื้อหาเดียวกันจากทุกกลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจ แล้วหาวิธีอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มประจำของตนฟัง แล้วกลับเข้ากลุ่มประจำเพื่อเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟัง

2.6 กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op) เป็นกิจกรรมที่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มย่อยจะได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาหรือทำกิจกรรมที่ต่างกัน เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม เพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ สมาชิกในกลุ่มควรอ่านทบทวนและตรวจแก้ไขภาษาก่อนการนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน

2.7 การร่วมมือกันแข่งขัน (Teams Game Tournament) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มแข่งขัน สมาชิกในกลุ่มทั้งสองต้องมีจำนวนเท่ากัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือกลุ่มผู้ตัดสิน ทุกกลุ่มต้องศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจ สมาชิกกลุ่มแข่งขันแต่ละคนต้องเขียนคำถามมอบให้กลุ่มผู้ตัดสินโดยไม่ต้องให้คำตอบ กลุ่มแข่งขันแต่ละกลุ่มจะเตรียมข้อสอบให้เพื่อนของตน เมื่อถึงเวลาแข่งขันผู้ตัดสินอธิบายกติกาและเรียกตัวแทนของกลุ่มแข่งขันออกมาทีละคนหรือมากกว่านั้นตามความเหมาะสม เมื่อสิ้นสุดการแข่งขันกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ชนะ

2.8 ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) กิจกรรมนี้เริ่มจากผู้สอนถามคำถามและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำตอบ จากนั้นผู้สอนจึงเรียกให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือทุกๆ กลุ่มตอบคำถาม เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ

วิธีที่ 3 การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจขึ้นด้วยตนเอง ความแข็งแกร่ง และความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงตรวจสอบกับสิ่งใหม่ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

3.1 การสอนของผู้สอนคือการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง

3.2 การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด ทฤษฎี และแบบจำลองขึ้นใหม่ของแต่ละบุคคล

3.3 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสรรค์สร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ช่วยผู้เรียนสรรค์สร้างความรู้ ความคิดรวบยอดที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 ผู้สอนช่วยผู้เรียนตรวจสอบความเข้าใจโดยพิจารณาว่า ความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นได้ประสานกันเป็นระเบียบเป็นโครงสร้างความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในบริบททางสังคมได้เพียงใด

3.5 ผู้สอนช่วยผู้เรียนสร้างแผนผังความคิดโดยให้ผู้เรียนนำความรู้ ความคิดรวบยอดที่สร้างขึ้นมากลี่ยาร่วมกันเป็นกลุ่ม แล้วจึงทำเป็นแผนผังความคิด

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

ในการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ควรมีลักษณะเฉพาะให้ผู้สอนได้พิจารณา ดังนี้

1. ไม่ใช่ของจริง หรือร่างกายของเด็ก หรือของครูผู้สอนมาอธิบายประกอบ หรือสาธิต
2. ใช้ภาพลายเส้นหรือหุ่นจำลองที่สื่อได้ชัดเจน แต่ไม่ล่อแหลมต่อการสร้างจินตนาการทางเพศ
3. การใช้สื่อเคลื่อนไหว เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ ควรใช้สื่อที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะสำหรับการสอนเพศศึกษา หรือถ้าไม่ได้สร้างขึ้นเฉพาะ ก็ควรเลือกใช้สื่ออย่างระมัดระวัง
4. สามารถใช้หนังสือที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้เด็กอ่านประกอบได้ เช่น หนังสือภาพ หรือหนังสืออื่นๆ แต่ควรตรวจสอบให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
5. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น Website ควรเป็นเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษาโดยตรง เช่น www.teenpath.net

การสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน

ก่อนจะเข้าสู่ชั่วโมงเรียนแรกของการเรียนรู้ตามหลักสูตร ครูผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงรูปแบบการเรียนรู้ว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดตัดสินใจในเรื่องราว หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ดังนั้น จึงต้องมีการสร้างข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจ เชื่อใจกันและกัน ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวควรตั้งจากผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง เป็นการแสดงเจตจำนงเบื้องต้นของผู้สอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นถึงการยอมรับฟัง และการเคารพความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งนี้ หากมีข้อตกลงบางข้อที่ผู้เรียนไม่ได้นำเสนอ แต่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในเรื่องเพศ ผู้สอนก็สามารถนำเสนอให้ผู้เรียนได้พิจารณาร่วมกันได้ โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. การรักษาความลับ

การสร้างความเชื่อมั่นต่อกันในการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์คือ การนำเรื่องต่างๆ ที่ได้รับการเปิดเผยและแบ่งปันเพื่อการเรียนรู้ให้อยู่เฉพาะในห้องเรียน ไม่นำไปเล่าสู่คนอื่นนอกห้อง

2. การเปิดใจกว้าง

การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และพร้อมแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเอง ในประเด็นต่างๆ จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน ทั้งยังช่วยพัฒนามุมมองของแต่ละคนต่อเรื่องต่างๆ อีกด้วย

3. การไม่ด่วนตัดสินคุณค่า

เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน หรือเกิดการโต้แย้งกัน แต่ไม่ควรนำความเห็นเหล่านั้นมาตัดสินถูกผิด หรือถูกเหยียดหยามความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

4. สิทธิในการตอบคำถาม

กิจกรรมส่วนใหญ่ในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม แต่ถ้าหากผู้เรียนไม่พร้อม ก็มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามบางคำถาม หรือไม่ต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบางประเด็นได้

5. ทุกคำถามมีค่า

ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับทุกคำถามที่ผู้เรียนถาม แม้บางคนอาจมีปฏิกิริยาไม่เห็นด้วย ต่อบางคำถามก็ตาม เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นว่า คนเรารู้ไม่เท่ากันทุกเรื่อง การไม่รู้แล้วซักถาม ถือเป็นการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง และเป็นโอกาสที่ดีที่ทุกคนจะได้เรียนรู้ร่วมกัน

6. บอกความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนเอง

ทุกคนควรใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 (ผม หนู ฉัน) เมื่อต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเองว่า รู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร แทนการพาดพิงหรือกล่าวโทษผู้อื่น

ฐานความเชื่อและการให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน

การให้คุณค่าในการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาสำหรับเยาวชน ควรอยู่บนฐานความเชื่อ และการให้คุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

1. เยาวชนมีความคิดเห็นและมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองได้ หากได้รับข้อมูลที่เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งมีทักษะที่เหมาะสม และมีทักษะในการจัดการกับทางเลือกเหล่านั้น

2. เยาวชนควรได้รับโอกาสที่จะรับรู้ข้อมูลอย่างรอบด้าน รวมทั้งมีโอกาสแลกเปลี่ยนทักษะให้สามารถมองโลกได้อย่างรู้จักคิดวิเคราะห์ และได้รับการฝึกฝนทักษะในการดำเนินชีวิต การมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการมีสุขภาพะทางเพศที่ดี

3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ (ทั้งประสบการณ์จริงและประสบการณ์จำลอง) ถือเป็น การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่ง ผู้ดำเนินกิจกรรมจึงควรมีทักษะที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้เยาวชน
4. ผู้ใหญ่ที่จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเพศสำหรับเยาวชน จะต้องวางใจและ เชื่อมั่นในศักยภาพของเยาวชน
5. เรื่องเพศเป็นความต้องการตามธรรมชาติและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตปกติของบุคคล ที่มีสุขภาพดีทั่วไป ทั้งยังเป็นความต้องการที่มีอยู่ตลอดช่วงชีวิต
6. แต่ละบุคคลล้วนมีคุณค่าและศักดิ์ศรี จึงไม่สามารถแบ่งแยกกีดกันด้วยเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม หรือรสนิยมทางเพศ
7. การบังคับทั้งทางกาย วาจา และใจ ทั้งโดยการใช้กำลังหรือการใช้วาจาบีบคั้น หรือ การใช้อำนาจจากบทบาทที่ตนมีอยู่ให้ผู้อื่นปฏิบัติ คิด หรือเชื่อตาม โดยชัดเจนจำนองของบุคคลนั้น ถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดจริยธรรม
8. บุคคลย่อมต้องรับผิดชอบต่อการกระทำและผลของการกระทำของตน
9. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดีย่อมต้องมีการสื่อสารอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา เยาวชนควรได้รับการส่งเสริมให้เปิดเผยและสามารถบอกเล่าหรือปรึกษาความคับข้องใจในชีวิต รวมถึงเรื่องเพศ ไม่ว่าจะกับเพื่อน ผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง หรือครูรักของตนโดยไม่มีการตัดสินคุณค่า
10. เมื่อพูดถึงการป้องกันการตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์และการป้องกันโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์แก่เยาวชน จะต้องมีทางเลือกมากกว่าการไม่มีเพศสัมพันธ์เท่านั้น

แปลและเรียบเรียงจาก

*Life Planning Education: A Youth Development Program (revised edition 1995),
Advocates for Youth, USA. www.advocatesforyouth.org*

โครงสร้างหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ปฐมนิเทศ	- เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนการสอนภายในกิจกรรมชุมนุม	- รายละเอียดในการจัดการเรียน การสอนชุมนุม	-
สุขภาพทางเพศ ของวัยรุ่น	- เพื่อให้นักเรียนปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการ ทางเพศได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนดูแลสุขภาพอนามัย ทางเพศได้อย่างถูกวิธีและปลอดภัย	- พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น - การดูแลสุขภาพทางเพศ	4
สัมพันธภาพ ระหว่างเพศ	- เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างและรักษา สัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบ ของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น - เพื่อให้นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยง จากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม ได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการ กับชีวิตเมื่อเผชิญสถานการณ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจาก โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม	- การแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ เหมาะสมกับวัย - ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่น - การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่พร้อม - การจัดการเมื่อเผชิญสถานการณ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม - การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	12
การแสดงออก ตามวิถีทางเพศ	- เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงออกใน วิถีทางเพศตามที่ตนเองให้คุณค่า ได้อย่างเหมาะสม - เพื่อให้นักเรียนเกิดความเคารพต่อ ความแตกต่างในค่านิยมในเรื่องเพศของผู้อื่น	- บทบาททางเพศ - ความหลากหลายทางเพศ	4
วัดและ ประเมินผล	- เพื่อวัดและประเมินผลนักเรียน หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน	- ประเมินความเข้าใจในทักษะ การตัดสินใจเรื่องเพศ - ประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ - ประเมินความคิดเห็นของนักเรียน	-

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารสำหรับผู้สอน เพื่อให้ได้ผู้สอนได้ทราบถึงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และคำแนะนำสำหรับผู้สอน ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล
2. ศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร
3. ลำดับความคิดรวบยอดที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ก่อน - หลัง โดยพิจารณาสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
4. กำหนดผลที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนเมื่อได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดแต่ละเรื่องแล้ว
5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ
6. กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน
7. รวบรวมรายละเอียดตามกิจกรรมข้อ 1 – 6 จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+” ประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ รวม 18 แผน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สุขภาพทางเพศของวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อย่างสู้อย่างนุ่มนวล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สะอาด สดใส ปลอดภัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เปิดห้องวัยรุ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อารมณ์ไว

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างเพศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ร้อยแปดวิธีบอกรัก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คู่มือถนอมรัก

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง เพศสัมพันธ์นั้นมีได้เมื่อใด
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง พรายกระซิบ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง คู่กันเรื่องเพศ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง ช่วยแต่งโมฟ่าทางตัน
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง ทางที่เลือกเดิน
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง เรื่องของจอม
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 เรื่อง แลกน้ำ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง รู้ไว้ใช่ว่า... เอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การแสดงออกตามวิถีทางเพศ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง เส้นแบ่งแห่งเพศ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เรื่อง ผู้หญิงเลี้ยงช้าย ผู้ชายเลี้ยงขวา
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 เรื่อง หลากกรส หลายแบบ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 เรื่อง ฉัน เธอ และเขา

โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบไปด้วย สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผล

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

กิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างเพศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เวลา 2 ชั่วโมง

เรื่อง ทางที่เลือกเดิน

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การรู้จักคิดอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ และการสื่อสารเพื่อบอกและยืนยันความต้องการของตนเอง เป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถดูแลรับผิดชอบตัวเองได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนของการตัดสินใจได้
2. นักเรียนสามารถบอกและยืนยันความต้องการของตัวเองได้อย่างสุภาพและหนักแน่น
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อตนเอง
4. นักเรียนเห็นความสำคัญของการยืนยันความต้องการของตนเอง
5. นักเรียนสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม
6. นักเรียนสามารถเจรจาโต้ตอบเพื่อต่อรองในสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

3. สาระการเรียนรู้

- ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น
- การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่พร้อม

4. กิจกรรมการเรียนรู้: การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ขั้นประสบการณ์ (Experience)

1. ครูชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมนี้ว่า “ทางที่เลือกเดิน” เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจ และฝึกทักษะการยืนยันความต้องการของตนเอง และการจัดการความขัดแย้งในสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้ตัววัยรุ่น

2. ครูถามนักเรียนด้วยคำถามต่อไปนี้

- ในชีวิตประจำวัน มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่ต้องตัดสินใจ

3. ครูอธิบายว่า ในชีวิตประจำวัน เราจำเป็นต้องตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งบางครั้งก็เป็นการยากที่จะตัดสินใจ ในชั่วโมงนี้ก็เป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการตัดสินใจ โดยการคิดให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจ

ขั้นสอน

ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion)

4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกบัตรสถานการณ์ และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดเห็น ตามประเด็นดังนี้

- ถ้าอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น เรารู้สึกอย่างไร

- เราจะตัดสินใจอย่างไร

และให้แต่ละกลุ่มเตรียมแสดงบทบาทสมมติของสถานการณ์นั้นๆ ตามที่กลุ่มคุยกัน ให้เวลาคุยกกลุ่มย่อย เพื่อเตรียมการแสดง 10 นาที

5. เมื่อหมดเวลา ให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามที่เตรียมไว้ กลุ่มละไม่เกิน 3 นาที

6. เมื่อแสดงครบทุกกลุ่มแล้ว ครูถามนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้

- เพราะเหตุใดเราจึงเลือกตัดสินใจแบบนั้น ปัจจัยสำคัญที่กำหนดการตัดสินใจคืออะไร

- ผลที่เราคาดว่าจะเกิดจากการทำตามทางเลือกนั้น คืออะไร

7. ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารอ่านประกอบเรื่อง "เส้นทางความคิดเพื่อตัดสินใจ" และอธิบายขั้นตอนการคิดตามเอกสาร

8. ครูให้แต่ละกลุ่มกลับไปทบทวน วิเคราะห์การแสดงบทบาทสมมติที่แต่ละกลุ่มแสดงว่าเป็นไปตาม "เส้นทางความคิดเพื่อตัดสินใจ" หรือไม่ อย่างไร แล้วให้พิจารณาว่า มีทางเลือกเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่ และจะตัดสินใจเหมือนเดิมหรือแตกต่างออกไปอย่างไร ให้เวลาคุยกภายในกลุ่มย่อย 5 นาที

9. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอหรือแสดงบทบาทสมมติสั้นๆ อีกครั้งว่า คิดเหมือนเดิมหรือต่างไปอย่างไร เพราะอะไร ให้เวลากลุ่มละ 2 นาที ระหว่างที่แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ ครูคอยสังเกตว่าขั้นตอนใดที่แต่ละกลุ่มยังมองข้ามไปในตอนแรก เพื่อนำมาชวนคุยต่อไป

10. หลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม ครูชวนคุยโดยใช้คำถามเชื่อมโยงกับทางเลือกของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

- คิดว่า “การตัดสินใจ” เป็นเรื่องง่ายหรือยาก อะไรที่ทำให้การตัดสินใจเป็นเรื่องยากขึ้น
- เมื่อดูจากขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนใดที่เราใช้มากที่สุด และขั้นตอนใดที่ใช้น้อยหรือไม่เคยใช้เลย ที่ไม่ได้คิดถึงขั้นตอนนั้นๆ เป็นเพราะเหตุใด
- ขออาสาสมัครยกตัวอย่างเรื่องที่เคยตัดสินใจ และหากมีโอกาสย้อนกลับไป จะไม่ทำแบบเดิม พร้อมอธิบายเหตุผล

ขั้นสรุป

ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)

11. ครูถามนักเรียนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และสรุปประเด็นสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- การเลือกว่าจะทำหรือไม่ทำอะไรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับทุกคน ทั้งเรื่องที่เป็นของตัวเองคนเดียวหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ดังนั้น การรู้จักความต้องการของตัวเองจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการตัดสินใจ
- ในบางสถานการณ์เราอาจประสบกับแรงกดดันจากการชักจูง หวานล่อม หรือบีบบังคับ โดยเฉพาะเมื่อคนที่พูดกับเราเป็นเพื่อนหรือคนที่เรารัก การทำตามความรู้สึกหรือความต้องการของตัวเอง ก็อาจจะเป็นเรื่องยากขึ้น
- เมื่อเลือกทำอะไรจะมีผลเกิดตามมาเสมอ การเลือกของเราจึงต้องคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การหนีเรียนไปดูคอนเสิร์ตกับเพื่อน ผลก็คือ เพื่อนพอใจ เรารู้สึกดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่ก็อาจถูกครูทำโทษ
- เมื่อมีเรื่องต้องตัดสินใจ ให้ลองมองหาทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากที่มีอยู่ โดยเฉพาะเมื่อเห็นทางเลือกอยู่เพียง ไป-ไม่ไป ยอม-ไม่ยอม ได้-ไม่ได้ รวมทั้งคิดหาทางลดความเสี่ยงจากผลที่ไม่ต้องการได้อย่างไร

ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application)

12. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- การตัดสินใจที่ดี ควรมีลักษณะอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำ

ขั้นประสบการณ์ (Experience)

1. ครูทบทวนเรื่องการตัดสินใจจากคาบที่แล้ว โดยถามนักเรียนว่า ได้เรียนรู้อะไรจากคาบที่แล้วบ้าง
2. ครูชี้แจงว่า กิจกรรมวันนี้จะเป็นการฝึกทักษะการยืนยันความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่จะช่วยให้เราบอกความต้องการหรือความรู้สึกของเราได้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตเมื่อจำเป็น
3. ครูถามนักเรียนว่า เมื่อเราตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เราคิดว่าดีที่สุดแล้ว เราสามารถทำตามทางเลือกนั้นๆ ได้ทุกครั้งหรือไม่ อะไรที่ช่วยให้เราทำได้ และอะไรที่ทำให้เราทำไม่ได้

ขั้นสอน

ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion)

4. ครูแบ่งกลุ่มย่อยตามสถานการณ์โดยใช้กลุ่มเดิมของคาบที่แล้ว ให้แต่ละกลุ่มแยกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันคิดต่อว่า เมื่อได้ทางเลือกแล้ว จะพูดกับเพื่อนอย่างไร โดยกลุ่มแรก คิดชักชวนให้เพื่อนยอมรับตาม อีกกลุ่มหนึ่งคิดว่า วิธีการพูดที่จะยืนยันการตัดสินใจของตนเองกับเพื่อนหรือแฟน ตามที่กลุ่มเลือกตัดสินใจไว้เมื่อคาบก่อน ให้เวลากลุ่มย่อย 10 นาที
5. เมื่อหมดเวลาระดมความเห็น ครูให้ตัวแทนกลุ่มทั้ง 2 ฝ่ายของแต่ละสถานการณ์ออกมาแสดงบทบาทสมมติการเจรจาตามที่กลุ่มเตรียมคิดไว้ ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที
6. เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม ครูชวนนักเรียนกลุ่มใหญ่แสดงความคิดเห็น ตามคำถามดังนี้
  - จากตัวอย่างการพูดคุยใน 5 สถานการณ์ นักเรียนคิดว่าวิธีการหรือคำพูดแบบใดที่ได้ผลดีที่สุด เพราะอะไร
  - อะไรที่ช่วยให้เราสามารถทำตามทางเลือกที่เราเห็นว่าดีที่สุดได้ และอะไรที่จะเป็นอุปสรรค
  - วิธีการชักจูงใจให้เพื่อนสนิทหรือแฟนทำตาม จากที่เห็นในบทบาทสมมติหรือที่เคยเห็นในชีวิตจริง มีวิธีการอย่างไรบ้าง
  - หากเพื่อนหรือแฟนไม่ยอมฟังความรู้สึก/ความต้องการของนักเรียนเลย และยังพยายามจะให้ทำตาม นักเรียนรู้สึกอย่างไร และคิดอย่างไรกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน
  - ในฐานะผู้ชักชวน มีวิธีการตอบหรือการกระทำแบบไหนบ้างที่จะทำให้เรายอมล้มเลิกความตั้งใจที่จะชวนให้เพื่อนทำตาม

- การสามารถบอกความต้องการ/ความรู้สึกของตนเอง และรับฟังความต้องการ/ความรู้สึกของคนอื่น มีความสำคัญต่อสัมพันธภาพอย่างไร

7. ครูลากเส้นตรงจากขวาไปซ้ายไว้บนกระดาน และเขียนปลายข้างหนึ่งว่า “ทำตามความต้องการของตัวเอง” ปลายข้างหนึ่งเขียนว่า “ทำตามความต้องการของผู้อื่น” จากนั้น ครูถามนักเรียนว่า ถ้าให้ประเมินตนเองว่าเวลาที่ต้องตัดสินใจ เรามักอยู่ตรงไหนของเส้นตรงเส้นนี้ ให้ทุกคนออกมาเขียนกากบาทเล็กๆ ได้เส้น (ดูภาพตัวอย่าง)

ทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	<hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin: 0;"/>	ทำตามความต้องการ ของตนเอง
	x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x	

8. ครูให้นักเรียนศึกษาเอกสารอ่านประกอบเรื่อง “กล้าบอก” และสรุปประเด็นสำคัญถึงลักษณะบุคลิก 3 แบบของบุคคล ที่สะท้อนลักษณะการสื่อสารถึงความรู้สึกและความต้องการของตนเองดังนี้

- แต่ละบุคคลมีลักษณะเฉพาะตัว เมื่อดูจากการคล้อยตามความต้องการของผู้อื่นกับการยึดความต้องการของตนเอง จะจำแนกบุคลิกออกได้เป็น 3 แบบ คือ Aggressive, Assertive และ Passive ผู้ที่ชอบตามใจหรือคล้อยตามผู้อื่นอยู่เสมออาจจะรู้สึกว่า การปฏิเสธ คำชักชวนเป็นเรื่องยากกว่าผู้ที่มักจะเอาความต้องการของตัวเองเป็นที่ตั้ง โดยเฉพาะการปฏิเสธ ไม่ทำตามคำชักชวนขอรับของคนที่เรามีความสัมพันธ์ใกล้ชิด แต่ชีวิต ร่างกาย และอารมณ์ความรู้สึกนั้น เป็นของคนแต่ละคนที่ไม่ใคร่ใคร่รับผิดชอบแทนได้ เราจึงต้องเลือกว่าต้องการอะไร และยอมให้เกิดอะไรขึ้นกับเราบ้าง หากยอมทำตามใจผู้อื่นแล้วตัวเองเดือดร้อน ก็ต้องยอมรับว่าเป็นเรานั้นเองที่ปล่อยให้เกิดขึ้น ไม่สามารถจะโทษผู้อื่นได้ เพราะเราเองเป็นฝ่าย “ยอมให้เขาเลือก”

9. ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงการยืนยันความต้องการ และเทคนิคการชักจูงใจคนที่มักใช้ เช่น

- การท้าทาย : “แค่นี้ก็กลัวด้วยเหรอ” “ไม่แน่จริง”
- การโต้แย้งโดยอ้างคนส่วนใหญ่ : “ทำไมล่ะ คนอื่นเขาก็ทำกัน”
- การขู่แกมบังคับ : “ถ้าไม่ไปก็เลิกคบดีกว่า”
- การหวานล่อมให้สบายใจ : “ไม่ต้องกังวลหรอก เรื่องนี้ฉันผม รับผิดชอบเอง”
- การยกเหตุผลว่าทำได้ : “เราโตแล้วนะ”

10. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนคำพูดของตัวเองลงในกระดาษ 2 ประโยค โดยประโยคแรกคิดจากเรื่องในสถานการณ์ของกลุ่มที่เลือกไว้ (จากคาบเรียนที่ 1) ประโยคที่สองเป็นคำพูดที่นักเรียนคิดจากเหตุการณ์ที่เคยพบในชีวิตประจำวัน

11. จากนั้น ให้นักเรียนจับคู่พูดให้เพื่อนฟัง แล้วผลัดกันแสดงความคิดเห็นให้กันว่า น่าเสียง
ส่ายตา และคำพูดที่ใช้เป็นอย่างไรในสายตาผู้ฟัง ให้เวลา 10 นาที

ขั้นสรุป

ขั้นความคิดรวบยอด (Concept)

12. ครูสรุปประเด็นสำคัญเพิ่มเติม ดังนี้

- การยืนยันความต้องการของตัวเองเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่จะทำให้เรามีสัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยที่ยังคงเป็นตัวของตัวเองได้ การบอกเล่าและรับฟังความคิด ความรู้สึกซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานที่มั่นคงของมิตรภาพ การยอมรับว่าเพื่อน/แฟน ย่อมมีความคิดและมีทางเลือกของตัวเองที่อาจแตกต่างจากเราได้ การคบหาด้วยหลักการเช่นนี้เป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายต้องช่วยกันสร้างขึ้น

- เราควรกล้าปฏิเสธความต้องการของผู้อื่นในกรณีที่เราอาจทำให้ชีวิตของเราไม่ปลอดภัยหรือเกิดผลกระทบตามมา โดยเฉพาะจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็นที่แต่ละคู่ควรพูดคุยกันว่า มีความเห็นและความรู้สึกอย่างไร จะจัดการเรื่องราวระหว่างกันอย่างไรบนความเข้าใจซึ่งกันและกัน

- การบอกความต้องการของเรา การเรียนรู้และฝึกฝนในการยืนยันความต้องการและการต่อรองเพื่อให้บรรลุความต้องการของทั้งสองฝ่ายเป็นเรื่องสำคัญ การเรียนรู้นี้ดำเนินไปตลอดชีวิต การเผชิญกับความรู้สึกผิด อารมณ์โกรธ หวั่นเกรงกับความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง หรือรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าเป็นประสบการณ์ร่วมของทุกคน การเริ่มต้นและฝึกฝนในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้เราทำได้ดีขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application)

13. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

- หากแฟนแสดงความพร้อมหรือขอมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่เรายังไม่พร้อม เราจะยอมตามใจแฟนหรือไม่ จะบอกหรือสื่อสารอย่างไร

- บอกวิธีที่ใช้ได้จริงในการยืนยันความต้องการของเราเพื่อให้ผู้ใหญ่เข้าใจอย่างน้อย 1 วิธี

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

5. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

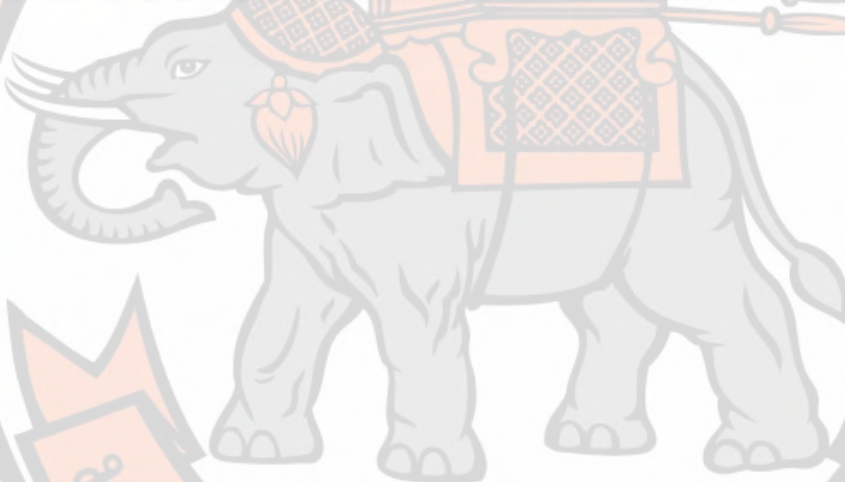
- บัตรสถานการณ์เพื่อคุยกกลุ่มย่อยและแสดงบทบาทสมมติ
- เอกสารอ่านประกอบ เรื่อง "เส้นทางความคิดเพื่อตัดสินใจ" และเรื่อง "กล้าบอก"

6. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

7. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

- ควรควบคุมเวลาในการแสดงบทบาทสมมติ
- ควรพิจารณาการเลือกใช้อำนาจสถานการณ์ให้สอดคล้องกับเวลา และจำนวนนักเรียน รวมทั้งอาจปรับเปลี่ยนสถานการณ์สมมติให้สอดคล้องกับบริบทนักเรียนได้

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บัตรสถานการณ์สำหรับกลุ่มย่อย
เพื่อแลกเปลี่ยนและแสดงบทบาทสมมติ

เพื่อนชวนดื่มเหล้าหรือของมึนเมาในงานปาร์ตี้

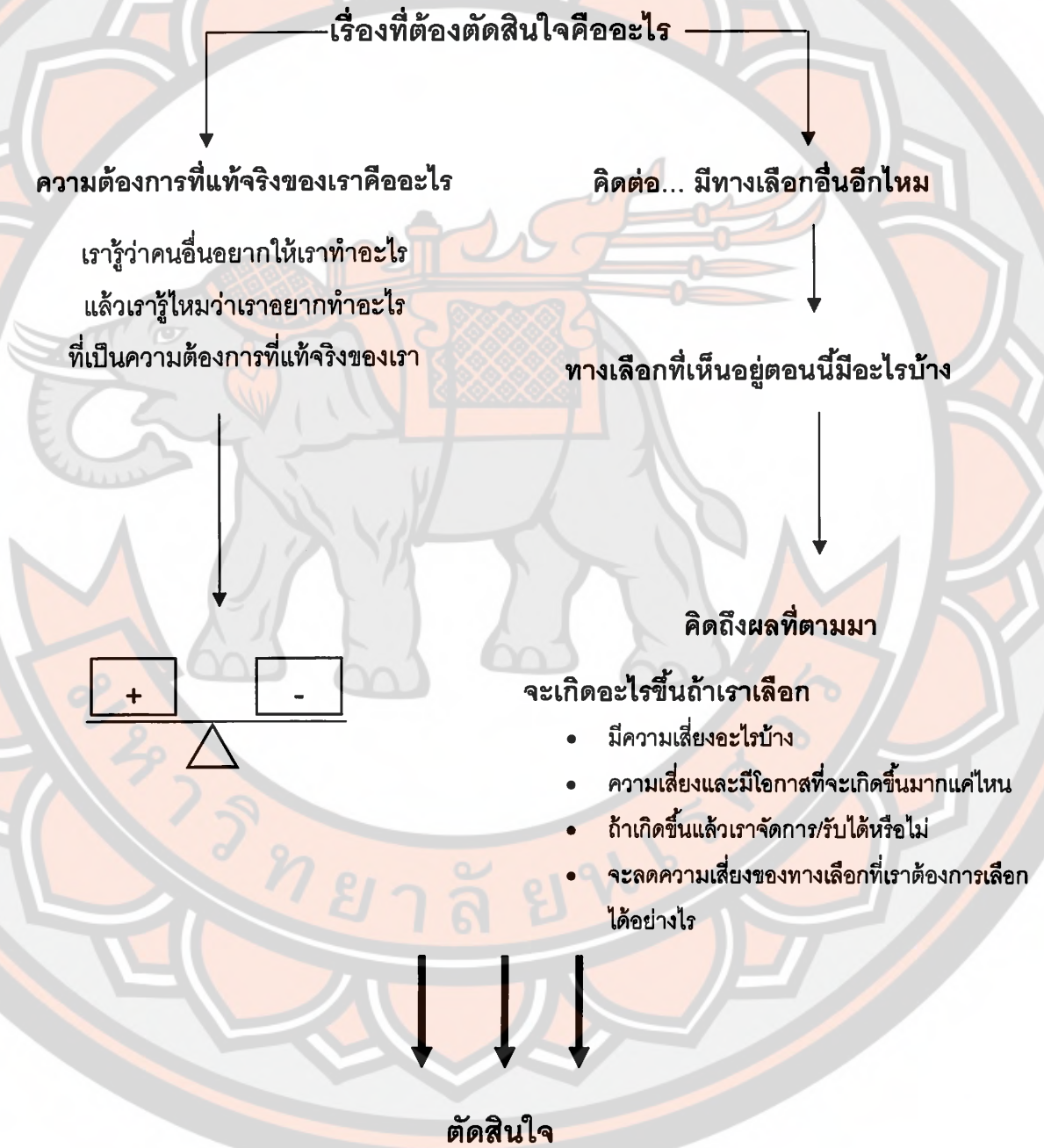
แฟนชวนไปเที่ยวต่างจังหวัดกันสองคน

เพื่อนชวนโดดเรียนไปดูคอนเสิร์ตนักร้องดัง

คุยกันจนดึก แฟนเลยชวนนอนค้างที่ห้องด้วย

แฟนขอมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย

เอกสารอ่านประกอบ เรื่อง... เส้นทางความคิดเพื่อตัดสินใจ

ทางเลือก.....

ลดความเสี่ยงของผลกระทบที่เราไม่ต้องการให้เกิดขึ้นโดย.....

เอกสารอ่านประกอบ

เรื่อง... กล้าบอก

บุคลิก 3 แบบ

1. ฉันจะเอาแบบนี้ ฉันไม่สนว่าเธออยากเลือกแบบไหน (Aggressive)
2. ฉันรู้ว่าเธออยากได้อะไร และฉันเลือกได้ว่าฉันจะทำอะไร (Assertive)
3. สำหรับฉันอะไรก็ได้ (Passive)

ไม่ชอบให้ขัดใจ (Aggressive)

คนที่ไม่ค่อยสนใจความต้องการของผู้อื่นเป็นคนที่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไร และเดินหน้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการ เป็นคนที่ไม่ให้ความสนใจกับผลที่เกิดกับผู้อื่นมากนัก มักทำให้เพื่อนอึดอัดใจ

กล้าถามและกล้าบอก (Assertive)

คนที่ยอมรับในสิทธิและความต้องการของผู้อื่น ขณะเดียวกัน ก็รู้จักปกป้องสิทธิและตอบสนองความต้องการของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความสุขและสร้างสัมพันธภาพที่ยั่งยืนได้

ไม่ค่อยกล้าบอก (Passive)

คนที่มักคล้อยตามผู้อื่นเป็นคนที่ไปกับเพื่อนได้ดี ไม่มีความขัดแย้ง ไม่ค่อยแสดงความต้องการและความรู้สึกออกมาโดยเฉพาะเรื่องที่ต้องขัดใจผู้อื่น เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่อยากปฏิเสธ จึงเป็นการยากที่จะบอกยืนยันความต้องการของตัวเอง

การบอกยืนยันความต้องการ

ทบทวนเรื่อง + บอกความรู้สึก + ระบุความต้องการ

- **เรื่อง** คือ คำชักชวน ทางเลือกที่เพื่อนหยิบยื่นให้ คำขอร้อง (ที่ (เพื่อน) ขออยู่ค้างคืน)
- **ความรู้สึก** คือ ความรู้สึกของเราต่อเงื่อนไข (“ฉัน” รู้สึกไม่สบายใจถ้า (แฟน) จะค้าง) การบอกความรู้สึกจะช่วยลดการโต้เถียงหาเหตุผลมาหว่านล้อม เพราะความรู้สึกของคนต่อเรื่องหนึ่งๆ ย่อมต่างกันได้ ระบุให้ชัดว่าฉันคือผู้ที่รู้สึก อย่าอ้างผู้อื่น นำหนักของการเป็นฉันนั้นสำคัญกว่าข้ออ้างอื่นใด
- **ความต้องการ** คือ ทางเลือกที่เราต้องการทำ เหตุผล ประโยชน์ต่อเพื่อนหรือกลุ่ม (กลับตอนนี้เลยดีกว่า พรุ่งนี้เราเจอกันแต่เช้านะ)

ทำได้อย่างมั่นคงและมั่นใจ

- พูดให้ชัดเจน ตรงจุด สบตา และน้ำเสียงหนักแน่น
- ย้ำด้วยท่าทางเมื่อพูดจบ เช่น ลูกขึ้นยืนเพื่อเดินกลับ คvikเงินจ่ายค่าส่วนแบ่งค่าอาหาร เดินไปหยิบของเพื่อส่งแขก
- พูดซ้ำอีกครั้งหนึ่งเมื่อถูกหว่านล้อมด้วยวิธีการต่างๆ การออกจากเหตุการณ์โดยเร็วเมื่อบอกความต้องการไปแล้ว เป็นวิธีหนึ่งที่จะยุติความพยายามชักจูงหรือบังคับทางอ้อม
- ย้ำกับตัวเองในความคิดเสมอว่า “ฉันมีสิทธิและสามารถเลือกเองได้ว่าจะทำอะไร”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

การประเมินผลการเรียนรู้เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง ทั้งนี้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" ด้วย

การวัดและประเมินผลทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุม Life Plus+ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้จักและวิเคราะห์สภาพปัญหา หาทางเลือก ประเมินผลดีผลเสียของแต่ละทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเมื่อตนเองเผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศแบบต่างๆ เป็นการวัดและประเมินผลว่าผู้เรียนมีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศอยู่ในระดับใด สามารถวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ซึ่งจัดทำขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรม ของโคลเบิร์ก (Kohlberg) ประกอบด้วยข้อคำถามเชิงสถานการณ์ทั้งหมด 20 ข้อ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

- 1 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่ไม่เกิดประโยชน์ หรือมีผลเสียต่อตัวเอง
- 2 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดงผลที่ อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อสุขภาพ เสียสัมพันธภาพ หรือแสดงผลโดยอ้อมปัจจัยภายนอกตนเอง

3 คะแนน หมายถึง การเลือกตัวเลือกที่เป็นประโยชน์ หรือมีผลดีต่อตนเอง โดยแสดง เหตุผลที่ทำให้เห็นว่าตนเองรู้ถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพ หรือไม่ทำให้เสียสัมพันธภาพ

การประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศเป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์คะแนนระดับการตัดสินใจเรื่องเพศ ดังนี้

ช่วงคะแนนระหว่าง 19 – 32 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับ ก่อนกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 33 – 46 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับ ตามกฎเกณฑ์

ช่วงคะแนนระหว่าง 47 – 60 คะแนน หมายถึง มีทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศในระดับ เหนือกฎเกณฑ์

ภาคผนวก ข ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

ตาราง 19 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “Life Plus+”

โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม
		1	2	3	
1. ความเป็นมา	1.1 ระบุปัญหาได้สอดคล้องกับความเป็นจริง	5	5	5	15
	1.2 มีความจำเป็นและสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนา หลักสูตร	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
2. หลักการ	2.1 แสดงจุดเน้นของหลักสูตรอย่างชัดเจน	5	5	5	15
	2.2 มีความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
3. จุดมุ่งหมาย	3.1 มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	5	5	5	15
	3.2 ครอบคลุมลักษณะสำคัญทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5	5	5	15
	3.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	15
	3.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
4. สาระ การเรียนรู้	4.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	5	5	5	15
	4.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	15
	4.3 จัดลำดับเนื้อหาได้ตามลำดับขั้นตอน	5	5	5	15
	4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของหลักสูตร	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม
		คนที่			
		1	2	3	
5. โครงสร้าง หลักสูตร	5.1 สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้	5	5	5	15
	5.2 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	15
	5.3 มีความเหมาะสมกับขอบข่ายสาระการเรียนรู้	5	5	5	15
	5.4 มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
6. แนวทาง การจัด การเรียนรู้	6.1 มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	15
	6.2 มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	5	5	5	15
	6.3 นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้จริง	5	5	5	15
	6.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
7. สื่อ การเรียนรู้	7.1 ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย	5	5	5	15
	7.2 มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้	5	5	5	15
	7.3 มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
8. การวัด และ ประเมินผล	8.1 ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	15
	8.2 วิธีการวัดผลสอดคล้องกับลักษณะสำคัญ ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5	5	5	15
	8.3 เลือกใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสมกับสิ่งที่วัด	5	5	5	15
	8.4 เกณฑ์การประเมินผลมีความชัดเจน	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
รวมเฉลี่ย					15.00

ตาราง 20 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร
กิจกรรมชุมนุม "Life Plus+" โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม
		1	2	3	
1. จุดมุ่งหมาย ของคู่มือการใช้ หลักสูตร	1.1 มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	5	5	5	15
	1.2 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	15
	1.3 นำไปสู่การทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศของผู้เรียน	5	5	5	15
	เฉลี่ย				15.00
2. องค์ประกอบ ของคู่มือการใช้ หลักสูตร	2.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคู่มือการใช้หลักสูตร	5	5	5	15
	2.2 แต่ละองค์ประกอบเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	5	5	5	15
	เฉลี่ย				15.00
3. แนวทางการ นำหลักสูตรไปใช้	3.1 ครอบคลุมทุกกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน	5	5	5	15
	3.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
	เฉลี่ย				15.00
4. บทบาทของ ครูผู้สอน	4.1 มีคำอธิบายบทบาทของครูผู้สอนอย่างชัดเจน	5	5	5	15
	4.2 สอดคล้องกับการสอนเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา	5	5	5	15
	4.3 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
	เฉลี่ย				15.00
5. ทักษะที่ จำเป็น ของครูผู้สอน	5.1 เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน	5	5	5	15
	5.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
	เฉลี่ย				15.00

ตาราง 20 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม
		คนที่			
		1	2	3	
6. กระบวนการ จัดการเรียน การสอน	6.1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	15
	6.2 เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	5	5	5	15
	6.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศ	5	5	5	15
	6.4 นำไปใช้ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนได้	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
7. สื่อการเรียนรู้	7.1 มีคำอธิบายในการเลือกใช้สื่ออย่างชัดเจน	5	5	5	15
	7.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
8. การสร้าง ข้อตกลงในการ เรียนรู้ร่วมกัน	8.1 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงกัน	5	5	5	15
	8.2 สร้างความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	5	5	5	15
	8.3 ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00
9. ฐานความเชื่อ และการให้ คุณค่าในการ จัดการเรียนรู้ เรื่องเพศศึกษา สำหรับเยาวชน	9.1 สร้างคุณค่าในการจัดการเรียนรู้ให้กับครูผู้สอน	5	5	5	15
	9.2 สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง	5	5	5	15
เฉลี่ย					15.00

ตาราง 20 (ต่อ)

องค์ประกอบ ของเอกสาร ประกอบ หลักสูตร	รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม
		คนที่			
		1	2	3	
10. แผนการจัด การเรียนรู้	10.1 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครบตามองค์ประกอบ ที่สำคัญ	5	5	5	15
	10.2 สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอดมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	5	15
	10.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมลักษณะสำคัญ ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	5	5	5	15
	10.4 สาระการเรียนรู้จัดลำดับเนื้อหาได้ตามลำดับ ขั้นตอน	5	5	5	15
	10.5 กิจกรรมการเรียนรู้สร้างเสริมทักษะการตัดสินใจ เรื่องเพศของผู้เรียน	5	4	5	14
	10.6 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์	5	5	5	15
	10.7 การวัดและประเมินผลเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด	5	5	5	15
	เฉลี่ย				14.85
	รวมเฉลี่ย				14.97

ภาคผนวก ฅ แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ

คำชี้แจง แบบประเมินทักษะการตัดสินใจเรื่องเพศ ประกอบด้วยสถานการณ์ให้นักเรียนเลือกพิจารณาตัดสินใจ จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อให้เข้าใจ และเลือกพิจารณาตัดสินใจตอบเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. สถานการณ์

“ไอ้ต” เป็นเด็กหนุ่มที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่น กำลังรู้สึกกังวลใจเรื่องขนาดของอวัยวะเพศของตนเองเนื่องจากเขาคิดว่ามันเล็กกว่าคนอื่น ๆ ไอ้ตจึงทดลองค้นหาข้อมูลการเพิ่มขนาดของอวัยวะเพศในอินเทอร์เน็ต และเขาก็ได้พบกับโฆษณาสินค้ายี่ห้อหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายยาบำรุง ซึ่งมีข้อความบรรยายสรรพคุณของสินค้าว่า “เป็นอาหารเสริมที่ท่านเข้าไปแล้ว จะสามารถเพิ่มขนาดของอวัยวะเพศให้ใหญ่ ยาว แข็ง อึด มีเพศสัมพันธ์ได้อย่างยาวนาน” อีกทั้งเป็นสินค้าที่มีราคาไม่แพง สามารถแบ่งเงินเก็บค่าขนมไปซื้อได้ ทำให้ไอ้ตรู้สึกสนใจ แต่ก็ลังเลใจว่าจะใช้ได้จริงหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นไอ้ต นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ทดลองซื้อสินค้ามาใช้ดู
2. ไม่ซื้อสินค้า เพราะเป็นการสิ้นเปลืองเงิน
3. ไม่ซื้อสินค้า เพราะใช้แล้วอาจเกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพได้

2. สถานการณ์

“ตะวัน” เริ่มเข้าสู่วัยแตกเนื้อสาว สิ่งที่ทำให้ตะวันรู้ว่าตนเองเป็นสาวก็คือ การมีประจำเดือน ตะวันเลือกที่จะใช้ผ้าอนามัยยี่ห้อหนึ่งที่มีขายโดยทั่วไปตามท้องตลาด แต่เมื่อใช้แล้ว ตะวันกลับรู้สึกคัน และแสบบริเวณขาหนีบ และพบว่ามดู่มีขึ้นขึ้นในบริเวณใกล้เคียงด้วย ตะวันคิดว่าตนเองน่าจะมีอาการแพ้ผ้าอนามัย ถ้านักเรียนเป็นตะวัน นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ปลดปล่อยอาการคันและแสบหายไปเอง
2. ใช้ผ้าอนามัยยี่ห้ออื่น เพราะอาจไม่มีอาการแพ้เหมือนยี่ห้อเดิม
3. ไปพบแพทย์ เพราะจะได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของอาการที่เป็นอยู่

3. สถานการณ์

“น้ำหวาน” ได้ยื่นเพื่อนผู้หญิงคุยกันว่า “เมื่อคืนได้ดูหนังโป๊จากแผ่นซีดีที่ได้มาจากรุ่นพี่ มันสุดยอดไปเลย สนุกมากๆ” แล้วเพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งก็ได้ยื่นแผ่นซีดีนั้นให้กับน้ำหวาน แล้วพูดว่า “เธอสนใจมั๊ย เราให้ยืม ลองเอาไปดูซิ แล้วเธอจะติดใจ” ถ้านักเรียนเป็นน้ำหวาน นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. รับแผ่นซีดีจากเพื่อนกลับไปเปิดดูที่บ้าน
2. ไม่รับแผ่นซีดีจากเพื่อน เพราะถ้าคนอื่นรู้ จะถูกมองว่าเป็นคนบ้ากาม
3. ไม่รับแผ่นซีดีจากเพื่อน เพราะอาจทำให้หมกมุ่น และแสดงออกทางเพศในทางที่ผิด

4. สถานการณ์

“วิทย์” ขวน “ธงชัย” เล่นเกมส้อมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์ในเวลาว่างช่วงเย็นหลังเลิกเรียน วิทย์เรียกให้ธงชัยให้มาดูที่หน้าจอของโทรศัพท์มือถือของเขาพร้อมกับบอกว่ามีอะไรน่าสนใจจะให้ดู สักครู่ก็ปรากฏภาพโป๊ขึ้นที่หน้าจอ ทำให้ธงชัยเกิดอาการใจเต้นแรง หน้าแดง ร้อนวูบวาบ จนลุก ธงชัยคิดว่าตนเองเกิดอารมณ์ทางเพศเข้าเสียแล้ว ถ้านักเรียนเป็นธงชัย นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ระบายออกด้วยการมีเพศสัมพันธ์
2. สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เพราะไม่ได้ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
3. หากิจกรรมอื่นทำ เพราะเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจจากอารมณ์ทางเพศ

5. สถานการณ์

“หนุ่ม” เป็นผู้ชายเรียบร้อย หน้าตาดี หนุ่มรู้ว่าตัวเองชอบเจ๊ียบ และต้องการสานความสัมพันธ์กับเจ๊ียบให้มากกว่าการเป็นเพื่อนที่เรียนในห้องเรียนเดียวกัน หนุ่มจึงตัดสินใจเปิดเผยความรู้สึกให้เจ๊ียบรู้ แต่เจ๊ียบไม่ได้คิดกับหนุ่มไปมากกว่าเพื่อนคนอื่นๆ ทั้งๆ ที่เพื่อนร่วมห้องเรียนต่างก็คอยเชียร์ให้ทั้งคู่คบหากัน ถ้านักเรียนเป็นเจ๊ียบ นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ตอบตกลงที่จะพัฒนาความสัมพันธ์
2. ตอบปฏิเสธ เพราะไม่อยากให้เพื่อนในห้องล้อเลียน
3. ตอบปฏิเสธ เพราะต้องการยืนยันความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง

6. สถานการณ์

“แม่ค” กับ “ปาน” เป็นคู่รักกัน ความรักในช่วงแรกเริ่มของทั้งคู่ต่างก็เต็มไปด้วยความโรแมนติก ทุกอย่างเป็นไปด้วยดี ใครต่อใครต่างก็อิจฉาคู่รักคู่นี้มาก แต่เมื่อถึงช่วงที่แม่คจะต้องเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อยังโรงเรียนประจำจังหวัด แม่คอ่านหนังสือหนักมากจนไม่มีเวลาให้กับปานเหมือนที่เคย ทั้งคู่เริ่มไม่เข้าใจกัน และได้ทะเลาะมีปากเสียงกันเรื่อยมา จนกระทั่งวันหนึ่งแม่คก็ได้พบว่า ปานตัดสินใจคบกับผู้ชายคนใหม่ไปเสียแล้ว แม่ครู้สึกผิดหวังมากเนื่องจากปานเป็นรักแรกของแม่ค ถ้านักเรียนเป็นแม่ค นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ตามไปพูดคุยกับคู่รักให้รู้เรื่อง
2. ไม่เสียใจ เพราะเราสามารถหาแฟนใหม่ได้ดีกว่าคนเดิม
3. ทำใจให้ได้ เพราะต้องกลับไปอ่านหนังสือเพื่ออนาคตของตนเอง

7. สถานการณ์

“ฟ้า” กับ “เมฆ” เรียนอยู่ที่เดียวกันและคบกันเป็นคู่รักอย่างเปิดเผย ใครๆ ก็รู้ว่าสองคนนี้เป็นคู่รักกัน ฟ้ามั่นใจว่าเมฆจะไม่มีคนอื่น เพราะทั้งสองไปไหนมาไหนด้วยกันเกือบตลอดเวลา

ต่อมา ฟ้าได้ข่าวว่าเมฆมีเพื่อนหญิงคนใหม่ชื่อ “น้ำ” เมฆไม่ยอมพูดอะไรเมื่อถูกถามถึงเรื่องนี้ ฟ้ารู้สึกว่เมฆเปลี่ยนไป จึงไประบายกับเพื่อนสนิทของตัวเองว่า คงทนอยู่ดูหน้าใครบนโลกนี้ไม่ได้ถ้าหากเมฆไปมีคู่รักใหม่ เพราะฟ้ากับเมฆเหมือนสามมีภรรยากันแล้ว ถ้านักเรียนเป็นฟ้า นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ทำร้ายตัวเองเพื่อเรียกร้องให้อีกฝ่ายสนใจ
2. ไม่ทำร้ายตัวเอง เพราะ เป็นการกระทำที่สิ้นคิด
3. ไม่ทำร้ายตัวเอง เพราะ เราต้องมีสติ และรู้จักรักตัวเอง

8. สถานการณ์

“มิน” ไปหา “พลอย” ที่บ้านแต่ไม่พบ “พีแพท” พี่ชายของพลอยบอกว่าพลอยไปซื้อของข้างนอก พี่แพทชวนพลอยเข้ามานั่งเล่นในบ้านโดยบอกว่าไม่มีใครอยู่ มินคุ้นเคยกับพี่แพทมาก่อน จึงไม่ได้คิดอะไร พลอยเคยบอกว่าพี่แพทแอบสนใจมิน แต่มินไม่ได้สนใจเพราะคิดว่ายังไม่ถึงเวลาที่แพทหาของมากิน และนั่งคุยกันจนเย็น พี่แพทขอกอด หอมแก้ม และบอกรักมิน มินตกใจมากแต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นมิน นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย
2. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย เพราะถ้าพ่อแม่รู้จะถูกตำหนิอย่างรุนแรง
3. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย เพราะมีโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์

9. สถานการณ์

ตุ๊ก : เดินกับเจมส์สนุกจังเลย ตุ๊กไม่ได้สนุกแบบนี้มานานแล้ว ไปต่อที่ห้องของตุ๊กใหม่
กำลังสนุกเชียวนะ

เจมส์ : จะดีหรือตุ๊ก นี่ก็ดีมากแล้ว เราไม่ไปดีกว่า

ตุ๊ก : แต่ห้องเรามีเราอยู่คนเดียว ไปด้วยกันนะ

เจมส์ : อย่าดีกว่า เราจะกลับแล้วนะ

ตุ๊ก : เดียวก่อนสิ ใจร้ายจังเลย ใจคอจะปล่อยให้ตุ๊กกลับห้องคนเดียวหรือคะ ช่วยไปส่งหน่อยสิ

ถ้านักเรียนเป็นเจมส์ นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ไปส่งตุ๊กที่ห้อง
2. ไม่ไปส่งตุ๊กที่ห้อง เพราะกลัวจะทำให้ตุ๊กเสียหาย
3. ไม่ไปส่งตุ๊กที่ห้อง เพราะอาจเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้

10. สถานการณ์

“แก้ว” และ “บอย” เป็นคู่รักกัน คบกันได้ประมาณ 5 เดือน บอยขอให้แก้วมีอะไรกับเขา
และบอกว่าถ้าแก้วไม่ยอม แสดงว่าแก้วไม่รักบอย ถ้านักเรียนเป็นแก้ว นักเรียนจะตัดสินใจ
ในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย
2. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ เพราะคนอื่นจะมองว่าไม่ดี
3. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ เพราะยังไม่ถึงเวลาที่เหมาะสม

11. สถานการณ์

“โหน่ง” และ “ชิน” คบหาเป็นคู่รักกันมาได้ระยะหนึ่งแล้ว ทั้งคู่มิมีโอกาสไปเที่ยวต่างจังหวัด
ด้วยกันสองต่อสอง โหน่งขอจับมือ หอมแก้ม และพยายามจะสัมผัสถูกเนื้อตัวของชิน ชินรู้ว่าโหน่ง
พยายามที่จะมีเพศสัมพันธ์กับตน ชินบอกกับโหน่งว่า ไม่ต้องใช้ถุงยางอนามัย เพราะตนเองกิน
ยาคุมมาแล้ว และการใช้ถุงยางอนามัยทำให้รู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ โหน่งรู้ว่าตนเองไม่สามารถ
รับผิดชอบได้หากชินเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา เพราะยังเรียนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นโหน่ง นักเรียนจะตัดสินใจ
ในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. มีเพศสัมพันธ์ตามที่ฝ่ายหญิงขอ
2. ยุติการมีเพศสัมพันธ์ เพราะไม่แน่ใจว่าฝ่ายหญิงกินยาคุมมาจริงหรือไม่
3. ยุติการมีเพศสัมพันธ์ เพราะถ้าหากฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ จะไม่สามารถรับผิดชอบได้

12. สถานการณ์

"ก้อย" เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เธอได้มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชายรุ่นพี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จนกระทั่งวันหนึ่ง ก้อยรู้สึกว่าคุณเองมีอาการแพ้ท้อง จึงไปซื้อที่ตรวจครรภ์มาทดสอบและผลปรากฏว่าก้อยตั้งครรภ์ ก้อยเกิดความเครียดและกลัวใจเป็นอย่างมากเนื่องจากตนเองกำลังเรียนอยู่ ถ้านักเรียนเป็นก้อย นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ทำแท้ง เพราะไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้
2. ไม่ทำแท้ง เพราะเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม
3. ไม่ทำแท้ง เพราะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

13. สถานการณ์

"ไอซ์" มีเพศสัมพันธ์กับคูรักรที่คบกันมาตั้งแต่สมัยเรียนอยู่ชั้น ม.2 ไอซ์จะใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ประจำเดือนคูรักรของไอซ์ไม่มาเป็นเวลา 2 เดือนแล้ว ไอซ์และคูรักรจึงไปซื้ออุปกรณ์มาตรวจสอบการตั้งครรภ์ ปรากฏว่าคูรักรของไอซ์ท้อง ถ้านักเรียนเป็นไอซ์ นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. หาวิธีการที่จะยุติการตั้งครรภ์ร่วมกับคูรักรของตนเอง
2. ไม่ยุติการตั้งครรภ์ เพราะคิดว่าสามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้
3. ไม่ยุติการตั้งครรภ์ เพราะควรบอกและปรึกษาผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายก่อน

14. สถานการณ์

"เดือน" สาวรุ่นอายุประมาณ 17 ปี หน้าตาสวยงามไร้เดียงสา ถูกคนรักคนแรกหลอกวงจนเธอยอมมีเพศสัมพันธ์กับเขาด้วยความรัก และคิดว่าเขาจะจริงจังด้วย แต่หลังจากที่มีเพศสัมพันธ์กัน 2 - 3 ครั้ง เขาก็ไม่ยอมติดต่อกันอีกเลย เมื่อบังเอิญพบกัน เขามักจะอ้างว่าไม่ว่างไม่สะดวก ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเขาต้องการทิ้งเดือน เดือนคิดว่าตนเองเป็นสาวที่ไม่บริสุทธิ์แล้ว เพื่อนของเดือนจึงแนะนำให้เดือนไปทำงานเป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศ เพราะไหนๆ ก็เสียตัวไปแล้ว ไปขายตัวแลกเงินดีกว่า ถ้านักเรียนเป็นเดือน นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ไปทำงานขายบริการทางเพศ
2. ไม่ไปทำงานขายบริการทางเพศ เพราะพ่อแม่จะเสียใจกับการกระทำของเรา
3. ไม่ไปทำงานขายบริการทางเพศ เพราะเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

15. สถานการณ์

“บอล” บอกตัวเองว่ารู้สึกชอบ “แนน” มาก นับตั้งแต่ที่คบกันมาได้เกือบสองเดือน บอลจะหาทางไปเจอกับแนน และใช้เวลาอยู่ด้วยกันเกือบทุกวัน บอลดีใจมากเมื่อแนนชวนไปที่ห้องในคืนวันศุกร์ ทั้งสองนั่งคุยกัน ชวนกันดูทีวีและดูหนังวิดีโอด้วยกัน ต่อมาทั้งสองเริ่มสัมผัสและโอบกอดกัน แล้วแนนก็บอกบอลว่าอยากให้ค้างที่ห้องด้วยกันคืนนี้ และยังไม่บอกอีกว่าไม่ต้องกังวลถึงเรื่องอื่น เพราะแนนกินยาคุมอยู่ บอลรู้ว่าเอดส์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับใครก็ได้ และรู้ว่ายาคุมไม่สามารถป้องกันเอดส์ได้ ถ้านักเรียนเป็นบอล นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. มีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
2. ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ เพราะการสัมผัสเนื้อตัวก็ทำให้มีความสุขได้
3. ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ เพราะเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

16. สถานการณ์

“ป้อม” กำลังสงสัยว่าตนเองอาจจะติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และคูรัักของป้อมชวนให้ป้อมมีเพศสัมพันธ์ด้วย ถ้านักเรียนเป็นป้อม นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ยินยอมมีเพศสัมพันธ์
2. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ เพราะกลัวคูรัักจะรังเกียจ
3. ไม่ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ เพราะมีโอกาสที่จะเผยแพร่เชื้อไปยังคูรัักได้

17. สถานการณ์

คิม : สอบวันสุดท้ายแล้ว โลงอกไปที่ เราน่าจะไปหาอะไรที่มันตื่นเต้นทำหน่อยดีไหม ?

ปอ : ที่ว่ามันตื่นเต้นนั่น นายหมายถึงอะไรนะ ?

คิม : (กระซิบ) ก็ไปเที่ยวอย่างว่าไง ลองไปดูสักครั้งสิ แล้วนายจะติดใจ

ถ้านักเรียนเป็นปอ นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ไปตามคำชวนของเพื่อน
2. ไม่ไปตามคำชวนของเพื่อน เพราะไม่ชอบสถานที่แบบนั้น
3. ไม่ไปตามคำชวนของเพื่อน เพราะเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

18. สถานการณ์

“สายหมอก” ผู้เป็นชายหน้าตาดี มีรสนิยมทางเพศแบบชายรักชาย สายหมอกได้พบกับ “ภูผา” ในคืนที่มีปาร์ตี้วันเกิดของเพื่อน สายหมอกแสดงท่าทีให้ภูผารู้ว่าตนเองอยากจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ภูผาเคยได้ยินมาว่าสายหมอกมีนิสัยรักสนุก และมักจะเปลี่ยนคู่นอนอยู่บ่อยครั้ง ถ้านักเรียนเป็นภูผา นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ยินยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย
2. ไม่มีเพศสัมพันธ์กัน เพราะยังไม่รู้จักอีกฝ่ายหนึ่งดีพอ
3. ไม่มีเพศสัมพันธ์กัน เพราะเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์

19. สถานการณ์

แม่ของ “แอม” มีแฟนเป็นผู้หญิงด้วยกัน ตัวแอมเองไม่ได้รู้สึกรังเกียจอะไร แต่กลัวเพื่อนรู้แล้วจะเอาไปล้อ จึงไม่เคยให้แม่มาส่งที่โรงเรียน อยู่มาวันหนึ่ง เพื่อนแอมไปที่บ้านเพื่อทำรายงาน เห็นแม่ของแอมกำลังกอดผู้หญิง เพื่อนสงสัยจึงถามแอม แอมไม่แน่ใจว่าเพื่อนจะเก็บความลับให้ได้ไหม ถ้านักเรียนเป็นแอม นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. ไม่บอกความจริง เพราะกลัวเพื่อนนำเรื่องไปบอกคนอื่นต่อ
2. บอกความจริง เพราะกลัวว่าเพื่อนจะโกรธและเลิกคบ
3. บอกความจริง เพราะรสนิยมทางเพศของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันได้

20. สถานการณ์

“เต็ล” เป็นนักกีฬาของโรงเรียน หน้าตาดี เขารู้ตัวเองว่าเป็นเกย์แต่ไม่เปิดเผยตัวเองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เขาจะเปิดเผยตัวเองเฉพาะเมื่ออยู่ข้างนอกกับคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่โรงเรียนเดียวกัน เขาเคยคิดอยากประกาศตัวเอง แต่เมื่อเห็นอาการที่เพื่อนในห้องคอยล้อเลียนและแกล้งคนที่ เป็นเกย์ ทำให้เต็ลไม่กล้า แต่เต็ลก็รู้สึกไม่สบายใจที่ต้องปิดบังตัวเอง จึงมาปรึกษา “อ๊อด” ซึ่งเป็นเพื่อนที่สนิทกันที่สุดในห้อง ถ้านักเรียนเป็นอ๊อด นักเรียนจะตัดสินใจในสถานการณ์นี้อย่างไร

1. เลิกคบเป็นเพื่อน เพราะไม่สะดวกใจที่จะทำตามปกติ
2. คบเป็นเพื่อนเหมือนเดิม เพราะรสนิยมทางเพศเป็นเรื่องส่วนบุคคล
3. คบเป็นเพื่อนเหมือนเดิม เพราะเป็นการเคารพและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตาราง 21 แสดงค่าความยาวและค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินทักษะ

การตัดสินใจของรัฐ

ข้อที่	ค่าความยาว	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.63	0.69
2	0.25	0.75
3	0.75	0.63
4	0.44	0.78
5	0.63	0.69
6	0.44	0.78
7	0.44	0.78
8	0.56	0.66
9	0.56	0.53
10	0.69	0.59
11	0.75	0.63
12	0.44	0.78
13	0.31	0.78
14	0.25	0.56
15	0.44	0.78
16	0.50	0.75
17	0.38	0.50
18	0.38	0.56
19	0.38	0.63
20	0.25	0.63

หมายเหตุ
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

ตาราง 22 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการตัดสินใจ
เรื่องเพศ

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		คนที่				
		1	2	3		
1	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3		
6	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		คนที่				
		1	2	3		
11	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	สถานการณ์คำถาม	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3		
16	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
19	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	สถานการณ์คำถาม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 2	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ตัวเลือกที่ 3	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ฐ ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น
 ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

ตาราง 23 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็น
 ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม "Life Plus"

หัวข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	ผลการประเมิน
		1	2	3		
1. ด้านเนื้อหาสาระ	1.1 เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 เนื้อหาจัดเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	1.4 เนื้อหาทำให้ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านการจัดการเรียนรู้อะไร	2.1 ข้าพเจ้าได้นำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการเรียนรู้	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	2.2 ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูผู้สอน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	2.3 ข้าพเจ้าพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	2.4 ข้าพเจ้าสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
	2.5 ข้าพเจ้าสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.1 ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 ข้าพเจ้าได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 ข้าพเจ้ามีโอกาสรับทราบผลการเรียนรู้ของตนเอง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 23 (ต่อ)

หัวข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	ผลการประเมิน
		1	2	3		
		4. ด้าน บรรยากาศ ในการเรียนรู้	4.1 ข้าพเจ้าสนุกสันทานและมีความสุขในการเรียนรู้	1		
	4.2 บรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ข้าพเจ้าอยากเรียนมากขึ้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	4.3 สื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5. ด้าน ประโยชน์ ที่ได้รับ	5.1 ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการตัดสินใจเรื่องเพศที่มีผลต่อตัวข้าพเจ้าเอง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 ข้าพเจ้าจะคิดทบทวนให้รอบคอบมากขึ้นก่อนทำการตัดสินใจ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	5.3 ข้าพเจ้าสามารถตัดสินใจได้ดี เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

การเสริมสร้างสัมพันธภาพกับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน

"Life Plus"

ภาพจาก ๗ ภาพประกอบการนำเสนอโครงการสุขภาพวิถีชีวิตสู่คนไทยในยุค ๔.๐

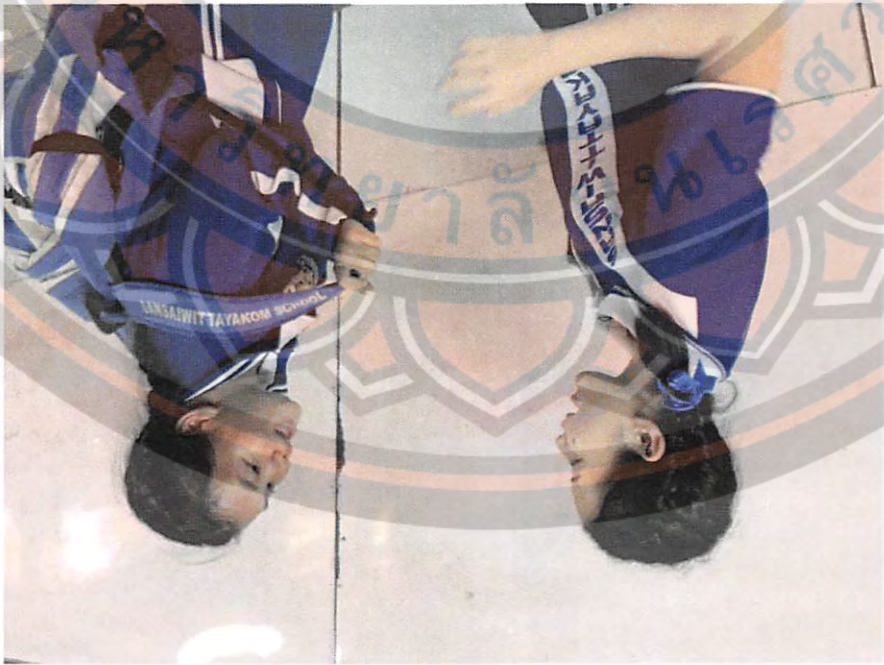

កង្វះកង្វែងក្នុងការងារប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបណ្តាញកុំព្យូទ័រ

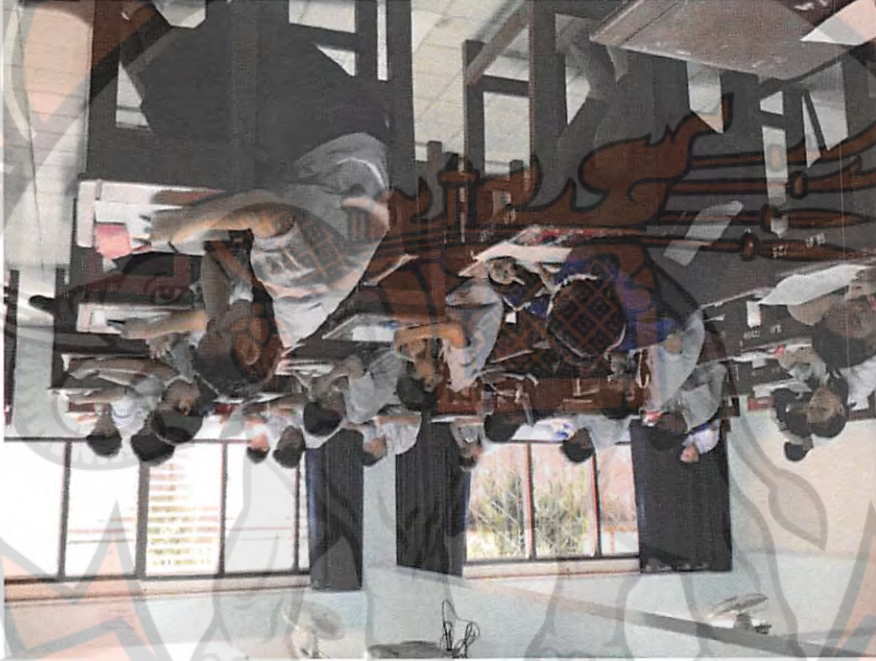

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសិស្សស្រី

កម្មវិធីបង្រៀនសិក្សាស្រាវជ្រាវស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យាស្រាវជ្រាវ

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระนคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	กฤษณ์วรงค์ เตชะสิริสุขสกุล
วัน เดือน ปี เกิด	2 เมษายน 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	278/4 หมู่ 4 ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสันทรายวิทยาคม 209 หมู่ 10 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู ค.ศ.1
ประสบการณ์การทำงาน	<p>พ.ศ. 2559 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34</p> <p>พ.ศ. 2553 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ ลพบุรี ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5</p>
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 ศษ.บ. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่